

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :
Az Országos Erdészeti Egyesület.

Szerkesztő :
Dr. Bedő Albert.

Megjelenik minden hónap 28.-án.

Harmincznyolczadik évf. X. füzet. 1899. október hónap.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti Egyesület oly alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak, 3 frt kedvezményes árért járathatják.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapeston, Lipótváros, Alkotmány-utca, 10. szám. II. emelet. —

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnak.

Szépészet az erdőgazdaságban.

Irtá : *Bund Károly*, m. kir. erdész.

A mióta az «Erdészeti Lapok» mult évi deczemberi füzetében erről a tárgyról irtam, nemcsak szaktársak körében, barátságos vitatkozás közben került szóba ez a kérdés, hanem egy-két izben annak gyakorlati oldalával, határozott esetekkel is volt alkalmam foglalkozni. Az ujonnan tapasztaltakat talán nem adtam volna át a nyilvánosságnak s a mások részéről hallott nézetekre nem tértem volna vissza ezen a helyen, ha erre nem buzdított volna az a körülmény, hogy erdészetünk egyik régi uttörője, kinek szava nagy súlylyal bir szakirodalmunkban, szintén hozzászólott ehhez a kérdéshez s így már nem állok magam ezen a téren.

Illés Nándor főerdőtanácsos ur, a midőn az Erdészeti Lapok f. é. júliusi füzetében a «Sétaerdők felújításának

kérdéséhez» hozzászól, cikkének már címével is hálára kötelez, mert találó és helyes kifejezést ad benne annak a fogalomnak, melyet én a parkszerű erdővel jelöltem meg. Én tehát a séta-erdő szót elfogadom és ezentul alkalmazom is s csak azt szeretném a magam részéről kikötni, hogy e mellett ne gondoljunk okvetlenül valami nagyon rövid utra, hanem amolyan igazi erdei sétára, a melyet a kényesebbek már kirándulásnak neveznek. Legalább ez felel meg első közleményem szellemének. Köszönettel tartozom Illés főerdőtanácsos urnak általában azért, hogy felszólalásával, bár felfogásaink nem egyeznek mindenben, pártomra állott és törekvéseimben rég meg-alapított tekintélyének súlyával támogatott.

A kezdetben említett baráti eszmecserek és a gyakorlati megoldás felmerült esetei arról győztek meg, hogy különösen a séta-erdők üzemrendezésére nézve szorul a múlt évben írt cikkem némi kiegészítésre és további magyarázatra. S itt mindenek előtt hangsúlyozom, hogy a szépészeti szempontok által befolyásolt erdőgazdasági üzemnek korántsem kell valami szövevényes elméleten alapulnia, hiszen hol maradnának akkor a gazdasági érdekek, a melyeknek figyelmen kívül hagyása a séta-erdők ügyét ugyszólván rossz hirbe keverné. Úgy vettem észre, hogy azoknak egy része, a kiknek a séta-erdők üzemére vonatkozó nézeteit megismertem, nagyon bonyolult megoldást kerestek, viszont mások ismét semmiben sem akarnak eltérni a nyers erdőgazdasági alakoktól. Felszólalásom célja tehát annak a középutnak a megjelölése, a mely véleményem szerint úgy az általános gazdasági érdekeknek, mint azoknak a különleges követelményeknek is eleget tesz, a melyeket a séta-erdőkkel szemben a közönség támaszt. Rövidség kedvéért azonban ezuttal csak a

szálerdővel s ebben is a használatnak csak két módjával foglalkozom, a tarvágással és a csoportos felujító vágással.

A tarvágásra nézve multkori cikkemben azt a módot ajánlottam, a mely nem soroz évről-évre vágást vágás mellé, hanem ugyanabban a tagban egy vágást a másik után csak öt vagy több évi időközben vezet. Ez, ha már tarvágást kell alkalmazni, teljesen elegendő és szorosan véve nem is engedmény, melyet a szépészetnek teszünk, hiszen nem egyéb ez, mint olyan üzem, a mely a külföld fenyeveiben mindenütt szabály, tehát ott is, a hol szépészetről nincs szó.

Illés főerdőtanácsos ur az utak beárnyékolására helyez nagy súlyt és ennek legnagyobbját igyekszik elérni. Érdekes fejtegetései azonban arra vezetnek, hogy bizonyos esetekben «az árnyék fentartása másodrangú kérdéssé válik». Ez véleményem szerint nagy szerencse, mert az utakon az árnyéket *állandóan* fentartani nem igen sikerül. Én akkor, a mikor a váltakozó és mérsékelt nagyságu tarvágások mellett foglaltam állást, abból indultam ki, hogy csak a nagy összefüggő tarvágások, a gyomlepte óriási fiatalosok nyújtanak kevésbé szép látványt s rajtuk néha órahosszat árnyéket nem találunk. A hol azonban csak rövidebb darabon kell árnyéktalan uton áthaladni, ott ez talán még jól is esik, pl. hűvösebb napokon, a milyenek a hegységben nem ritkák. Az utak árnyékolásának tehát több engedményt nem teszek, mint a mennyit az általános gazdasági viszonyok megengednek, ezek szempontjából pedig némileg aggályosnak tetszik az ugynevezett utmenti pászták elkülönítése. Multkori cikkemben pártolóan szoltam 4—5 öles utmenti sávok fentartásáról. De ez csak lomberdőben, legfeljebb még erdei vagy fekete fenyvesben lehetséges, a többi fenyőféléknél a szél csunyan össze-vissza

tépné a hirtelen szabaddá tett keskeny pásztát. Ugyanebből az okból azonban a 100 vagy 200 m. széles utárnyaló pásztát is csak a lomberdőben tartom lehetségesnek, ott is csak lapályos vagy csekély lejttenel bíró területen, melyet a sétáutak nem szőnek be nagyon sűrűn. A fenyőerdőben, különösen a luczfenyvesben nagyon bajos az utakat kíséző pásztát másként kezelni, mint az utak által közrefogott erdőrészt belsejét. Azt hiszem, hogy ezek a pászták, mihelyt az erdő belseje tőlük függetlenül használtatik ki, nagy darabon elszigeteltetnek és megerősödött szélső fák hiányában a szél pusztításainak nagy mértékben ki volnának téve. Meredek, nehezebb szállítási viszonyokkal bíró hegyoldalokon, szerpentin-utakkal valamennyire sűrűbben behálózott területen pedig az erdőnek a széprészt által nem érintett belseje oly apró darabokból állana, a melyek az utmenti részektől gazdaságilag célszerűen különválaszthatók nem volnának. Ilyképen az aesthetikai érdekek éles ellentétbe kerülnének a gazdasági követelményekkel, pedig voltaképen előbbieknek csak arra kell vezetniök, hogy az erdőgazdasági üzem gyakorlati kivitelében a tökéletesség lehető magas fokára emeltessék. Ebből kiindulva, azon erdőttestek kihasztásánál, melyeknek üzemet a széprészt befolyásolja, a gazdasági célszerűséget szem elöl téveszteni nem szabad. Így pl. valamely nevezetes várromhoz felkanyargó utat nemcsak egy keskeny, jól ápoltt erdőpásztával kísérem, hanem az egész hegyoldalon, vagy legalább is annak valamely természetes elhatárolással bíró részén gazdálkodom a különleges célnek megfelelően. Multkori cikkemben csupa olyan gazdasági műveletet ajánlottam, a melyet gyakorlati kivitelben láttam s ez talán némi biztosíték arra nézve, hogy a célszerűség mezejéről nem tértem le.

Az utak mentén továbbá a kihasználás irányát véleményem szerint szintén általános természetű okok korlátozzák s tisztán az árnyéknyújtás szempontjából kiindulva azt megállapítani ritkán lehet. Már az egyenes utat szegélyző erdőben sem lehet hol jobbról-balra, hol balról-jobbra sorakoztatni a vágásokat. Fenyvesben a veszélyes szélirány akadályoz ebben s a lombfaerdőben talán szintén az uralkodó szél ellenében kell sorakoztatni a vágásokat. Itt a szél *száritó hatása* ellen kell védekezni a felujtási üzem sikerének érdekében, a mely oly nagyon elsőrangú kérdés a sétaerdőben. Aztán a jelen állabviszonyok, a korfokok jelen térbeli eloszlása is gátat vet az ily vágásvezetés kivitele elé, hacsak áldozattal járó erőszakos használatokra nem szánjuk magunkat, ezekre nézve pedig már e tárgyban első közleményemben oda nyilatkoztam, hogy azok vajmi ritkán egyeztethetők össze a szép fogalmával. Mindez már nyiladékszerű egyenes utaknál is nyilvánul, annál fokozottabb mértékben kanyargó utaknál, melyek mentén a vágások esetleg a szélrózsa minden irányából sorakoznának.

Ezek a mérlegelésem ugyanarra az eredményre vezetnek, a melyre más uton Illés főerdőtanácsos ur is jutott, arra t. i., hogy az utaktól a vágásokat még szokatlan eljárásokkal sem lehet teljesen távoltartani s hogy ez szerencsére nem is baj, ha a vágás nem nagyon nagy és a felujtás sikeres. Amit Illés főerdőtanácsos ur az E. L. 708. oldalán arról ír, hogy miként hat a jól kezelt vágásterület kedvezően a szemlélőre, azt megfelelőbb szavakkal aligha lehetne kifejezni.

Miután az árnyékolás tekintetében Illés főerdőtanácsos ur még a természetes felujtási módokat sem találta feltétlenül megbízhatóknak, avval az érdekes javaslattal lép

elő, hogy egy- és ugyanahhoz a célhoz vezessünk két utat, melyek körül a vágások úgy vezetendők, hogy az egyik ut mindig árnyékban legyen, a másik pedig addig, a míg árnyéket rajta a kiránduló nem talál, elzártnék. Elismerem, hogy nagyon kellemes, ha valamely cél elérésére két ut áll rendelkezésre, a melyek közül az egyik mindig árnyékos, ha t. i. ez így gazdaságilag célszerűen berendezhető. Mégis azt hiszem, hogy az, aki az egyik utat elzárná s ezzel a kirándulókat mintegy kényszeríténé, hogy árnyékban járjanak, sok megtámadtatásnak volna kitévé azok részéről, a kiket megszokott sétájuktól megfosztana, a melyen — különösen élteesebb urak a szokás hatalmánál fogva, melynek mindnyájan rabjai vagyunk, — még egy kis napsugarat is szívesebben eltűnnek, semhogy rendes utjokról letérjenek. Vannak az utaknak is törzsvendégei! Maradjon hát mindkét ut nyitva, elegendő ha meg van a lehetősége annak, hogy a cél egyikükön árnyékban közelíttessék meg. A másiknak elzárása nélkül is ez lesz a látogatottabb.

A tarvágásra vonatkozólag csak még egy megjegyzésem van, az t. i., hogy a vágások lehetőleg keskeny oldalukkal érjék az utat s így a vágás előrehaladásával az utmenti erdő képe is lassabban változzék meg, mintha a szélesebb oldal érné az utat.

S ezzel át is térhetek a csoportos felújító vágáshoz. Illés főerdőtanácsos ur említett cikkében a csoportos szálalással kezelt erdő hátrányaként felemlíti, hogy rendkívüli változatossága miatt nyugtalanító hatással van a szemlélőre. Megengedem, hogy a kész száladó erdő, a melyben *mindenütt valamennyi* korfok van jelen, *nagy területen* ezt az érzést keltheti, kisebb területen, más összetételű állabok között azonban jól fog hatni. Hasonló-

képen nem tartok nyugtalanító hatástól, annál a csoportos felújító vágásnál sem, a melynél nem az egész terület áll üzemben, hanem úgy, mint a fokozatos felújító vágás vetővágásos alakjánál a használat és vele egyuttal a felújítás az erdőnek csak egy bizonyos hányadában folyik, a melynek kiterjedése egészben véve az általános felújítási időtartamtól függ. Saját tapasztalatból tudom, hogy az ilyen erdőben a közel-vágható állabok, valamint a vágható koru állabok közül azok, melyekben a használat még nem haladott nagyon előre, épen olyan vagy tán még megkapóbb képet nyújtanak, mint a teljesen egykoru szálerdő. Mert a felújítás kezdőfokán, különösen ha az az állab belsejében veszi kezdetét, az erdő még jó ideig az érintetlen állab külsejével bir. Természetes, hogy a felújítás elvégre is az utak mellé kerül. Sőt vannak esetek — s egy ilyen az alábbi példába is beleszőttem, — a midőn a csoportok vágását épen az utak mellett kezdeném meg, a midőn ugyanis ez által valamely szép kilátást tárhatok fel. Egyebekben a csoportok elhelyezésénél már határozottan a használat és felújítás igényei lépnek előtérbe s ezek valamely sablon alkalmazását aligha türik meg.

Végül még a csoportos felújító vágással kezelt erdő üzemrendezését akarom egy példában megismertetni. Azt hiszem ugyan, hogy sok olvasómban ez által a csalódás érzését fogom felkelteni, mert sokan lesznek, a kik a hosszabb időtartamu csoportos felújításnál, a melynél egy és ugyanabban a tagban vagy osztagban több mint egy fordaszakon át folyik a használat, igen bonyolult üzemrendezési előírásokat, szövevényes kimutatásokat várnak. Ezek csalódnak, mert az alábbi eljárástól azt az egyet nem lehet megtagadni, hogy egyszerű. De ennek a csalódásnak a nyomába remélhetőleg az a meggyőződés lép,

hogy a bonyolultnak tetsző, szokatlan üzemek nagyon egyszerű üzemtervbe foglalhatók, sokkal egyszerűbbe, mint a melyet tarvágásos erdeinkről készíteni szoktunk, tehát ebben a tekintetben sincsen ok arra, hogy idegenkedjünk tőlük.

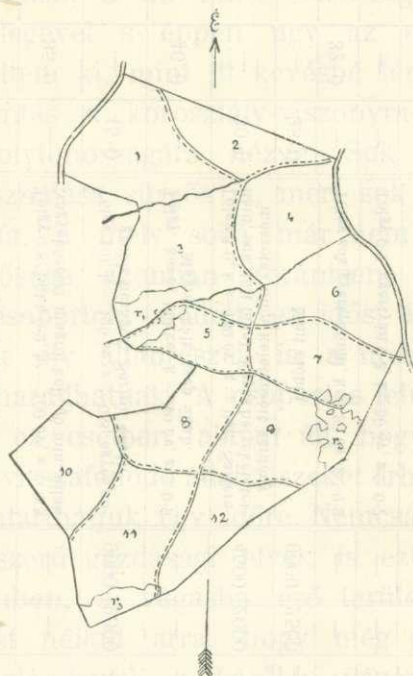
Az alábbi példa — mely azonban semmi tekintetben sem akar sablon lenni — nem egészen a képzelet szüleménye. Az erdő alakját, az utak nagy részét a katonai térképből rajzoltam ki, az illető erdőt ismerem s nagyjában a valóságban is hasonlóak az állabviszonyok. A tényleges kiterjedés nagyobb, de példának — eltekintve attól, hogy pontos terület-adatok ugy sem állanak rendelkezésemre — 420 hold is elegendőnek látszott. Szintugy az egyszerűség kedvéért csak tagokat alkottam, azokon belül osztagokat nem különböztettem meg. A csoportos felújító vágás különben is felment a nagyon részletes osztagozástól, mert a kisebb állabkülönbségek a használat meneténél e nélkül is a legnagyobb figyelemben részesülhetnek. Végül még azt kell indokolnom, hogy miért választottam éppen oly erdőt, a melyben az alábbiak szerint a csoportos felújító vágással kapcsolatosan tulnyomóan a *mesterséges* felújítás lép érvénybe. Ennek oka szintén az, hogy példámat lehetőleg a valósághoz, illetve egy oly erdőbirtok viszonyához akartam alkalmazni, a melynek kezelése az érdekelt szakkörökben s azokon kívül is utóbbi időben élénk vita tárgyát képezte.

Az erdő leírását, a mennyire itt szükség van reá, a következőkben adom: Az erdő egy dolomit- és mészkő-hegység nyugati lejtőjét foglalja el. Legmagasabb pontja 500 *m.* a 2. és 4. tag keleti részén. Az 1—4. tag lejtőszöge alulról felfelé 5—20° közötti változik, a több tag lejtje délfele mindinkább csökken, ugy, hogy a 10., 11.

és 12. tag már fensikot képez. A talaj eléggé kötött közép-
mély agyagtalaj. Az erdő nyugati és délkeleti szélén
számos nyaraló fekszik.

A részletes állableírás, valamint a legközelebbi 10
évre szóló üzemterv a következő oldalon látható.

Erre a táblázatra vonatkozólag mindenekelőtt meg-
jegyzem, hogy a talajjellegzést, a lejtire és kitétségre
vonatkozó adatokat fenn röviden előadván, az erről szóló
rovatokat kihagytam. A fakészlet után a legközelebbi 10
évben a kihasználható állapotokban várható növekedést
kellene kitüntetni, hogy a fakészletből leszármaztatott évi
fahozamot az 5 évi növedékekkel gyarapítani lehessen. Mivel

Tag	T e r e l e t						Állableírás	Jelen fa-készlet (töm. fa) m ³	Használatok a legköz. 10 évb.		Észrevételek.	
	1—20	20—40	41—60	61—80	81—100	101—120 és több			főhasználat	előhasználat		
	éves állabból, k. holdakban								m ³ tömörfa			
1	—	—	—	—	—	50·0	Tölgy 1·0, kor 110 év, zárlat 0·7. Sok a sarjról eredt fa.	10000	200	—	A csoportos kihasználás a tag keleti kiszögélésében kezdendő meg, miáltal ott szép kilátás nyitható. A déli határt képező völgy meredek partján a magról kelt fák tartandók.	
2	—	—	—	—	35·0	—	Tölgy 0·8, bükk 0·2, k = 100 év, z = 0·8 Nagyobb részt magról kelt, jó min. állab	—	—	—	A tagnak legmagasabban fekvő keleti részében a szebbnövesű tölgy- és bükkörzsek csoportos elosztásban a kihasználásnál fentartandók.	
3	—	—	—	—	—	45·0	Tölgy 1·0, k = 120 év, z = 0·8, egyes nagyobb hézagok. Sarjról eredt.	9900	2300	—	A hézagok beerdősítésével a felújítás előkészíthető.	
4	—	—	—	—	40·0	—	Tölgy, kevés bükkal, k = 90 év, z = 0·9 Magról kelt, szép állab.	—	—	—	A tagnak északkeleti részében annak idején a szebb fáknak csoportos tartatása, mint a 2. agban.	
5	—	—	—	—	—	30·0	Tölgy 1·0, k = 130 év, z = 0·6. Sarjeredetű, sok dült fával. Egyes helyeken természete uton keletkezett serdény	4500	2000	—	Az állab hanyatló minősége miatt a felújítás gyorsítandó mindenekelőtt a mutatkozó fiatalos szabadítandó fel.	
6	—	—	—	—	—	38·0	Mint előbbi	6000	2500	—	Ugyanaz.	
7	—	—	—	—	32·0	—	Tölgy sok gyertyánnal, k = 80 év, z = 0·9	—	—	—		
8	—	—	28·0	—	—	—	Tölgy 0·7, gyertyán 0·3, k = 50 év, z = 0·7	—	—	—		
9	—	—	37·0	—	—	—	Tölgy 0·4, gyertyán 0·6, k = 50 év, z = 0·7	—	—	—		
10	—	—	—	25·0	—	—	Tölgy 0·5, gyerty. 0·5, k = 70, z = 0·9	—	—	—		
11	—	40·0	—	—	—	—	Gyertyán 1·0, egyes vén tölgyek, k = 40 év, z = 1·0	—	—	—		
12	—	20·0	—	—	—	—	Gyertyán 1·0, k = 30 év, z = 1·0	—	—	—		
11-2	—	—	—	—	—	—	Rétek, melyek mint ilyenek fentartand.	—	—	—	A szelőkön tenyésző erdei gyümölcsfák és cserjék kimeletben részesítendők.	
		60·0	65·0	25·0	107·0	163·0			7000			
		420·0										

azonban azok az állabok, melyekben a használat a legközelebbi évtizedben mozogni fog, visszafejlődésben lévő, nagyobbára sarjról eredt törzsekből állanak és évről-évre sok fa dül ki bennök magától, növedéket számításba egyáltalában nem vettem. Az «észrevételek» rovatában mellőztem mindazt, a mi nincs összefüggésben az erdő különleges jellegével s éppen úgy az előhasználatokra sem terjeszkedtem ki, mint itt kevésbé lényeges dologra.

Egy pillantás a korosztály-viszonyra megnyugtat a használatok folytonosságára nézve. Sok az idős állab s azoknak kihasználása sürgős is, mert sok a sarjról eredt korhadt tölgyfa, a mely soká már nem tartható tővön. Az erdő minősége azonban korántsem egyenletes, hanem silány csoportok mellett az idős állabokban mindenütt vannak oly állabrészek is, a melyek néhány évtizedig állva maradhatnak. A csoportos felújító vágás egyik nagy előnye ez esetben abban áll, hogy a használattal nagy területen visszafejlődő állabrészeket érhetjük, a jobbakat pedig még fentarthatjuk egy időre. Nemcsak a szépészeti, hanem az okszerű gazdasági elvek is ezt kívánják. Tavágásnál ellenben, a vágásba eső területen valamennyi fatörzs tekintet nélkül arra, hogy még életképes-e vagy nem, fejsze alá kerül, a későbbi vágásokban pedig ez alatt mindinkább szaporodik a dültfa és csökkenti a jövőbeli főhasználatok értékét. Ezen keveset segít, ha a fordát átmenetileg rövidre szabjuk.

A csoportos felújító vágásnak, mint a szálerdő minden természetes felújítási módjának az az alapfeltétele, hogy a gazdálkodó erdőtiszt elegendő területtel rendelkezék, melyről az évi fahozamot kitermelhesse, a nélkül, hogy a felújítás érdekeivel ellentétbe jusson. Ennek bizonyítása nem tartozik ide. A rendelkezésére állított terüle-

ten azután ugy intézi a használatot, hogy mindig a felújulás minden állapotában lévő állabrészei legyenek, a mi szintén nagy biztosíték arra, hogy az évi fahozam akadálytalanul kitermelhető legyen.

A mi esetünkben 30 évi általános felújítási időtartamot véve alapul, mindjárt kezdetben a 30-szoros évi vágásterületet kell az első tiz év tartamára az erdőtiszt rendelkezésére bocsátani. Ezen a területen belül azután a fatömeg a mérvadó, mert az egyes csoportokat területtel számbavenni, erre alapítani az üzem ellenőrzését nem lehet. 120 éves forda feltételezésével az évi vágásterület $420 : 120 = 3.5$ k. hold, a 30 éves vágásterület pedig 105 hold. Ennek fedezésére az állableírás alapján a következő tagokat jelöljük ki, mint legközelebb használat alá veendőket: a 3., 5. és 6. tagot. Ezeknek összes területe 113 k. hold, tehát valamivel több, mint a 30 évi terület, de azért a fölös 8 holdat nem metszem le valamelyik tagból, mert ugy is tulsulyban vannak az idős állabok és legalább ebből a 8 holdból is kiszedhető az a faanyag, a mely továbbra nem tartható tövön. Ennek a 113 k. holdnak ez összes fatömege az állableírás szerint $9900 + 4500 + 6000 = 20,400 m^3$. Az évi vágástét kiszámítása végett ezt az összeget 30-czal osztani kell; $20400 : 30 = 680$ vagyis tiz év alatt 6800. Ehhez azonban még az 1. tagban tervezett $200 m^3$ -nyi használat járul, mely az üzemterv «észrevétel» rovata szerint egy szép kilátás megnyitása végett terveztetik. Az első fordaszaki főhasználat tehát $7000 m^3$. Ez az egyes tagokra a felújítás sürgőssége szerint oszlik szét, a tervezett üzemtervbeli (előzetes) szétosztás azonban véleményem szerint nem lehet kötelező az erdőgondnokra, hanem a reviziónál csak az veendő tekintetbe, hogy a főhasználat a megállapított 113 holdon belül

maradt-e s a 7000 m^3 -t nem haladta-e túl elfogadható ok nélkül.

Az első évtized leteltével ismétlődik a leirt eljárás. A 113 holdról a 10 évi vágásterületnek megfelelő fatömeg ki lévén termelve, sőt egyes részeiben esetleg a fiatalos már fel is lévén szabadítva, újabb 10 évi vágásterületet kell üzembe venni s rajta a felujítást megindítani. Esetünkben ez a tíz évi vágásterület valószínűleg az 1. tagból vétetnék. A fatömeghozam kiszámítása azután éppenugy történik, a mint az előbb bemutattam, vagyis a 113 holdon még fenmaradt fatömeghez hozzáadjuk az újonnan üzembe vett, még érintetlen állab fatömegét s az összeget osztjuk 3-mal, illetve 30-czal. Esetleg valamelyes növedék is számba vehető.

A felujítás kérdésére nézve csak azt jegyzem meg, hogy a legközelebbi 20 évben használat alá kerülő állabok magtermőképességére nagyobb mértékben számítani alig lehet. A hol természetes úton keletkezett fiatalos mégis mutatkozik, ott az a legnagyobb kiméletben és ápolásban részesül, különben azonban nem fogunk a természetes felujulásra várni, hanem mesterséges úton és pedig nagyobbára a hézagoknak kocsántalan tölgyekkel való sűrű bevetése által létesítjük az új erdőt. A sűrű vetés által (holdankint 4—5 *hl.* makk!) gyorsan záródó, s a közönség részéről történő csekélyebb károsításokat könnyen kiheverő fiatalosok keletkeznének. Ültetés kevésbé egészséges fákat teremt s oly sűrű nem lehetne, hogy azt nagy s a közönséget majdnem zaklató védelemben ne kellene részesíteni. Árnytüdő fanemek közbeelegyítésére s egyáltalában a felujítás részleteire nézve multkori cikkem megfelelő helyeire utalok.

Véleményem szerint ez az erdő dacára annak, hogy

az aesthetika követelményei szerint kezeltek, kielégítően jövedelmezhetne.

*

Tisztelt szaktársaim közül sokan, a kik jelen soraimat figyelmükre méltatták, azon a véleményen lesznek, hogy egy oly üzemterv, mint a melyet itt vázlatosan ismertettem, az erdőfelügyeleti hatóságok jóváhagyására nálunk nem számíthatna. Ezzel szemben megjegyzem, hogy a vázolt eljárás is a hozamoknak terület szerinti szabályozásán alapszik s csak a részletekre nézve, az évi használat tekintetében tér át a fatömegre, nem az ellenőrzés megnehezítése, hanem inkább lehetővé tétele végett. Mihelyt az évi használatra nézve is a terület szerinti eljárást követeljük, rendkívül megnehezítjük a szétszórt használattal kapcsolatos bármely üzemmód alkalmazását. A felújítás, különösen ha mesterségesen segítségére jövünk, nyomon követi a használatot és sokkal jobban sikerül, mint a tarvágásnál. Ebben a tekintetben sem lehet tehát kifogást emelni. Én tehát azon a véleményen vagyok, hogy az erdőfelügyeleti hatóságok egy ilyen üzemterv jóváhagyását meg nem tagadhatnák, mivel intézkedéseiknek célja sohasem lehet az, hogy valamely tökéletesebb a különleges célnak megfelelő eljárást meghehítsanak.

Végül még arra terjeszkedem ki néhány szóval, hogy miért ajánlottam az ecsetelt állabviszonyok között a csoportos felújítást és nem a fokozatos felújító vágás vetővágásos alakját. Az aesthetikai okokon kívül általános és különleges természetű érvek indítottak erre. A csoportos felújító vágásnak sikert biztosító természetszerűsége az egyik érv, a mely különösen a könnyen száradó dolomitos és meszes talajon nagyfontossága. A csoportokba gyűlő fiatalos fölött nincs öreg fa, a mely a jóleső csapadékokat fel-

fogná, viszont a napsugarak feleslegét az oldalt álló vén fák távol tartják. A csoportos felujítás továbbá, mint a fanemek elegyítését elősegítő eljárás is előnnyel bír. Erre nézve multkori cikkemre hivatkozhatom.

Az a különös ok pedig, a melyet említettem, az a tapasztalat volt, hogy a tárgyalt erdővel szomszédos erdőterületen a vetővágásos gazdaság teljes kudarczot vallott. A megritkított sarjtölgyesben felujulás nem következett be, az egyenletesen beférkőző napfényben a talajt buja cserjetyénészlet foglalta el, melylyel a végre is foganatosított ültetés, daczára a folytonos szorgalmas ápolásnak, nehezen küzd. Már 5 évvel a vetővágás után a védőállab eltávolított s most ez a terület egy talajában meggyengült déli fekvésű dolomitos hegyoldal, melyen a fiatalos igen lassan vergődik felfelé. Szóval az erdőben magában merítettem azt a meggyőződést, hogy a vetővágásos gazdaság ily viszonyok között az általános gazdasági követelményeknek sem felel meg, annál kevésbé a szépészetieknek.

A kannosai platánfák.

Irta: *Dr. Bedő Albert.*

A ki Fiuméből vagy Triesztből kiindulva a Dalmát-partok vonzó képét, s nevezetesen a ritka szépségű cattaroi tengeröblöt, vagy a kies fekvésű régi és új Ragusát, látni akarja, annak a Ragusa személyszállító kikötőjéül szolgáló Gravosa elérése előtt, midőn hajója Mezzo és Calamotta szigetek közé jut, bizonyára meglepően fog felütni a gondosan megmivelt tengerpart változatos és szabadon élő kaktuszokkal diszeskedő tenyészete felett, a virágos kertek, a szőlők, a sűrűn egymásra következő

gyéres állásu, kis kiterjedésü, de öreg olajfaerdők körében, a tengerre néző hegyoldal közepe táján, egy pár egymásba kapcsolódó nagy, zöld gömb, melyet első ítéletre több nagyfa csoportosításából kerti mesterséggel alkotott hűsítő facsoportnak hajlandó tartani, de a melyről, ha az uti ismeretéseken utána néz, vagy ha a jártasabb hajószemélyzettől avagy utasoktól tudakozódik, csakhamar azt a meglepő értesítést nyerheti, hogy azok az egymás szomszédságában álló s alsóbb ágaikkal is összefonódott kannosai hires platánfák, melyek koronája alatt akár egy zászlóalja katonaság is védelmet találhat.

E sorok írója a mult tavasszal egészségi okokból kénytelen volt Ragusa város enyhébb égalját felkeresni s ekkor nem csak a hajóról gyönyörködhetett a két óriás nagyságu platánfában, hanem azok árnyékában is üdülhetett.

E fák Cannosa vagy a dalmát-szláv nevezet szerint Trsteno községben az országut mellett, a kopár és megmivelt tenyészterülettel folytonosan váltakozó Karstnak tengerfelőli oldalán, a hegy lejtőjének mondhatni közép szintjén, a légsulymérővel való magassági méret szerint 120m. tengerszintfeletti magasságban, száraz Karst-mészközet felett kőpződött sovány meszes és vörös agyaggal vegyített talajon állanak.

A kannosai platánfák meglátogatása, mely a több századon át s még egész 1808-ig köztársasági kormány nyal bíró Ragusától bérkocsit használva oda és vissza az etetésre szükséges pihenéssel 6—7 órát vesz igénybe, gazdagon jutalmazza mindazokat, kik a fák tenyészete iránt érdeklődéssel viseltetnek s így egyáltalában azokat az erdészeket is, kik a fisztelet érzésével szemlélik a természet teremtő erejének segélyével kiválóbban nagy méretüekké

felnőtt fákat. Ilyeneknek ismerhetők el a cannosai platánok is, melyek fajukra nézve a keleti platánfához (*Platanus Orientalis*) tartoznak s mindkettőjük, nem tekintve némely, különben egészen szépen elforrott ághelyet és néhány korhadást nem mutató ágdurodot, teljesen épek, egészségesek, üde és dus lombzattal bírók. Ezt a gazdag erőteljességüket, daczára elég magas és a széláramnak jól kitett helyzetüknek és sovány talajviszonyuknak a gyökérzetüket állandóan öntöző s mindjárt közelükben igen erőteljes érrel fakadó forrásviz segítségének s a tengerről bő mértékben reájuk áradó jó levegőnek köszönhetik.

Érdekesnek tartottuk t. olvasóinkkal a két fa közül a nagyobbiknak alakját illetve külemét sikerült fénykép után készült rajzzal is megismertetni, a mi úgy hisszük minden leírásnál élénkebb és hivebb képet nyújt. A fa egyes nagyobb ágai inkább csavaros vagy tekert-növésűeknek mondhatók, de magukban véve is oly hosszúak és vastagok, hogy külön-külön is mindmegannyi terebélyes platánfát képezhetnének.

A vastagabb és erőteljesebb fának mellmagasságban lemért körülete $9\cdot04\ m.$ s e szerint átmérője $2\cdot9\ m.$ A mellékelt rajzon lévő kép első nézésre alig mutatja a fa nagy vastagságát, de mindjárt szembeötlőbbé válik erős mérete, ha a mellette lévő padokhoz vagy az átellenében lévő bolt ajtajához hasonlítjuk. Legelső ága a törzstől a 7-ik méter magasságban fejlik ki; a törzs egész magassága pedig szembecslésem szerint mintegy $40\ m.$ A magasságról pontosabb méret nem volt vehető, mert a fa környezetében lévő számos építmény a rendelkezésre álló rövid idő alatt pontosabb mérés teljesíthetését meggátolta. A fa kora mintegy 400 évre tehető s bár az uti-táskámban évek óta hiába hordozott Pressler-féle régi furó nálam is

volt, még ezzel sem vala egy kis kor-tudakozás teljesíthető, mert előre kérdezősködve értesültem, hogy a fát gondosan felügyelik s azon bármi legkisebb faragás vagy furás nagyobb kellemetlenség okozója lehetne; s ezt a felügyeletet és gondozást valóban igazolja is az, hogy a törzs legalsó része szintén teljesen ép, tiszta és semminemű kés, fejsze vagy metszési nyomokat nem mutat.

Ide kell még jegyeznünk, hogy a két fa egymástól mintegy 60 méternyi távolságra áll, a kisebbikről azonban a törzs kerületének mértéke nem volt levehető, mert magas kőfallyal elzárt szőlőskertben áll s az sem volt található, a ki a kertbe való bemehetést megengedhette volna. A kisebbiket azonban, alakját és méreteit szembecsléssel mérve, a nagyobbikhoz képest mintegy 100 évvel fiatalabbnak lehet itélni s valószínűnek tartható, hogy nem külön ültetés útján keletkezett hanem inkább a nagyobbik természetes szaporulata.

Azok, a kik a konstantinápolyi híres platánfákat s ezeket a fákat is látták, azt mondják, hogy ezek méltó társai lehetnek a bujukderei híres platánoknak, s így bizonyára azoknak is, melyekről a régi görög leírások megemlékeznek!

A jég- s zivatarfelhők szétüzése lövöldözéssel.

Közli: *Cserny Győző*, kir. alerdőfelügyelő.

A jégverés okozta károk, sajnos, eléggé ismeretesek. A kár nagysága a jégzemek nagyságától, a jégeső mennyiségétől, annak tartamától és attól az évszaktól függ, melyben az előfordul. A tenyészeti évszak kezdetén pl. a jég által okozott kár a legnagyobb, míg később, a már kifejlődött növényeknél kevésbé érzékeny. A szőlőnél, gyümölcsnél és az erdei ültetvényeknél, csemetéknél,

fiatalosoknál a jégverés által okozott s gyakran jelentéktelennek látszó, közvetlen kárt rendszeren növényi betegségek, u. m. rothadás, penész stb. kísérik, melyek azután végleg elpusztítják a növényeket vagy ha ezek a betegségek nem is lépnek fel, évek hosszú sorára van szükség, míg a növények növekedésük s használhatóságuk rovására egy-egy jégverést kihevernek.

Ezekkel a károkkal szemben eddig jóformán tehetetlenül állottunk s azok ellen a drága III. biztosítási osztály csak részben nyújtott a mezőgazdának kárpótlást; — az erdőgazdának sajnos semmit sem,

Újabb időben azonban a jégverés ellen a *lövöldözéssel* való védekezéssel jelentékeny sikert értek el, mely méltán a legnagyobb érdeklődést keltheti az erdészeti szakkörökben is.

Olaszországban s a déli Ausztriában magasabb pontokról vízszintes irányban vagy szög alatt elhelyezett mozsarakból már a régibb időkben lövöldöztek a felhőkre a közelgő zivatar elűzése végett, de csak az újabb tudományos meteorológiai vizsgálatok igazolták be azt, hogy a lövöldözésnek e tekintetben csakugyan jelentékeny hatása van.

A zivatar s különösen a jégeső a bécsi cs. kir. központi meteorológiai intézet főnöke, dr. Trabert szerint oly módon keletkezik, hogy a rohamos légsere következtében keletkező szél a levegő felső rétegeiben uszó felhőkhöz érve, azok felső felületét kiterjeszti és gyors párolgását idézi elő, miáltal az azokban felhalmozott vízcseppek legnagyobb része gyorsan lehül és jégdarává fagy. Ezeket a nemleges villamossággal töltött jégdarabszemcséket vonzzák az alsó légrétegben uszó és ellentétes (positív) villamosságú felhőkben létező még meg nem fagyott, de zéró

fok alá hűtött vízcseppek, miáltal ezek az említett daraszemcsékre ráfagynak. A most így keletkezett és pozitív villamosságúvá vált jégzemcsék és a még alattuk levő vízcseppek ismét, a szél folytán lehült párákból fölöttük újból képződő negatív villamosságú daraszemcséket magukhoz ragadják s így az előbb leírt folyamat ismétlődvén, a már keletkezett jégzemcsékre újabb jégkéreg rakódik és új jégzemcsék képződnek.

Ez történik mindaddig, míg a két, egymásfölött száguldó ellentétes villamossággal telt felhő között az elektromos kisülés be nem áll és a jégzemcsék súlyuknál fogva a földre nem esnek.

Már most tudva azt, hogy a zéró pont alá hűtött vízcseppek csakis teljes nyugalom mellett maradhatnak cseppfolyós állapotban s azonnal megfagynak, mihelyt valami szilárd testtel érintkeznek vagy ha rázkódtatás éri őket — akkor könnyen megmagyarázhatjuk magunknak azt is, hogy a gyors egymásutánban teljesített lövöldözés folytán támadó hanghullámok s felfelé tóduló gázok által okozott légmozgás következtében a zivatarfelhők alsó rétegeiben lévő zéróponton alul lehült vízcseppek egyenkint azonnal megszilárdulnak és így a felső rétegekben létező jégdara- és jégzemcsékkel egyenlő villamosságúvá válván, azokat többé nem vonzzák, miáltal a jégzemek ismeretes rétegszerű képződése és azoknak egymással való össze-fagyása meg van akadályozva.

A lövöldözés által, tehát erőművi uton, előidézett légmozgás folytán ezenkívül a felhőrétegek elektromos feszültsége is lényegesen módosul; tevéleges és nemleges villamosság már nem képződik és a hideg légrétegek a melegekkel összekevertetnek, minek következtében az egyes, még jelentékeny nagyságot el nem ért jégzemek, mielőtt

még összefagyhattak volna, nehézségüknél fogva a föld felé esnek, de oda, az alsóbb meleg légrétegekben felolvadván, már csak mint esőcseppek érkeznek meg.

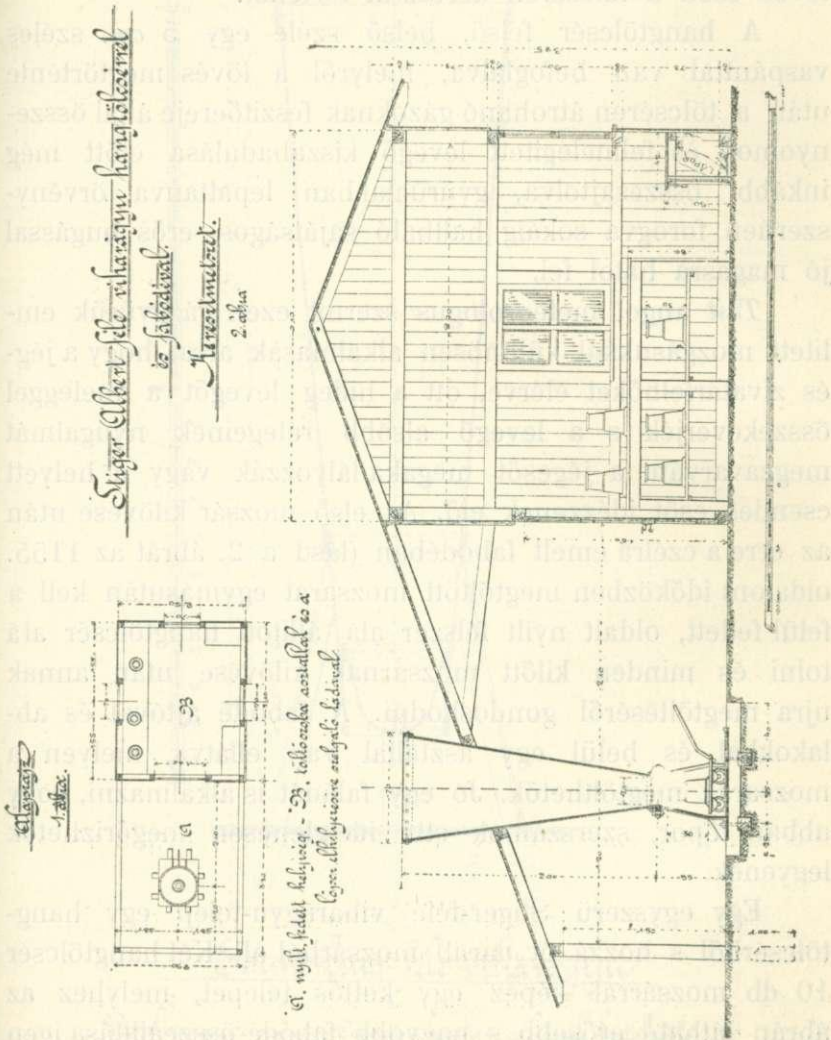
E szerint a legtöbb meteorologus által osztott elmélet szerint tehát a jégeső képződéséhez szél, villamosság és a páratelt levegő alsóbb rétegeinek teljes nyugalma szükséges, mely a zivatar s különösen a jégeső előtt pár perczig tart s ezért jól megfigyelhető és a mely nyugalomnak megzavarása által a jég képződése is meggátolható.

Ebből kiindulva, Olaszországban a kormány támogatása mellett és Stájerországban lövöldözéssel már több év óta igen jó eredménnyel védekeznek a jég- és a zivatarfelhők ellen. Stájerországban a papok is kezükbe vették az ügyet, kik a nép balhitét, mely minden elemi csapást Isten verésének szeret tulajdonítani, eloszlatni óhajtván — megáldják a lőport, melyből a felhőkre lőnek s a községi viharágyuk (mozsarak) téli szállásául sok helyütt a templomokat jelölték ki.

A mi már most a lövöldözéssel való védekezést illeti, az annál követendő eljárásra nézve szolgáljanak felvilágosításul azok az adatok, melyeket Windisch-Feistritz stájerországi városnak e téren is uttörő polgármestere *Stiger Albert* ur volt szives rendelkezésemre bocsátani.

A mint *Stiger* ur írja, az említett város vidékén 1870. év óta minden évben volt jégeső s a 90-es években oly gyakran, hogy a szőlőtermeléssel már-már felakartak hagyni. *Stiger* öt év óta a rendesen nyugatról jövő zivatar irányára merőlegesen haladó, három párhuzamos vonalban, 33 egymástól $1-1\frac{1}{2}$ km. távolságra eső viharágyu-teleppel védte meg az egész vidéket (egy négyszögmértföldet) oly sikerrel, hogy ez alatt az egész idő alatt, egy ízben sem esett ott jégeső. *Stiger* a lövése-

ket a felhők felé a földről *függélyes irányban intézi* és abból a czélból, hogy a levegőnek megrázkódtatása s össze-

keverése és a felhők elektromos feszültségeinek csökkentése minél magasabb rétegekben történhessék, a mozsarakat a lövés előtt egyenkint, egy 2 mm. vastag vasbádog-

ból készült 70 cm. széles felső s 20 cm. széles alsó átmérővel bíró 2 m. hosszú *hangtölcsér alá helyezi*, úgy, hogy a lövés ezen a tölcseren keresztül történik.

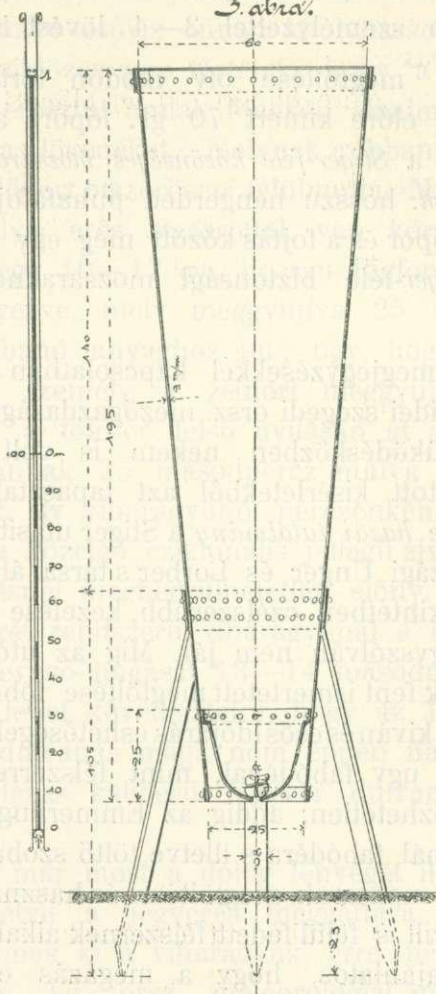
A hangtölcsér felső, belső széle egy 5 cm. széles vaspánttal van befoglalva, melyről a lövés megtörténte után a tölcseren átrohanó gázoknak feszítőereje által összenyomott és felmelegített levegő kiszabadulása előtt még inkább összesajtolva, gyűrűalakban lepattanva, örvényszerűen forogva sokáig hallható sajátságos, erős bugással jó magasra hatol fel.

Tait angol meteorologus szerint ezen gázgyűrűk említett mozgásukkal különösen alkalmasak arra, hogy a jég- és zivatarfelhőket elérve, ott a hideg levegőt a meleggel összekeverjék s a levegő alsóbb rétegeinek nyugalmát megzavarván, a jégesőt megakadályozzák vagy a helyett csendes esőt idéznek elő. Az első mozsár kilövése után az erre a célra emelt fabódében (lásd a 2. ábrát az 1155. oldalon) időközben megtöltött mozsarat egymásután kell a felül fedett, oldalt nyílt felszer alá állított hangtölcsér alá tolni és minden kilőtt mozsárnak kilövése után annak újra megtöltéséről gondoskodni. A fabódé ajtóval és ablakokkal és belül egy asztallal van ellátva, melyen a mozsarak megtölthetők. Jó egy faládát is alkalmazni, hogy abban lőpor, szerszámok stb. ideiglenesen megőrizhetők legyenek.

Egy egyszerű Stiger-féle viharágyu-telep egy hangtölcsérből s hozzá öt darab mozsárból áll. Két hangtölcsér 10 db mozsárral képez egy kettős telepet, melyhez az ábrán látható erősebb s nagyobb fabódé összeállítása igen ajánlatos. Az egyszerű telep fabódéja kisebb is lehet. Gyalulatlan fabódé deszkából 40—80 frtba kerül, a szerint, mint nagyobb vagy kisebb a telep.

3. ábra.

Emmerling fele vitarágyu.

Vacálványra erősítve. - Az ágyu fenékén a kúzzal bedobott
 lövedék, alatta virelvezető nyílás.

Egy egyszerű telepből a fent leirt módon perczenként két, de nagyobb személyzettel 3—4 lövést is tehetünk.

A mozsarak megtöltése oly módon történik, hogy egy tölcsérrel az előre kimért 70 gr. lőport a mozsárba öntjük és e föle a *Stiger-féle közönséges mozsarak alkalmazásánál* egy 5 cm. hosszú hengerded puhafajfajtást verünk be úgy, hogy a lőpor és a fojtás között még egy kis ür maradjon. Az *Unger-féle* biztonsági mozsaraknál fojtásra nincsen szükség.

Ezekkel a megjegyzésekkel kapcsolatban megemlíthetem, hogy az idei szegedi orsz. mezőgazdasági kiállításon viharágyukat működésközben nekem is volt alkalmam látni. A bemutatott kísérletekből azt tapasztaltam, hogy az *Emmerling-féle hazai találmány* a Stiger utasításai szerint készült stájerországi Unger és Lorber s társai által készített ágyuknál sok tekintetben czélszerűbb, kezelése egyszerűbb és veszélylyel ugyszólván nem jár. Mig az utóbb említett ágyuknál azoknak fent ismertetett megtöltése több időt, nagyobb munkaerőt kíván és esős időjárás eshetőségeire számítva egy-egy telepnek ugy fabódéval, mint félszerrel való felszerelése nélkülözhetetlen, addig az *Emmerling-féle viharágyu* használatánál fabódéra s illetve töltő szobára nincsen szükség, mert a mozsarak megtöltése és használata elesik, de egy oldalt nyílt s felül fedett félszernek alkalmazása azt hiszem itt is ajánlatos, hogy a megázás ellen védve akadálytalanul legyen a lövöldözés folytatható és a zivatar vonulása megfigyelhető.

Az *Emmerling-féle viharágyu* (lásd a 3. ábrát) csak egy 2 mm. vastag kazánbádogból készült és 1 m. 95 cm. magas s alul erős vaslábakkal ellátott hangtölcsérből áll, melynek felső átmérője 60 cm., alsó átmérője pedig 25 cm.

és a fenekén egy kis nyílással van ellátva, hogy a tölcsérbe esetleg befolyó esővíz onnan kifolyhasson.

A lövöldözés úgy történik, hogy a hangtölcsér felső nyílásán keresztül annak fenekén alkalmazott vaslemezre bedobjuk a lövedéket, melynek robbanó anyaga feszítő erejével a lőport ötszörösen felülmulja. Magának a lövedéknek hüvelye erős vasdróttal van körülszorítva s egyik sarkában egy 10—12 cm. hosszú Bigford-féle gyújtózsínór van elhelyezve, mely meggyújtva 25 másodpercig ég, míg a robbanó anyaghoz jut; úgy, hogy a lövöldözéssel megbizott személy a zsinórt meggyújtva a lövedéket nyugodtan a tölcsér felső nyílásán át a tölcsérbe dobva várhatja annak 25 másodperc múlva bekövetkező felrobbanását. Ily viharágyuból percenként 4—5-ször lőhetünk, mi a közelgő ciklonális jellegű zivatarnál kifejtendő gyorstüzelésnél megbecsülhetetlen előny.

Mindkét rendszerű viharágyunál a hangtölcsérből felrobbanó levegő bugását 13—14 másodpercig hallottam, miből azt lehet következtetni, hogy az 1000 méteren felül is hat. A durranás maga nem éppen nagy, egy jól megtöltött nyolczas kaliberű fegyver durranásánál valamivel nagyobb.

A mi már most a dolog lényegét illeti, hogy a jégfelhők, illetve a jégverés meggátlása ellenében milyen hatást fejtenek ki a viharágyuk, erre nézve megjegyzem, hogy a m. kir. orsz. meteorologiai intézetnek közlései, Stiger urtól és Marburgból vett közvetlen értesüléseim s szemtanuk állítása szerint, a lövöldözés szemmel láthatólag összekeverte, több esetben vonulásukban mintegy megakasztotta a fellegeket, melyekből, ott, hol *idejekorán és legendót* ágyuztak, *jégeső képződni nem birt s csak eső* esett.

Megfigyelték azt is, hogy minden lövés után nagyobb erővel esett az eső, mely azonban azután néhány másodperc múlva csökkent, oly érzést kelte az emberben, mint mikor eső idején egy fa alatt áll, s azt időnkint meg rázzák. Ott hol lőállomások felállítva nem voltak, vagy ott, hol azok igen távol voltak egymástól, vagy hol a lőpor kifogyott s tovább nem lőhettek: esett jég, míg a szomszéd lőtelepek körül, hol kellő mértékben folytatták a lövöldözést, jég nem esett.

Az eddigi tapasztalatok szerint egy hangtölcsérrel és hozzá öt mozsárral felszerelt viharágyu-telep *egy km. átmérőjű területre hat ki*.

A folyó év nyarán, melyben sok zivatar fordult elő, azt is tapasztalták, hogy a lövöldözés folytán a tikkasztó melegség is megszűnt, a légkör villamos feszültsége oly mértékben módosult, hogy az amugy is kiemelkedőbb pontokon elhelyezett lőállomások egyikébe sem ütött be a villám, hogy a villámlás egyáltalán megszűnt s az egész zivatar ereje jelentékenyen csökkent.

A hazánkban tett néhány kísérlet között Batthyányi Lajos gróf ikervári uradalmában szintén tapasztalták, hogy az ágyuzás folytán a felhők nyugalma szemmel láthatólag meg lett zavarva s a zivatart jósló felhőkből csendes eső esett. Batthyányi Géza gróf 300 kat. holdas polgárdii szőlőjét 10 teleppel szintén sikerült a jégeső ellen megvédeni.

Az eddigi tapasztalatok szerint egyes lőállomásokat összefüggés nélkül létesíteni nem tanácsos, de azokat hálózatszerűen egy—másfél *km.* távolságban kell egymástól, magasabb, kiemelkedőbb pontokon elhelyezni és a védekezési kerületbe minél nagyobb területeket belevonni.

Itt még megjegyzem, hogy az a nézet, mely különösen a laikus közönségben van elterjedve, hogy t. i. a

lövöldözés folytán a szomszédra tereltetnének a vészt hozó fellegek, ma már tudományosan, meteorologusoktól meg van döntve és be van bizonyítva, hogy a csapadék mindig csakis a megfigyelő hely fölött emelkedő légoszlopból ered.

Herényi Gothard Sándor, jeles gazdánk és csillagászunk szerint is, ki ez idén behatóan tanulmányozta a jégfelhők ellen való védekezést, a lövöldözés a fellegeket csak összekeveri, a *jégveszedelmet pedig csak helyileg* szünteti meg vagyis pl. a szomszédunkat a mi telepünk már nem védi meg, így azt elverheti a jég, de nem az a jég, melyet mi hajtottunk oda neki, hanem az a saját jege, melyet ugyanis megkapott volna mindenesetre, mert ellene, úgy a mint mi, nem védekezett.

A lövöldözést egyáltalán oly időben kell már megkezdeni, mikor a zivatarfelhők még csak gyülekeznek. Oly napokon tehát, midőn már reggel nyomasztó a hőség, a midőn a zivatart ugyszólván tagjainkban előre érezzük és a levegő villamos feszültségét már jóval a zivatar kitörése előtt bármely táviró vagy távbeszélő hivatalban a drótok serczegésén észlelhetjük, résen kell lennünk és nem szabad a jellemző sárgásszürke felhőket vagy akár a menydörgést bevárni, de már előzetesen gyors egymásutánban kell addig lőnünk, míg a veszély el nincs háritva s illetve míg a jégfelhők jellege esőfelhőkre nem változik. A mely irányból jön a zivatar, az a szomszéd kezdi a lövöldözést, a többi folytatja.

Szerencsétlenség a lövöldözésnél csak ott történhetik, hol a fent leirt, kipróbált eszközöket nem használták és a lövöldözésnél a legegembibb rend- és óvószabályokat elmulasztották. Így pl. Miskolcz mellett régi ünneplő mozsarakból lövöldöztek, s ezenfelül a töltésnél a lőport agyaggal verték le. Persze szétrepedt.

Most még néhány szót a *költségekről*. Egy olyan viharágyu-telep, mely egy hangtölcsérből és hozzá öt mozsárból áll — a fabódé és félszer nélkül — a mozsarak szerkezetéhez képest összesen 40—55 frtba kerül. (Kapható Pehani, Lorber és társánál Sachsenfelden, ugyszintén Unger Mórnál Cilliben Stájerországban.) Egy-egy lövéshez 70 gramm por kell, a mi nálunk 4·2 krba kerül, de ha a lőpor — úgy mint ez Olaszországban már régebben s ma már Ausztriában is történik — erre a célra előállítási áron engedélyeztetnék, akkor 2·8 krba kerülne.

A szegedi orsz. kiállításon s azóta a debreczeni s budapesti kertészeti és gyümölcsészeti kiállításon is bemutatott Emmerling-féle viharágyu 20 frtba, egy-egy kész lövedék 12 krba kerül. (Kapható Emmerling Adolf pirotechnikusnál, Budapest Magyar-utca 12—14. szám.)

Windisch-Feistritzban Stiger vezetése alatt legutóbb egy zivatar alatt összesen 2000 lövést tettek; a védekezés az ottani olcsóbb lőpor felhasználásával 60 frtba került és a jégverést teljesen elkerülték.

Vegyünk fel nálunk egy esetet. Egy 1000 holdas birtokra négy Stiger-féle viharágyu-telep (egy-egy egy hangtölcsérral és öt mozásárral felszerelve) vagy nyolcz Emmerling-féle viharágyu szükséges, ez átlag számítva 160 frt kiadás és most hozzá a fabódé-félszerrel s illetve csak a félszer felállítása négy helyen ez 160—220 frt, összesen tehát 320—380 frt befektetés. Most ha egy ilyen terjedelmű birtokot évenként pl. hatszor kell a jég ellen megvédeni és minden alkalommal 500 lövést, tehát összesen 3000 lövést tenni, ez kerülne a Stiger-rendszerű telepeket használva s egy lövést a mi mostani lőporainkkal 4·2 krba számítva, 126 frtba. Az Emmerling-féle viharágyukkal kevesebb lövéssel pl. 400-zal, összesen tehát

2400-zal is czélt érve, 288 frtba kerülne az évenkénti lövöldözéssel való védekezés, *tehát aránytalanul kevesebbe, mintha a birtokot a jég ellen biztosítottuk volna, mi a mostani viszonyok között 1000 holdnál legalább 1500 frtot tenne.*

A lövöldözéssel járó költségek tehát csekélyek, még csekélyebbek lesznek, ha a lőpor előállítási áron való árusítása meg lesz engedve. A költségek azonban rendszeres védekezéssel tetemesen apaszthatók volnának, mert azokat birtokaránylag az egyes községekre a póttadóval együtt lehetne kivetni és beszedni.

Valószínű — még e téren tapasztalatok nincsenek — hogy országos jellegű, orkánszerű viharoktól kísért zivatarknál a dolog természetéből kifolyólag a lövöldözéssel való védekezéssel eredmény elérhető, mégis igen kívánatos volna, ha a külföld és egyes jeles gazdánk jó példáján indulva, ezeket a tudomány által már beigazolt és földművelésügyi kormányunk által is lelkesen felkarolt kísérleteket és tapasztalatokat nálunk is szélesebb körökben értékesítenék s ha az erre hivatott kísérleti intézetek, egyesületek és szakiskolák, valamint azok a birtokosok, kik értékes, szépen jövedelmező gyümölcsösök, szőlőkertek, sok költséggel létesített csemetekertek és erdei ültetvények stb. tulajdonában vannak, s kik a biztosítással jégverés esetén czélt csak részben vagy egyáltalán nem érnének el, a szóban forgó védekezést jövőre saját részükről is alkalmaznák s a jó eredménynek bemutatása által a jégverés által fenyegetve lenni szokott vidékek rendszeres szervezkedésére s így országos károk sikeres elhárítására segédkezet nyujtanának.

Egyesületi közlemények.

I.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1899. évi október 21.-én tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Báró Bánffy Dezső elnök ő exja; Dr. Bedő Albert első alelnök, Horváth Sándor második alelnök; Arató Gyula, Bartha Gyula, Csik Imre, Csupor István, Eleőd Józsa, br. Feilitzsch Arthur, Havas Ágoston, Havas József, Hangay Géza, Hirsch István, Kallina Károly, Lászlóffy Gábor, Reinfusz Bódog, Schmidt Ferencz, Soltz Gyula, Tavi Gusztáv, Tomcsányi Gyula és Vadászffy Jenő választmányi tagok, továbbá Bodor Gyula, Bokor Róbert és Péch Kálmán egyesületi tagok. Bittner Gusztáv, Krajcsovits Béla és Máday Izidor vál. tagok távolmaradásukat hivatalos elfoglaltságával mentik ki.

Elnök ő exja melegen üdvözölve az ujonnan választott igazgató-választmány tagjait, az ülést megnyitja.

I. A pénztár állásáról a következő jelentés terjesztetik elő:
Az egyesület bevételei 1899. január 1-től:

a mai napig	---	25,505	frt	36	kr.
kiadásai pedig	---	17,767	>	14	krra
rugtak; a kézipénztár készlete tehát	---	7,738	frt	22	kr.

A kimutatott bevételekből készpénzalapítványok fejében 310 frt, az alapító tagok magánkötvényeinek értékesítésére 918 forint 08 kr., a Wagner Károly alapítvány javára 153 frt 48 kr., és az Erzsébet királyné-alapítványra 44 forint 25 kr. folyt be, mely összegek az alapszabályok értelmében az alapítványi számadásnak adattak át. A többi bevételekre tehát 24,079 forint 56 kr. esik.

A pénztárban őriztetik továbbá az alapítványi számadásnak 4252 forint 89 kr. és a letéti számadásnak, 4366 forint² pénz-készlete is.

Ezek szerint a pénztárban levő készlet a következő:

pénztári számadás készlete	---	7,738	frt	22	kr.
alapítványi	---	4252	>	89	>
letéti	---	4,366	>	—	>

Összesen: 16,357 frt 11 kr.

Ebből az összegből 14,900 forint takarékpénztári betét, a többi készpénz.

Az alapítványi számadásnak 4252 frt 89 kr. készletében benfoglaltatik az Erzsébet királyné-alapítvány 3044 frt 25 krnyi készlete is, melyből 44 frt 25 kr. adományokból gyűlt be, 3000 frt pedig az igazgató-választmánynak 1898. nov. 13.-án tartott ülésén hozott III. számú határozata alapján letétbe helyezett összeg, mely a folyó évi közgyűlés határozata alapján végleg az alapítványhoz csatoltatott.

Az alapítvány tőkéje az említett 3044 frt 25 krajczáron kívül 7000 frt értékpapírból áll, a tőke tehát 10,044 frt 25 kr-ra rüg.

Az eddig követett szokásnak megfelelően, mely szerint az alapítványok tőkői értékpapírokba fektettetnek és a magyar földhitelintézetnél helyeztetnek letétbe, az alapítvány pénzkészletéből f. é. december hó 1.-én 3000 forint n. é. korona járadékkötvény lenne vásárlandó a magyar földhitelintézet utján.

Az Erzsébet királyné-alapítványból adandó segélyekre 1899. évre 240 frt irányoztatott elő, mert az előirányzat szerkesztése alkalmával az 1898. év elején 6000 frtból állott az alapítvány tőkéje.

Minthogy azonban az alapítvány tőkéje már az év elejétől kezdve 10,000 frtból állott; mert tőkéje az 1898. év végével 7000 frtra emeltetett és a letétbe helyezett 3000 forint is az alapítvány tartozékának tekintendő; minthogy továbbá ugy a 7000 forintnyi értékpapír, valamint a letétbe helyezett 3000 frt 4% kamatot hoz, az alapítvány ezévi kamatjövedelme tehát 400 frtra rüg: az alapszabályok értelmében 400 frtnyi segély lenne kiosztandó.

A megelőző választmányi ülés óta a magyar földhitelintézetnél letétbe helyezett értékpapírok állandékában változás nem állott be.

Az igazgató-választmány a jelentésben kimutatott pénztári készleteket a tényleges pénztári készletekkel egyezőknek találva, a jelentést tudomásul veszi.

Továbbá elrendeli, hogy az Erzsébet királyné-alapítványhoz csatolt 3000 frt takarékpénztárilag gyümölcsöztetett pénzkészletből 3000 frt névértékű 4% magyar koronajáradék vásároltassék és a papírok az alapítvány tőkéjéhez csatoltassanak. Kimondja továbbá,

hogy az Erzsébet királyné alapítvány kamataiból az év végén 400 frt lesz segélyképen kiosztandó.

II. A megüresedett titkári állás betöltése érdekében szükséges intézkedésekre kerülvén a sor, elnök ő exja bejelenti a választmánynak, hogy az erre vonatkozó előterjesztéseket Horváth Sándor alelnök fogja előadni, kit addig, a míg a titkári állásra utódja megválasztva lesz, a teendők ellátására felkért.

Horváth Sándor hálásan emlékeztet meg a közgyűlés bizalmáról, melylyel őt kitüntette, midőn a második alelnöki állásra megválasztotta, megemlíti, hogy a rá esett választás után eddigi titkári megbízását, melyről lemondani különben is elhatározott szándéka volt, megszüntetnek tekintette, mindamelllett kötelességének tartotta elnök ő exja felhívására a titkári teendőket az új titkár megválasztásáig tovább is ellátni, annyival inkább, mert hivatalának átadása még nem történt meg. Reméli azonban, hogy az igazgató-választmány az elnökség mai előterjesztése alapján a titkári állás betöltéséről sürgősen gondoskodik és őt eddigi felelőségétől még ez év vége előtt felmenteni sziveskedik.

A szőnyegen forgó kérdést illetőleg mindenekelőtt bejelenti, hogy az elnök ő exja tudomást szerezvén arról, hogy az igazgató-választmánynak és az egyesületnek számos tagja a titkári szolgálat eddigi szervezetének megváltoztatásával jövőre egy olyan titkár alkalmazását óhajtja, a ki semmiféle más állást el nem foglalva, kizárólag az egyesületnek szentelheti egész idejét és egész munkaerejét, szükségesnek tartotta, az elnökség kebelében ezt a kérdést előzetesen megvitatni s e végből az igazgató-választmány néhány budapesti tagjának részvételével egy előzetes értekezletet tartott, a mely tényleg abban állapodott meg, hogy a titkári kérdésnek a most említett módon való megoldása ajánltassék az elnökség részéről.

Kötelességének tartja ugyan itt megjegyezni, hogy ő (az előadó) ezen az értekezleten a maga részéről annak a nézetének adott kifejezést, hogy az egyesület itt szóban forgó fontos érdekeit az eddigi rendszer mellett is kellően biztosítani lehet, sőt meggyőződése szerint jobban is biztosítani lehet, mint az előbb említett módon, mert sok más fontos szempontot nem is tekintve, azt mindenestre kétségtelennek tartja, hogy azzal az anyagi ál-

dozattal, a melylyel egy külön titkári állás szervezése jár, az egyesület az eddigi módon legalább három hivatott szakembert nyerhet meg azokra a teendőkre, a melyek a tervezett módozat mellett alkalmazandó titkárra várnak. És e mellett ezek a szakemberek ugyszólva csak erkölcsi kötelékekkel lennének az egyesülethez kötve, s állásukat, a melyet a dolog természeténél fogva tisztán bizalmi állásnak tekintenének, bármikor elhagyhatnák, ha azt saját vagy az egyesület érdeke kívánná, míg a tervezett esetben a titkár a dolog természeténél fogva anyagi existenciájával is állásához lenne kötve és ez a személyváltozást igen megnehezítené esetleg még akkor is, a mikor azt az egyesület eminens érdekei fogják kívánni.

Ezen és sok más fontos okokból tehát úgy volt meggyőződve s most is az a meggyőződése, hogy az egyesületre nézve előnyösebb lenne, ha a régi rendszer mellett maradna meg. Mindamellett miután ezzel a nézetével az említett értekezleten egészen magában maradt, most nem találja helyénlevőnek saját álláspontját tovább is fejtegetni, hanem az előértekezlet megállapodása értelmében tisztán az elnökség javaslatainak előadására szorítkozik.

Az elnökség javaslata az, hogy az igazgató-választmány a megüresedett titkári állásra nyilvános pályázat útján egy olyan szakembert válaszson meg, a ki semmiféle más állást be nem tölt és semmiféleképen lekötve nem lesz, úgy, hogy teljesen az egyesületnek szentelheti idejét s az alapszabályokban körülírt titkári teendőket az igazgató-választmány által megszabandó délelőtti és délutáni hivatalos órák alatt állandóan az egyesületi helyiségben végezheti s ott az egyesületi tagokat és más feleket is, minden időben fogadhatja.

Minthogy azonban ezek mellett a feltételek mellett a jelenlegi 1200 frt fizetésből és természetbeni lakásból álló javadalmazással a titkári állásra kellően képzett és hivatásainak minden tekintetben megfelelő szakembert megnyerni nem lehet, egyszersmind azt is javasolja az elnökség, hogy a titkári illetmények előbb megfelelően szabályoztassanak. Nevezetesen ajánlja, hogy a fizetés évi 2500 frtban állapíttassék meg és ezen a javadalmazáson és a természetbeni lakáson kívül, mely az új titkárnak is rendelkezésre bocsájtandó, munkaképtelenség vagy halál esetére a titkár-

nak és családjának végellátása is szabályoztassék, jelesen a titkár és özvegye részére végkielégítés illetőleg nyugdíj s az esetleg visszamaradó árváknak neveltetési pótlék biztosittassék, mert e nélkül a feltétel nélkül, még az előbbinél jobb javadalmazás mellett sem lehet remélni, hogy a betöltendő állásra alkalmas és hivatott egyének pályázzanak. Végül szükségesnek tartja az elnökség, hogy a titkár viszonya az egyesülethez minden irányban részletesen szabályoztassék, vagyis az alapszabályokban foglalt és az igazgatóválasztmány által most megállapítandó rendelkezések alapján, a titkár részére részletes szolgálati, nyugdíj és fegyelmi szabályok dolgoztassanak ki. A mi már most ezeknek a javaslatoknak a megvalósítását illeti, az elnökség abban a véleményben van, hogy bár a titkár fizetését az alapszabályok szerint a közgyűlés állapítja meg, mind a mellett ennek a kérdésnek a megoldása nem ütközik nehézségekbe.

Az elnökség nézete szerint ugyanis a titkár, ha egész munkaidejét az egyesületnek szenteli, a tulajdonképeni titkári teendők mellett és az Erdészeti Lapok szerkesztésével járó teendők mellett, melyek az alapszabályokban most is a titkár feladatai közé vannak sorozva, azokat a teendőket is elvégezheti, a melyeket az igazgatóválasztmány az 1899. évi költségvetés megállapítása alkalmával a könyvtárnok részére jelölt ki. Ebben az esetben pedig, a könyvtárnoki fizetés disponibilissá válván, ebből és a jelenlegi titkári fizetésből, továbbá a szerkesztői átalányból*) és a javítónoki illetményből az új titkári fizetés kitelik és így az igazgatóválasztmány a fizetésrendezés kérdését a jelenlegi illetőleg az 1900. évi költségvetés keretében is megoldhatja.

A mi a második kérdést, t. i. a végellátás kérdését illeti, ezt az egyesület kétféle módon oldhatja meg, t. i. vagy maga alkot saját nyugdíjalapot, melyből annak idején az előálló végkielégítési és nyugdíjigények kielégítendőek lesznek, vagy pedig valamely más intézetnél biztosít a titkár személyére és hozzátartozói részére megfelelő végkielégítést illetőleg nyugdíjat (életjáradékot). Mindkét esetben kikötheti azonban, hogy az ezzel járó terhek viselésében maga a titkár is résztvegyen bizonyos meghatározott arányban.

Az első esetben, ha t. i. az egyesület maga alkot nyugdíjalapot, lehetőségig még azon az időn belül kell a szükséges töke

*) L. 1180. lap. X. pont.

összegyűjtéséről gondoskodni, míg a titkár nyugdíjra való igénye beáll, mert csak így lesz elérhető az, hogy a titkár érvénybe lépő nyugdíjigénye, bármely időpontban válik is esedékessé, az évi költségvetés külön megterhelése nélkül is kielégíthető legyen.

Ezt pedig úgy lehet elérni, hogy az egyesület addig az ideig, míg a titkár nyugdíjképessége beáll, kerek számban évenként 2000 forintot a nyugdíjalapra félretesz s ezenkívül a titkárt is kötelezi, hogy az első 10 évben fizetéséből 10⁰/₀-ot, vagyis évenként 250 forintot az alapba befizessen.

Ebben az esetben ugyanis a félretett és befizetett összegek tíz és fél év alatt 4⁰/₀-os kamatozás mellett 28,000 frtra növekednek. Ennek az összegnek a kamataiból pedig, abban az esetben, ha az egyesület saját nyugdíjszabályzatát, a jelenleg érvényben levő nyugdíjtörvényben lefektetett elvek szerint állapítja meg, bármely időpontban fedezni lehetne úgy a titkár, mint az özvegy nyugdíját és az esetleg visszamaradó kiskorú árvák neveltetési pótlékát is. Sőt a nyugdíjazási feltételeket még valamivel kedvezőbbekre is szabhatná az egyesület s nevezetesen megállapíthatná, hogy a titkár 10 évi szolgálat után fizetésének 40⁰/₀-ára, azután pedig, eltérően az állami nyugdíjszabályoktól, minden további szolgálati év után még fizetésének 3⁰/₀-ára tarthat igényt, úgyhogy 30 évi szolgálat után teljes fizetését kapja nyugdíjképen. És a nyugdíjazás feltételeinek ilyen módon való rendezése annyiban méltányos is volna, amennyiben a titkári állásra egészen fiatal, kezdő szakember nem választható meg, érettebb koru (30—40 éves) egyénnel szemben pedig azt kikötni, hogy csak teljes 40 évi szolgálat után számíthat teljes nyugdíjra, nem volna méltányos. De az egyesületre nézve sem volna előnyös ez a kikötés, mert ekkor a titkárt esetleg olyan életkorban is alkalmazni volna kénytelen az egyesület, a melyben az már legjobb akarattal sem felelhet meg kellőképen hivatásának. Ebből a szempontból tehát inkább azt kellene kikötni, hogy az egyesület a titkárt 60-adik életévének betöltése után nemcsak saját kérelmére, de hivatalból is nyugdíjazhatja.

A végkielégítés módozatait úgy a titkárra, mint özvegyére nézve a nyugdíjtörvény szabályai szerint lehetne megállapítani s hasonlóképen az özvegy nyugdíját és az árvák nevelési pótlékát is ezek szerint megszabni.

Csak két kivételes esetben nem lehetne a felmerülő igényeket fentebb említett módon átmenetileg kielégíteni. Először akkor, ha a titkár 10-edik szolgálati éve előtt halna el és özvegyet és esetleg árvákat hagyva hátra. Ebben az időben a tervezett nyugdíjalap még nem lévén összehozva, az özvegy végkielégítését, illetőleg nyugdíját és az árvák pótlékát vagy a folyó költségvetés terhére kellene a tizedik évig fedezni, vagy a tőkegyűjtést kellene egy-két évvel hosszabb időre kiterjeszteni.

A második, kedvezőtlenebb eset pedig akkor állana be, ha egy nyugdíjazott titkár, vagy egy elhalt titkár özvegye, nyugdíját azon az időpontra is élvezné, midőn már a következő titkár is nyugdíjba lép. Ebben az esetben a nyugdíjalapból mindkét nyugdíjat nem lehetne fedezni, illetőleg nem lehetne teljesen fedezni, hanem a hiányzó részből külön kellene gondoskodni.

Ennek az esetnek a bekövetkezése azonban, bár nincs kizárva, nem bizonyos s ha be is következik, mindenesetre csak a messze jövőben fog bekövetkezni, úgy, hogy addig az egyesület a nyugdíjalap megfelelő erősítéséről nagyobb nehézség nélkül gondoskodhatik.

Erre az eshetőségre való tekintettel mindenesetre ki lehet kötni, hogy a titkár — szolgálatának második évtizedében is hozzájárulni köteles a nyugdíjalaphoz évi fizetésének 5%-ával. A harmadik évtizedre már nem volna méltányos kiterjeszteni ezt a kötelezettséget, mert ebben az esetben a titkár tulajdonképpen soha nem élvezné teljes fizetését, míg a javasolt feltételek mellett az első 10 évben 2250 frtot, a második 10 évben 2375 forintot és a harmadik évben teljes 2500 frt fizetést kapna; javadalmazása tehát évtizedenként fokozatosan emelkednék 125 frttal.

A második megoldási módja a végellátás kérdésének a már mondottak szerint az volna, ha az egyesület valamely biztosító intézetnél vagy nyugdíjintézetnél biztosítana a titkár és özvegye részére munkaképtelenség s illetőleg halál esetére bizonyos végkielégítést, illetőleg évjáradékot.

Igy például biztosítani lehetne a titkárt és özvegyét a Mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézeténél oly feltételek mellett, hogy ha a 10-edik szolgálati év betöltése után, de 60-adik életéve előtt válik munkaképtelenné, 1250 frt életpénzt, 1250 frt életpénzt,

ha pedig a 60-adik életévet activ szolgálatban éri el, 2500 frt életjáradékot kapjon haláláig, özvegye pedig, ha férje halála az 5-ödik szolgálati év után bármikor következik be, 1250 frt életjáradékban részesüljön s végül, ha a titkár 10. szolgálati évének betöltése előtt válik munkaképtelenné, a nyugdíjintézetbe befizetett díjakat kapja vissza, kamat nélkül, végkielégítésül.

Ezek a feltételek a titkár szempontjából annyiban megközelítenék az előbb vázolt feltételeket, a mennyiben teljes nyugdíja itt is 2500 forint volna, de egyebekben már nem volnának olyan kedvezők, mint az előbbi esetben, mert a 10-edik szolgálati év és a 60-adik életév között bármikor következnek is be a titkár munkaképtelensége, életjáradéka mindig csak 1250 frt lenne, holott az első módzat esetében a szolgálati évekkal nyugdíja is évről-évre emelkednék.

A mi pedig az egyesület szempontját illeti, a dolog úgy áll, hogy az egyesületnek a szerint, a mint a biztosítandó titkár 30, 35 vagy 40 éves, neje pedig 6 évvel fiatalabb volna, 464 illetőleg 594 és 786 frtot kellene évenként az említett nyugdíjintézetbe befizetni, a mely évi kötelezettség az első esetben kereken 12,000, a másodikban 15,000 és a harmadik esetben kereken 20,000 frtnyi tőke 4°/o-os kamatainak felelne meg.

Finanziális szempontból tehát ez a második megoldási mód az egyesületre nézve kedvezőbbnek látszik, mint az első, különösen, ha az évi díjakat részben itt is a titkár fizetné, mert míg ennél a megoldásnál 12—20,000 frtnyi tőke kamatainak megfelelő összegről kellene évenként állandóan gondoskodni, addig az első esetben 28—30,000 frtnyi tőkét kellene erre a célra lekötöni. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy ez az utóbbi nagy tőke tényleg az egyesület tulajdona maradna s kamatai is az egyesületet illetnék meg az olyan időszakokban, midőn nyugdíjak nem válnak esedékessé. Így például abban az esetben, ha a titkár szolgálat közben özvegy és gyermekek hátrahagyása nélkül hal el, a tőkének az elhalt titkár szolgálati ideje alatt felhalmozódott összes kamatai az egyesületet fogják illetni.

Tényleg az ilyen eset sines kizárva a lehetőségek közül s ezért tisztán finanziális szempontokból sem lehet tehát egészen határozottan előnyösebbnek tekinteni a nyugdíjintézet közvetítését a saját nyugdíjalap alkotásával szemben.

De ha ez a kétely és a biztonság kérdése, a mi az első megoldásnál mindenesetre teljesebb lesz, nem is forognának fenn, akkor is ellene szól a második megoldási mód választásának egy fontos körülmény, az, t. i., hogy az említett nyugdíjintézet és bizonyára más intézetek is, egészen más szempontokból kiindulva itélik meg a munkaképtelenség kérdését, mint azt az egyesületnek megítélni érdekében áll. A szóban forgó nyugdíjintézet például alapszabályainak 13. §-a szerint csak azt tekinti a biztosítottak között munkaképtelennek s tehát csak annak szolgáltatja ki a biztosított évjáradékot „a ki akár testi, akár szellemi fogyatkozás következtében nemcsak eddigi foglalkozására nézve, de egyáltalán keresetképtelenné vált“. És a döntést is ebben a kérdésben kizárólag a maga részére tartja fenn, csupán azt engedve meg alapszabályainak 48%-ában, hogy az érdekelt fél az intézet határozatát választott bíróság elé vigye. Ebbe a választott bíróságba, igaz, az érdekelt is 2 tagot választhat, ép úgy, mint az intézet, de kizárólag csak az intézet rendes tagjai közül s az így megalakított választott bíróságra nézve is ki van kötve, hogy csupán a fölött a kérdés fölött határozhat, vajjon az évjáradékot kívánó tag *„teljesen és egyáltalán keresetképtelen-e“*.

Az egyesület tehát előreláthatólag hiába követelne évjáradékot egy olyan titkára részére, a ki elvállalt feladatának teljesítésére teljesen képtelenné vált ugyan, de más alárendeltebb feladatokat még végezhet. Könnyen beállhatna tehát az az eset, hogy az egyesületnek rendkívüli áldozattal új titkárról kellene gondoskodni, még mielőtt a munkaképtelenné vált előbbi titkár a részére biztosított évjáradékot az intézettől megkaphatná.

Ezt az utóbbi súlyos körülményt is figyelembe véve, a külön nyugdíjalap alkotása mindenesetre előnyösebbnek látszik az egyesületre nézve. Megfontolandó azonban az a kérdés is, vajjon az egyesület képes lesz-e a szükséges tőkét 10 év alatt összerakni.

Az utóbbi évek pénzügyi eredményeit tekintve, nagyobb nehézségek e tekintetben nem merülhetnek fel.

Végül a mi a harmadik javaslatot, t. i. a szolgálati, fegyelmi és nyugdíj-szabályokat illeti az elnökség ezek megállapítása iránt az idő rövidsége miatt most még nem terjeszthet elő kész tervezetet s így ez a kérdés ez alkalommal nem is vehető tárgyalás

alá. Ez azonban az elnökség nézete szerint nem képezhet akadályt arra nézve, hogy a választmány a titkári állás betöltése iránt már most intézkedjék. Mert az alkotandó szabályok alapelvei az alapszabályokban és a most előterjesztettekben, ha t. i. azok elfogadtatnak, már meg lesznek állapítva, úgy, hogy a betöltendő állásra reflektálók teljes tájékozása céljából legfeljebb még csak azt kellene már most kimondani, hogy:

az alkalmazandó titkár élethosszigan választatik; állásától csak önkéntes lemondás alapján, munkaképtelenség esetében vagy fegyelmi ítélettel menthető fel; 60-adik életévének betöltése után hivatalból nyugdíjazható s azt ekkor ő is kérheti.

Egyebekben pedig utalni lehetne arra, hogy a titkár jogait és kötelességeit az egyesület alapszabályai és az alkotandó részletes szolgálati, fegyelmi és nyugdíjszabályok határozzák meg.

Az előadottak alapján tehát az elnökség azt javasolja, hogy az igazgató-választmány a megüresedett titkári állásra az elfogadásra ajánlott feltételekkel nyílt pályázatot hirdessen és ha az sikeres lesz, a választást még december havában megejtse, úgy hogy a megválasztandó titkár állását 1900. évi január 1-én mindenestre elfoglalhassa. Erre különben a megválasztandó titkárt már a pályázati feltételekben kötelezni kellene.

Pályázati határidőül f. é. november 25-e volna kitűzendő s a pályázati hirdetés az Erdészeti Lapok f. évi október havi füzetében és a Budapesti Közlönyben a következő szöveggel volna közzéteendő.

„Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya pályázatot hirdet az egyesület megüresedett titkári állására, mely az igazgató-választmány december havi ülésében választás útján töltenek be. A megválasztott állását 1900. évi január 1-én elfoglalni tartozik.

A betöltendő állással a következő hivatali teendők vannak összekötve.

A titkár végzi az egyesület összes írásbeli teendőit s ő látja el az írnok segítségével az egyesületi irodát. Előadja a választmányi üléseken az elnöki előterjesztéseket és a közgyűléseken a választmány előterjesztéseit. Vezeti a választmányi ülések, közgyűlések s bizottsági tárgyalások jegyzőkönyveit.

Szerkeszti az Erdészeti Lapok-at és végzi a szerkesztéssel járó egyéb teendőket.

Gondozza az egyesület ingó és ingatlan vagyonát, nevezetesen ellenőrzi a pénztári kezelést; kezeli a könyvtárt, gyűjteményeket és az egyesület székházát; vezeti a leltári és vagyonszám adásokat s ezekkel kapcsolatos nyilvántartásokat.

Hivatali teendőit a választmány által megszabott délelőtti és délutáni hivatalos órák alatt az egyesületi helyiségben végzi, a hol ezen idő alatt az egyesületi tagokat és más feleket is fogadni köteles. Más állást be nem tölthet s olyan megbízást, mely őt a hivatalos órák betartásában és általában titkári feladatának sikeres teljesítésében akadályozhatná, el nem fogadhat.

A titkár élethosszigan választatik; állásától csak önkéntes lemondás, munkaképtelenség, vagy fegyelmi ítélet alapján menthető fel; hatvanadik életévének betöltése után az egyesület hivatalból nyugdíjazhatja, ő maga azonban csak 65. évének betöltése után kérheti nyugdíjaztatását.

Javadalmazása 2500 frt évi fizetés, mihez az egyesületi székházban természetbeni lakás s továbbá munkaképtelenség vagy halál esetére végkielégítés, illetőleg nyugdíjra való igény járul. Nevezetesen végkielégítésre tarthat igényt a titkár, ha munkaképtelenség folytán állásától szolgálata első tizedik évének betöltése előtt felmentetik és pedig egy évi fizetésre, ha a felmentés az 5. szolgálati év betöltése előtt és két évi fizetésre, ha a felmentés az 5. szolgálati év betöltése után, de a 10. szolgálati év betöltése előtt következik be; nyugdíjra pedig joga van: ha állásától munkaképtelenség folytán 10. szolgálati éve után mentetik fel, vagy pedig ha 30 szolgálati évét teljesen betöltötte. Nyugdíja 10 évi szolgálat után a fizetés 40⁰/o-ában állapittatik meg, hosszabb szolgálat esetében ez az összeg minden teljesen betöltött év után a fizetés 3⁰/o-ával emeltetik, teljes 30 évi szolgálat után pedig egész fizetését kapja nyugdíjképen.

Halála után, ha családos volt, özvegyének szintén végkielégítés, illetőleg nyugdíj, gyermekeinek pedig nevelési pótlék jár. Végkielégítésre az özvegynek akkor van igénye, ha a férj halála az 5. szolgálati év betöltése előtt következik be; a végkielégítés összege egy évi fizetés. Nyugdíjban pedig akkor részesül, ha férje

halála az 5. szolgálati év betöltése után következik be; nyugdíj fejében haláláig évi 680 frt kap, gyermekei pedig, ha számuk 2-nél több, egyenkint 100 frt évi nevelési pótlékban részesíttetnek. Ezt a pótléket a leánygyermekek 18 éves korukig, a fiúgyermekek pedig 20 éves korukig huzzák.

Ezekkel a joggal szemben a titkár, szolgálatának első 10 évében fizetése 10⁰/₀-át, szolgálatának második 10 évében pedig fizetésének 5⁰/₀-át az alkotandó egyesületi nyugdíj-alapba köteles befizetni.

Jogait és kötelességeit egyebekben az egyesületi alapszabályok és az alkotandó szolgálati, fegyelmi és nyugdíj-szabályok állapítják meg.

A pályázatban csak teljes törvényes minősítéssel bíró erdészeti szakemberek vehetnek részt. Az állásért folyamodóknak tehát minősítésüket eredeti okmányokkal kell igazolni; az állás betöltésére való képességüket és hivatottságukat ezenkívül irodalmi és más munkásságokra való utalás mellett, hiteles bizonyítványokkal mutathatják ki.

A pályázati kérvények legkésőbb 1899. évi november hó 25.-éig az országos erdészeti egyesület titkári hivatalához küldendők be.

Az igazgató-választmány beható tanácskozás után az elnökség javaslatait elfogadja és azok alapján határozatilag kimondta:

1. hogy a megüresedett titkári állásra oly szakember fog megválasztani, a ki kizárólag az egyesületnek szenteli minden idejét és egész munkaerejét;
2. az ilyen feltételek mellett megválasztandó titkár munkakörébe az előterjesztett javaslatban felsorolt teendőket utalja;
3. a titkári fizetést évi 2500 forintban állapítja meg, a mihez még természetbeni lakás és végellátásra való igény járul;
4. a végellátásról való gondoskodás tekintetében az előterjesztett alternatív javaslatok közül az elsőt fogadja el, a mely szerint az egyesület saját nyugdíj-alap alkotásáról fog gondoskodni;
5. a végellátás feltételei tekintetében a javaslatba hozott feltételeket fogadja el, mind a mellett azzal a módosítással, hogy az egyesület ugyan a titkárt úgy, a mint a javaslatban foglaltatik

már 60-adik életévének betöltése után is nyugdíjazhatja hivatalból, maga a titkár azonban, ha még nem vált munkaképtelenné, nyugdíjazását csak 65-ödik évének betöltése után kérheti;

6. intézkedni fog, hogy a titkárnak az egyesülethez való viszonya részletesen szabályoztassék s hogy e végből megfelelő szolgálati, fegyelmi és nyugdíj-szabályok alkottassanak;

7. elrendeli, hogy az állás betöltésére az Erdészeti Lapokban és a Budapesti Közlönyben f. évi november hó 25-én lejáró határidővel pályázat hirdettessék s hogy a pályázat az elnökség által előterjesztett szöveggel tétessék közzé a fentebbi 5. pontból folyó módosítással.

III. Horváth alelnök bemutatja Darányi Ignác földmivélségi minister urnak a f. évi közgyűlésből hozzáintézett üdvözlő táviratra adott távirati válaszát, megjegyezve, hogy az elnök ő exjának, kihez czimezve volt, csak f. évi augusztus hó 31-én délután a közgyűlés bezárása után kézbesítettett s így a közgyűlésnek hivatalosan nem volt bejelenthető.

A távirat szó szerint így hangzott:

„Báró Bánffy Dezső erdészeti egyesületi elnök ur ő nagyméltóságának, Malaczkán. — Fogadja Nagyméltóságod az országos erdészeti egyesület lekötelező megemlékezéseért hálás köszönetemet és sziveskedjék azt az egyesületnél is tolmácsolni, azon biztosításom mellett, hogy mindenkor különös örömemre foy szolgálni, ha a magyar erdészet ügyét oly hazafiasan szolgáló egyesület érdekeit előmozdithatom.

Darányi Ignác.”

Az igazgató-választmány örömmel veszi tudomásul a minister ur meleg hangu táviratát.

IV. Horváth alelnök jelenti, hogy az elnökség a f. évi közgyűlés sürgősebb határozatait végrehajtotta. Nevezetesen a közgyűlésnek Havas Ágoston egyhangulag elfogadott indítványa alapján hozott jegyzőkönyvi határozatát Darányi Ignác földmivélségi minister urral feliratban közölte; Brassó város közönségét a beerdősített kopárok és más erdővé átalakított területek adómentessége kérdésében az igazgató-választmány és a közgyűlés határozataról értesítette s végül a közgyűlés felhatalmazása alapján a mult évben lejárt, de eredménytelen kis pályázatokat újból kiiratta.

Nem történt ellenben intézkedés a Wagner Károly ala-

pitvány tőkéinek kiegészítése iránt, továbbá a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél üzletrészek jegyzése iránt, a közgyűlés által módosított alapszabályok jóváhagyásának kieszközlése iránt, az Erdészeti Vegytan megírásának megbízás útján való biztosítása iránt és végül a folyó évi közgyűlés emlékére Malaczkán tervezett emlékjel felállítása iránt, még pedig azért nem, mert a szóbanforgó ügyekben először az igazgató-választmánynak kell határozatot hozni.

Az elnökség tehát most a következő javaslatokat terjeszti elő:

Rendelje el a választmány, hogy a Wagner Károly alapítvány tőkéje az évi bevételek feleslegéből 20,000 frtra egészítsék ki; továbbá hatalmazza fel a választmány az elnökséget, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél 10 drb 20 koronás üzletrészt jegyeztesse a végből, hogy ez által az egyesület részére a tagok számára fentartott jogokat előre biztosítsa.

Az alapszabályoknak a közgyűlés határozata értelmében módosított új szövege már készen lévén, e tekintetben nem szükséges egyéb, mint, hogy a választmány a jóváhagyás kieszközlése céljából az elnökséget a további lépések megtételére felhatalmazza.

Az Erdészeti Vegytan kérdésében a közgyűlés felhatalmazta a választmányt, hogy annak megírásáról megfelelő határidő kitűzésével, de egyebekben az eredeti pályázati feltételek mellett, megbízás útján gondoskodjék. Most tehát az igazgató-választmánynak azt kell elhatározni, hogy kivel kezdessenek meg ez iránt a tárgyalások.

Az elnökség nézete szerint más szakember aligha vállalkoznék az Erdészeti Vegytan megírására, mint ennek a tantárgynak ezidőszerinti előadó tanára, Bencze Gergely erdőtanácsos.

Ájánlja tehát, hogy ő kéressék fel a megbízás elvállalására.

Végül a malaczkai emléket illetőleg elnök ő exja jelenti, hogy az erre vonatkozó előzetes intézkedések még nem nyertek befejezést s így ezuttal még nem is tehet ebben az ügyben előterjesztést a választmánynak.

Az igazgató-választmány a bejelentetteket tudomásul veszi és az elnökségnek a Wagner Károly alapítvány kiegészítésére, a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél 10 drb üzletrész jegyzésére, a módosított alapszabályok jóváhagyásának kieszközlésére és az Erd.

Vegyten megírásának biztosítására vonatkozólag előterjesztett javaslatait elfogadva, azok végrehajtására a kért felhatalmazást megadja.

IV. Csiby Lőrincz erdőtanácsosnak az Erdőrendezés II. Részének megírására, az igazgató-választmány f. évi augusztus 25-én tartott ülésében hozott határozata értelmében, a megbízás végleg megadatott s Csiby kérelméhez képest egyidejűleg néhai Belházy Emil özvegye is felkérte arra, hogy az elhunyt férje által ezen munkára vonatkozólag esetleg hátrahagyott jegyzeteket átengedje.

Az özvegy erre a felhívásra egész készséggel be is küldötte Belházy jegyzeteit, melyek egy tekintélyes csomót képeznek, de e csomónak nagy része tisztán számolási makulaturákból áll, melyek hogy az Erdőrendezéstanra vonatkoznak-e s hogy ebben az esetben is felhasználhatók-e, nem lehetett még megállapítani, de van a csomóban 4 olyan kis füzet is, melyek tényleg a kérdésre vonatkoznak és a melyek, úgy látszik, Belházynak a gyakorlati Erdőrendezéstan kidolgozására vonatkozó részletes munkatervét foglalják magukban. Ezek esetleg értékesíthetők lesznek s ezért a jegyzet-csomó mindenesetre elküldendő Csiby erdőtanácsosnak.

Minthogy azonban az egyesület a kérdéses jegyzetek átengedését egészen díjtalanul nem kívánhatja az özvegytől, bár e tekintetben maga az özvegy határozott kívánságot nem fejezett ki, az elnökség még is azt javasolja, hogy részére ez alkalommal 100 frt tiszteletdíj adassék, Csiby erdőtanácsos pedig felkéressék, hogy a jegyzetek használhatóságáról és értékéről annak idejében nyilatkozzék.

Együttal ajánlja az elnökség, hogy özvegy Belházynénak azt a kérelmét, melyet ez alkalomból az elnökséghez intézett s melyben azt kéri, hogy az Erdőrendezéstan I. részéből még el nem kelt, kizárólagos tulajdonát képező könyvkészlet, tekintettel arra, hogy azt saját lakásán el nem tudná helyezni, egyideig még az egyesületnél maradjon, méltányossági szempontokból teljesítse.

Az igazgató-választmány az előterjesztett javaslatokat helybenhagyva, a 100 frt tiszteletdíjat megszavazza s Belházyné utóbb említett kérelmének is helyt ad.

Kimondja azonban, hogy a Belházy-féle jegyzetek annak idejében használhatóságuk és értékük megállapítása végett a Csiby

erdőtanácsos munkájának megbírálására kiküldendő bizottságnak lesznek kiadandók.

V. Selmecez és Bélabánya sz. kir. város törvényhatósága és a Selmecezen felállított honvéd-émlék szobor-bizottsága az emlékek f. évi október 8-ára kitűzött leleplezési ünnepélyére egyesületünket is meghíván, az elnökség bejelenti, hogy az egyesületnek ezen az ünnepélyen való képviselőjére az igazgató-választmány utólagos jóváhagyása reményében Fekete Lajos, Vadas Jenő és Csiby Lőrincz választmányi tagokat kérte fel, a horvát-szlavon erdészeti egyesület f. évi október hó 8.-án tartott közgyűlésén pedig szintén elnöki intézkedés alapján Havas József választmányi tag képviselte egyesületünket.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

VI. Id. Szentgyörgyi Imre, mint a 9. számú lakosztály bérlője kéri az egyesületet, hogy az általa bérelt lakosztály első szobájában és konyhahelyiségében, melyek a szomszédos ház kiépülése után teljesen sötétekké váltak egy-egy alkalmas légszeszlámpát állíttasson be, kijelentvén, hogy a fogyasztott gáz költségeit maga fogja viselni.

Dochnál József könyvkötő pedig, ki az egyik pinczesori helyiséget bérlí, megengedni kéri, hogy a f. évi november 1-én esedékes részlettel együtt 200 frtra emelkedő bérhátralékát az egyesület által nála megrendelt s ez évi november és december hónapban teljesítendő munkák díjából törleszthesse.

Együttal kéri, hogy 2 pinczesori szobából álló műhelyének bérét, mely jelenleg 350 frtban van megállapítva, az egyesület méltányosan leszállítsa.

Az igazgató-választmány idősb Szentgyörgyi Imre kívánságát és Dochnál első kérelmét teljesíti, Dochnál második kérelme alapján pedig a szóbanforgó műhely évi bérét 1900. évi február 1-étől számítva 300 frtban állapítja meg.

VII. Jeszenszky Ferencz erdőszjelölt rendes tag és dr. Csiky Gergely volt rendes tag megengedni kéri, hogy hátralékos tagsági díj tartozásukat 2 frtos részletekben törleszthessék, Jony Ottó rendes tag pedig hátralékának törlesztésére 1900. évi május 1-éig időhaladékot kér, végül Erődsdi Bálint rendes tag megengedni kéri, hogy 63 frt 96 kr hátralékos tartozásából 23 frt 96 krt ez év

végéig, a többit pedig három egyenlő részletben jövő évi január, április és július hónapok 1-én törleszthesse.

Az igazgató-választmány az előterjesztett kérelmeket, tekintettel a felhozott indokokra, teljesíti.

VIII. A megelőző választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések történtek.

Készpénzalapítvány fejében befizetett a nyitrai székes káptalan 160 frtot. Kötvényben tett alapítványaik törlesztésére befizettek:

Vadas Gyula 10 frtot, Ruttkay Géza 10 frtot, Allender Frigyes 8 frtot, Bielek István 10 frtot és Engel D. f. 100 frtot.

A Wagner Károly alapítvány javára befizettek: Gabnay Ferencz egy munkásnő rendbirságából 1 frtot, a szászsebesi erdőhivatal rendbirságából 2 frt 95 krt.

Az Erzsébet királyné alapítvány javára befizetett: Verbovszky József egy erdőőr rendbirságából 2 frtot.

Tudomásul szolgál.

IX. A következő új tagok vétetnek fel: a) alapító tagnak: *Károlyi* Árpád erdőgyakornok a boszniai-hercegovinai országos kormányánál 160 frt alapítvánnyal kötelezvényben, ajánlja Csiby Lőrincz; b) rendes tagoknak: *Scorpiil* Ede uradalmi erdész, ajánlja More László; *Ifftsits* József urad. erdész, aj. Reithoffer Ferencz; *Schmidt* Vilmos akadémiai hallgató, aj. Vaitzik Emil; *Henel* Béla urad. főerdész és *Gombossy* József m. kir. erdészjelölt, ajánlja Ormay Kálmán.

X. A napirend letárgyalása után Bedő Albert első alelnök visszatérve a titkári állás ujászervezésére vonatkozó fentebbi megállapodásokra, felszólal a mai ülésről felveendő jegyzőkönyv tartalmának szövegezése iránt s kijelenti, hogy a történeteknek megfelelően, a jelen jegyzőkönyv II. pontjában, mely a titkári állás betöltését tárgyalja, felvetetni kéri azt, hogy amiként Elnök ur ő Nagyméltóságának az értekezletet megelőzőleg és az értekezleten is bejelentette, az „Erd. Lapok“ szerkesztőségéről s az ezzel összekötött átalányról lemond, azért, hogy a titkári állomásnak semmi más szolgálatban nem álló egyén által való betölthetése annál könnyebben váljék lehetségessé, hogy erre a szerkesztői átalány pénzbeli fedezete is rendelkezésre álljon.

Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

Báró Feilitzsch Arthur választmányi tag annak a reményének ad kifejezést, hogy a titkári állás ujjaszervezésével az egyesület működésének szelleme és iránya nem fog megváltozni s ezért az Erdészeti Lapoknak is az eddigi irányban kell haladnia és az eddigi nívón megmaradni. Ennek a biztosítása czéljából tehát indítványozza, hogy a választmány Bedő Albert eddigi szerkesztőt kérje fel, hogy mint főszerkesztő az Erdészeti Lapok szerkesztését továbbra is irányítsa és ellenőrizze.

Horváth Sándor második alelnök is abban a véleményben van, hogy az egyesületnek mindenestre gondoskodni kell garanciákról abban a tekintetben is, hogy az egyesület közlönye mindig az egyesület érdekeit fogja szolgálni és minden fontosabb kérdésben az egyesület intenczióinak megfelelő álláspontot fog elfoglalni. Ugy véli azonban, hogy az e végből szükséges intézkedésekről a titkár részéről alkotandó szabályok kidolgozásakor kellene megfelelően gondoskodni.

Eleöd Józsa választmányi tagnak is az a meggyőződése, hogy az egyesület közlönyének szerkesztését nem volna tanácsos tisztán a titkár belátására bízni. Szükségesnek tartja tehát, hogy az egyesület ne csak az utólagos bírálat jogát tartsa fenn magának, hanem a szerkesztés vezetésére közvetlenül is befolyjon, ezt pedig úgy véli elérni, ha a szerkesztés ellenőrzésével és irányításával például egy bizottság bízatik meg. Indítványozza tehát, hogy egy ilyen felügyelő-bizottság alkottassék.

Bedő Albert első alelnök a tett nyilatkozatokkal szemben kijelenti, hogy a maga részéről akár a főszerkesztőség ügyében, akár a szerkesztő-bizottságban való részvétel iránt csak akkor nyilatkozhatik, ha a titkári állomás betöltve leend, mert az itt fennforgó kérdések megoldhatása attól függ, hogy kik kívánhatnak együtt működni.

Az igazgató-választmány ezeket a felszólalásokat tudomásul véve, kimondja, hogy a báró Feilitzsch Arthur és Eleöd Józsa által előterjesztett indítványok tárgyában a titkár szolgálati szabályainak megállapításával kapcsolatban később fog határozni.

XI. Több tárgy nem lévén elnök ő exja a tanácskozást bezárja és a jegyzőkönyv hitelesítésére Sóltz Gyula és Hirsch István választmányi tagokat kéri fel.

Kmf.

Horváth Sándor, alelnök.

Br. Bánffy Dezső, elnök.

Hitelesítésül:

Sóltz Gyula, vál. tag.

Hirsch István, vál. tag.

II.

Pályázat titkári állásra.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya pályázatot hirdet az egyesület megüresedett titkári állására, mely az igazgató-választmány december havi ülésében választás útján töltetik be. A megválasztott, állását 1900. évi január hó 1-én elfoglalni tartozik.

A betöltendő állással a következő hivatali teendők vannak összekötve.

A titkár végzi az egyesület összes írásbeli teendőit s ő látja el az irnok segítségével az egyesületi irodát. Előadja a választmányi üléseken az elnöki előterjesztéseket és a közgyűléseken a választmány előterjesztéseit. Vezeti a választmányi ülések, közgyűlések s bizottsági tárgyalások jegyzőkönyveit.

Szerkeszti az Erdészeti Lapok-at és végzi a szerkesztéssel járó egyéb teendőket.

Gondozza az egyesület ingó és ingatlan vagyonát, nevezetesen ellenőrzi a pénztári kezelést; kezeli a könyvtárt, gyűjteményeket és az egyesület székházát; vezeti a leltári és vagyon számadásokat s ezekkel kapcsolatos nyilvántartásokat.

Hivatali teendőit a választmány által megszabott délelőtti és délutáni hivatalos órák alatt az egyesületi helyiségben végzi, a hol ezen idő alatt az egyesületi tagokat és más feleket is fogadni köteles. Más állást be nem tölthet s olyan megbízást, mely őt a hivatalos órák betartásában és általában titkári feladatának sikeres teljesítésében akadályozhatná el nem fogadhat.

A titkár élethossziglan választatik; állásától csak önkéntes lemondás, munkaképtelenség, vagy fegyelmi ítélet alapján menthető fel; hatvanadik életévének betöltése után az egyesület hivatalból nyugdíjazhatja, ő maga azonban csak 65. évének betöltése után kérheti nyugdíjaztatását.

Javadalmazása 2500 frt fizetés, mihez az egyesületi székházban természetbeni lakás s továbbá munkaképtelenség vagy halál esetére végkielégítés, illetőleg nyugdíjra való igény járul. Nevezetesen végkielégítésre tarthat igényt a titkár, ha munkaképtelenség folytán állásától szolgálata első tizedik évének betöltése előtt felmentetik és pedig egy évi fizetésre, ha a felmentés az 5.

szolgálati év betöltése előtt és két évi fizetésre, ha a felmentés az 5. szolgálati év betöltése után, de a 10. szolgálati év betöltése előtt következik be; nyugdíjra pedig joga van: ha állásától munkaképtelenség folytán 10. szolgálati éve után mentetik fel, vagy pedig ha 30. szolgálati évét teljesen betöltötte. Nyugdíja 10. évi szolgálat után a fizetés 40⁰/o-ában állapítatik meg, hosszabb szolgálat esetében ez az összeg minden teljesen betöltött év után a fizetés 3⁰/o-ával emeltetik, teljes 30 évi szolgálat után pedig egész fizetését kapja nyugdíjképen.

Halála után, ha családos volt, özvegyének szintén végkielégítés, illetőleg nyugdíj, gyermekeinek pedig nevelési pótlék jár. Végkielégítésre az özvegynek akkor van igénye, ha a férj halála az 5. szolgálati év betöltése előtt következik be, a végkielégítés összege egy évi fizetés. Nyugdíjban pedig akkor részesül, ha férje halála az 5. szolgálati év betöltése után következik be; nyugdíj fejében haláláig évi 680 frtot kap, gyermekei pedig, ha számuk 2-nél több, egyenként 100 frt évi nevelési pótlékban részesíttetnek. Ezt a pótléket a leánygyermek 18 éves korukig, a fiugyermekek pedig 20 éves korukig huzzák.

Ezekkel a jogokkal szemben a titkár szolgálatának első 10 évében fizetése 10⁰/o-át, szolgálatának második 10 évében pedig fizetésének 5⁰/o-át az alkotandó egyesületi nyugdíjalapba köteles befizetni.

Jogait és kötelességeit egyebekben az egyesületi alapszabályok és az alkotandó szolgálati, fegyelmi és nyugdíjszabályok állapítják meg.

A pályázatban csak teljes törvényes minősítéssel bíró erdészeti szakemberek vehetnek részt. Az állásért folyamodóknak tehát minősítésüket eredeti okmányokkal kell igazolni; az állás betöltésére való képességüket és hivatottságukat ezenkívül, irodalmi és más munkásságokra való utalás mellett, hiteles bizonyítványokkal mutathatják ki.

A pályázati kérvények legkésőbb 1899. évi november hó 25.-éig az országos erdészeti egyesület titkári hivatalához küldendők be.

Budapest, 1899. október 24.

*Az országos erdészeti egyesület
titkári hivatala.*

Vidéki levél.

(A „forda“ szó kiküszöböléséről.)

N.-Károly, 1899. szeptember hó.

Tekintetes Szerkesztőség! — Illés Nándor főerdőtanácsos ur az Erdészeti Lapoknak f. évi juliusi füzetében a 706. oldalon megjegyzésben tárgyalja a fordára vonatkozó újabban használt vágásforduló, vágásforgás és vágásforgó kifejezéseket.

Ehez a tárgyhoz óhajtanék röviden hozzászólni annyival is inkább, mert az erdészeti műszótár összeállítása megkezdett és mivel teljesen tiszta magyar alföldi vidéken születtem, ott laktam 19 éves koromig s azóta is kevés kivétellel magyarok közt tartózkodtam és így alkalmam nyílt arra, hogy a mezőgazdaságban a fordával egyértelmű szónak, illetve kifejezésnek használatát megfigyelhessem.

A mezőgazdák azt a gazdasági módot, mely szerint egy és ugyanazon területen más-más növényt termelnek pl. dohány, buza, kukoricza, takarmány, ugar, vagy pedig repce, buza, burgonya, rozs, tengeri, takarmány az ugaron u. n. zöld ugar stb. „váltógazdaságnak“ hívják. Az ily váltó-gazdaságban azt mondják, ha az évek számát akarják egyuttal kifejezni: „ötös forgó“, „hatos forgó“ stb. Azt az időt pedig, összevéve az éveket, a melyek alatt egy forgót befejeznek, „vetés-forgónak“ nevezik. Hogy ha pedig az egy-egy évre eső területet akarják emliteni, akkor „forduló“ szót használnak.

A három-négy éves vetésforgóról beszélve, már „három nyomású“, „négy nyomású“ kifejezést lehet a gazdaktól hallani; vagy pedig e helyett „három forduló“, „négyes forduló“ nevet alkalmaznak.

Mindezekből az következik, hogy a forduló szó területre vonatkozik s így ezt az erdészek, a „fordaszaki terület“ helyett bátran alkalmazhatnák, a „forda“ helyett pedig a vetésforgó mintájára „vágásforgó“ vagy röviden „forgó“ szó használata egészen jó, magyaros hangzású és e mellett elég rövid műszót szolgáltatna az erdészetnek.

Márton Sándor,
m. kir. erdőmester.

Különfélék.

Az egyesület titkári állásának betöltése. A f. évi közgyűlésen egyesületünk titkára, Horváth Sándor m. kir. főerdőtanácsos, alelnökké választatván meg, a titkári állás megüresedett. Az állás betöltésének kérdésében az igazgatóválasztmány f. hó 21.-én tartott ülésében, melynek jegyzőkönyvét ugyanebben a füzetben közöljük, arra a megállapodásra jutott, hogy az egyidejűleg meghatározott feltételek mellett az állás betöltése céljából pályázatot hirdet. Erre a hirdetményre, mely szintén ebben a füzetben van közzétéve, a pályázat sikere érdekében ezen a helyen is felhívjuk t. tagtársaink figyelmét, annyival inkább, mert a pályázati határidő már a jövő november hó 25.-én lejár.

Budapesti agancskiállítás 1899. október 20—25. Ugy mint minden évben, Budapesten ez idén is agancskiállítás volt. A kiállításnak célja az érdeklődő közönség gyönyörködtetésén kívül még az is, hogy szemléltető módon s összehasonlítás útján ki legyen mutatható az, vajjon fővadunk az idők folyamán ősi erejében, eredeti diszében nem fejlődik-e vissza.

Az idei kiállításon különösen a szarvasagancsoknak szokatlanul jó évjáratát volt alkalmunk bemutatva látni. Összesen 57 db nyílt területen lőtt, 8 drb vadaskerti szarvasagancs, 10 db. dámlapát, 14 db. őzagancs, 4 pár zergekampó és végre 2 pár vadkanagyar érkezett a kiállításra. melyek mind a folyó évben lőtt vadról valók voltak.

A bíráló bizottságnak különösen a nagy számban beérkezett szebbnél-szebb nyílt területi szarvasagancs elbírálásánál kellett nagy nehézséggel küzdenie, mert ugy Frigyes — mint József Ágost főherczeg, továbbá Nádasdy Ferencz, Majláth László, Andrassy Géza grófok s többen egyaránt

érdemes szarvasagancsokat küldöttek. Végre a József Ágost főherczeg által kiállított agancsnak — mint a kiállítás valóban legkiválóbb példányának — ítelték oda az első díjat. — A kistapolcsányi uradalomhoz tartozó pizski vadászterületről származó 20 ágas, agancs rózsájának körmérete 26 *cm.*, az agancspárnahossza 103 *cm.*, körülete a korona alatt és a rózsza fölött 23 *cm.*, a közép ág alatt 18 *cm.* és súlya 9.³⁰ *kilogr.* volt. Volt ugyan a kiállításon ennél hosszabb táru és súlyosabb agancs is, de egy sem volt oly szépen felépítve, s illetve egynek sem volt a vastagsága a rózsától egészen csaknem a koronáig oly egyenletes, mint ezé.

A második díjat Mihálovich Dömötör Szlavoniában lőtt remek, egészen sötétbarna színű 16 ágasa, a harmadik díjat Frigyes főherczeg pompás 18-asa vitte el, mely azért helyeztetett harmadik helyre, mert tárágainak száma több volt, de szárainak vastagságával nem szárnyalta túl a második díjat nyert 16-ost.

Ezekon kívül még 7 igen szép agancsot mutattak be, melyek közül különösen a Nádasdy Ferencz gróf remek gyűjteményét említjük meg. *Vadaskerti agancsok* — ahhoz képest, hogy hazánkban sok és igen szépen berendezett vadaskertet tartanak fenn — aránylag csekély számban érkeztek be. Az összes díjakat Draskovich Iván gróf baranyamegyei gyönyörű 14, 16 és 18 águ példányai vitték el. Igen tanulságos volt e tekintetben is a kiállítás, amennyiben az a tudvalévő dolog szemléltetővé volt téve, hogy a nyílt téri vadnak agancsa fejlettebb, erősebb és szebb, azonkívül súlyban is nagyobb, mint a vadaskerti vad agancsa, minthogy ez a vad a zárt helyen a letaposott fü miatt is kevesebb és gyöngébb táplálékot talál.

Ennek daczára a kiállított vadaskerti agancsok diszere váltak volna bármely nyílt területnek is.

A tíz kiállított dámlapát közül Erdődy Rudolf gróf által lőtt horvátországi példányokat találták a legjobbaknak, melyek széles lapátjaikkal és egyenletes sötét-barna színükkel méltán feltűnést keltettek. A második és harmadik díjat Fülöp szász-koburg-góthai hercegnek és Kendeffy Gábornak ítelték oda.

Az özagancsok három díjat Majláth László gróf, Wenckheim Frigyes gróf békésvármegyei gyűjteményének egyik remek példánya és Öri Aladár érdekes trofeája nyerték meg.

Valóban feltűnő dolog, hogy ennek a vadnemnek agancsát, melyből évenként annyi kerül terítékre, s melyből ez idén is néhány ezeret lőttek le, oly elenyésző csekély számban küldötték be, úgy hogy a kiállításnak ez a része az idei özagancsok évjára nézve tájékoztató nem lehetett.

A zergékampók két első díjat Kendeffy Gábor szép, erős példányai vitték el, a harmadikat Inkey Antal nyerte meg.

Kizárólag a hunyadvármegyei Retyezáton lőtt példányok voltak kiállítva.

A vadkanagyarokra kitűzött érmek közül csak egyet adtak ki, s ezt Pongrácz Károly grófnak ítelték oda, egy Kassa vidékén lőtt kannak hatalmas agyaráiért.

Megemlítjük még a bérbeadott kincstári vadászterületeken Ung és Máramaros vármegyékben lőtt 23 drb, szép 12—18-ast és egy 20-ast.

Az érdekes kiállításon, mely Ő Felsége a király tetszését is megnyerte, oly hatalmas agancsokat láttunk, minőket hazánk kivül talán egész Európában alig lehet látni s örömmel győződünk meg arról is, hogy különösen a szarvasvad

megtelepítése és tenyésztése sikerült oly vidéken is, hol azelőtt ily vad egyáltalán nem tartózkodott.

Igen kívánatos volna, ha a versenyzésre és illetve agancsok kiállíthatására szélesebb körben is alkalom nyíthatnék. (Közli: *Cserny Gy.*)

Az erdészeti akadémia vadaskertje. A selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti akadémia kisiblyei tanulmányerdejében a folyó év tavaszán az erdőhasználati tanszék tanára egy körülbelül három hold kiterjedésű területet kerített be abból a célból, hogy oda a Kondor Vilmos m. kir. erdőmester ur által tenyésztési célból az akadémiának ajándékozott egy darab szarvasbikaborjut beeresztesse. A kis borju azóta nagyon szépen fejlődött s ez idén mintegy 50 *cm.* hosszú nyársakat rakott.

Az akadémia erdőhasználati tanára — látva a szarvas szép fejlődését — arra határozta el magát, hogy meg fogja kísélni Kisiblyén a szarvas tenyésztését; s mivel az amugy is kicsiny tanulmányi erdőből vadtenyésztés számára a fenti területnél nagyobbat aligha áldozhat, a vadnak kis területen s mesterséges etetéssel való tenyésztésével szándékozik megpróbálkozni s a felnevelt vadat azután a szabadba bocsájtja ki.

Sokfelé tudakozódott ennél fogva, hogy a nyársas mellé két darab tehénborjut szerezzen be, de aki ismeri e nemes vad beszerzésének költséges és körülményes módját, nem fog csodálkozni, hogy fáradozását mind ez ideig siker nem koronázta.

A merő véletlennek köszönhető, hogy egy alkalommal Frigyes főherczeg ur ő Fensége, ki a honi erdészeti és vadászati ügyek iránt mindig a legmélyrehatóbb érdeklődést tanusítja, Pfenningberger József uradalmi erdőmestere révén tudomást szerzett a dologról s szóbelileg rögtön

elrendelte, hogy a vaddus bélyei uradalomból az akadémia számára két darab élő szarvastehénborju szállíttassék.

Erre a rendeletre azután a bélyei uradalmi erdőhivatal a két darab élő tehénborjut — bélelt faládákba zárva — utnak indította s a gyönyörű két kis állat ide október hó 3-án a legjobb egészségi állapotban érkezett meg, s még ugyanaz nap délelőtt ki is bocsájtatott a vadaskertbe.

Igy tehát meg van vetve az alapja annak, hogy az akadémia hazánk e legnemesebb fővadját tanulmányi érdekében tenyésztheti s annak életmódját és fejlődését a hallgató ifjuságnak az év minden szakában bemutathatja. Hálás köszönet érte a kegyes adományozónak!

(Közli: *Kolossy J.*)

A *Rhynchotus rufescens* meghonosítása. A «Természettudományi Közlöny» október havi füzetében a vadászemberekre nézve egy igen fontos és szép reményekkel kecsegtető közleményt hoz, aminek azt hiszem, nem lesz érdektelen az «Erd. Lapok»-ban egy kis helyet szorítani.

Egy Délamerikai szárnyas vadról van szó a közleményben, a Tinamidae családhoz tartozó tinamu vagy ynambu, tudományos néven *Rhynchotus rufescens*-ről (Temm).

Ennek a szárnyas vadnak a megtelepítésével Franciaországban már kísérletet tettek s a közlemény szerint remény van arra, hogy meghonosítható Európában, mely esetben rendkívüli szaporaságánál fogva majdan nagy fontossággal fog birni a vadászat kedvelőire nézve.

Főbb vonásokban a következőképen jellemezhető. A tyuk 12-öt tojik; a tojás kékes-barna, sima és fényes. A tinamu a mi szárnyasainkhoz hasonlítva rendkívül gyorsan fejlődik ki ivarképesé. Kikelése után már nyolcz

napra maggal táplálkozik s három hét múlva teljes toll-
diszben van s két hónapos korában párosodik.

Fő tápszere a mag, azonban nedves helyen kikaparja
csőrével a férgeket is és hogy nem válogatós a táplálék-
ban, bizonyítja az, hogy felfalja a patkányt, egeret, gyikot,
sőt pusztítja a viperát is.

Állítólag husa igen izletes, finomabb és puhább, mint
a fáczáné vagy fogolyé.

E sok dicséretre méltó tulajdonsága mellett nem lehet
elmulasztani annak felemlítését, hogy közöttük a nőeman-
cipáció az elképzelhető legkifejlettebb fokon áll; ugyanis
a tyuk választja ki kakasát, ami a legnagyobb egyetértés-
ben és rendben történik; a többiek békésen bele-
nyugszanak a választásba s képzelt jogokat nem akar-
nak érvényesíteni; hanem hogy a tinamu hölgyek nem
versenyeznek-e egy-egy csinosabb gavallérért, erről hallgat
a krónika.

Családi életükben a legérdekesebb sajtóság az, hogy
midőn a tyuk a maga 12 tojását lerakta, annak kiköltését
és a kicsinyek gondozását hűséges kakasára bizza, ő maga
meg más férj után lát, melyet, midőn boldog apává tette,
ujra elhagy, hogy ismét más kakast boldogithasson.

Tekintve már most azt a körülményt, hogy az új nem-
zedék két hónapos korában ivarképes, bámulni lehet sza-
poraságukat, amit számbavéve, ha csakugyan képesek vol-
nának a mi éghajlatunk viszontagságait legyőzni, nagyon
kívánatos volna meghonosításuk.

Befejezőül elmondom még a közleménynek a tinamu
vadászatára vonatkozó részét.

A vadászok lóháton hosszú sorban közelednek a tinamu
telepek felé. Egy adott jelre sebes rohamban, ostoraikat
pattogtatva hajtják maguk előtt a tinamu csapatot, melyek,

minthogy igen rossz repülők, örült futásban igyekeznek menekülni. Ekkor a lovasok gyűrűt képeznek, mely mindinkább összéb szorul. — Minthogy pedig a következők igaz voltáért a felelősséget magamra nem vállalhatom, szó szerint idézem a közlemény idevágó részét: «A futás által kifárasztott madarak egy-két felröppenés, egy-két utolsó kísérlet után, hogy életüket megmentse, elcsendesülnek s egy-egy sűrűbb fücsoport alá rejtőzve, fejüket egy-egy levél alá hajtva, várják a halált.»

(Közli: *Küzdy Árpád.*)

Vad-hus árák a párisi, bécsi és budapesti piaczkon.

Folyó évi október hó közepén *Párisban* a «Factorerie E. Konce anc. Kaufmann» czégnél a vadarak korlátoltabb kereslet mellett és minden költséget beleértve következőleg jegyeztettek:

Fiatál foglyok darabja 1—2·25 frank; öreg foglyok 1·25—1·75 frank. Nyul darabja 4—6·5 frank. Fácán drbja 2·5—5·5 frank. Őz kilója 2·1—2·8 frank. Szarvas és szarvastehén kilója 1·6—2 frank.

Bécsben «Stein H. czégnél» további árhanyatlásra való kilátás mellett és a fogyasztási adó beszámításával: Fiatál foglyok drbja 45—85 kr, öreg foglyok drbja 30—45 kr. Vadkacsa drbja 90—110 kr. Fácán drbja 1·2—2 frt. Nyul drbja 90—160 kr. Dámvad kilója 30—40 kr. Őz kilója 50—65 kr. Szarvas kilója 28—35 kr. Szarvastehén kilója 32—42 kr.

Budapesten a központi vásárcsarnok jegyzése szerint jó kelendősséggel: fogoly párja 1·2—1·3 frt, fácán párja 2·8—3 frt, szarvas kilója 30—35 kr, őz kilója 70—75 kr, dámvad kilója 35—40 krig, nyul drbja 1·2—1·3 frt. (B.)

A kopárterületek beerdősítése. A földmivelésügyi m. kir. minister Dessewffy Pál margonyai földbirtokosnak a

kopárterületek beerdősítésének előmozdítása érdekében létesített 1000 frtos alapítványáért s az e téren kifejtett közhasznú munkásságáért köszönetét és elismerését fejezte ki.

Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat körében.

I.

A földmivelésügyi m. kir. minister a kincstári erdők kezelésénél alkalmazott erdőtisztek létszámába kinevezte:

a) a magyarországi kincstári erdők kezeléséhez ideiglenes minőségű erdőgyakornokokká a következő végzett erdészeti akadémiái hallgatókat:

Véssei Mihályt a lipótvári főerdőhivatalhoz, *Janoviczky* Bélát a sóvári erdőhivatalhoz, *Irinyi* Aurélt a bustyaházai erdőhivatalhoz, *Török* Aladárt a kolozsvári erdőigazgatóságához, *Letz* Lajost a szászsebesi erdőhivatalhoz, *Szabó* Kálmánt a lugosi erdőigazgatóságához;

b) a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezeléséhez erdészjelöltékké, a XI. fizetési osztály 3. fokozatába a következő okleveles erdészeket:

Waszner József a bosznia-hercegovinai országos kormányánál alkalmazott erdészsegédet a zágrábi erdőigazgatóságához, *Almássy* László okleveles erdészt a vinkovezei főerdőhivatalhoz, *Rajnoha* Gyula magán uradalmi erdőtisztet az otocsácsi erdőhivatalhoz.

Továbbá ideiglenes minőségben erdőgyakornokokká a következő végzett erdészeti akadémiái hallgatókat:

Klausmann Józsefet a zágrábi erdőigazgatóságához, *Frommeyer* Antalt a vinkovezei főerdőhivatalhoz és *Vassányi* Mihályt az otocsácsi erdőhivatalhoz.

II.

A földmivelésügyi magyar királyi minister az állami erdőfelügyelői személyzet létszámában *Biró* János kir. alerdőfelügyelőt

a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába, a marosvásárhelyi kir. erdőfelügyelőséghez, kir. alerdőfelügyelővé nevezte ki.

III.

Földmivelésügyi magyar ministerem előterjesztésére *Tomcsányi Gusztáv* erdőigazgatói czimmal felruházott főerdőmestert erdőigazgatóvá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1899. évi október hó 10.-én.

Ferencz József, s. k.

Darányi Ignác, s. k.

IV.

A földmivelésügyi m. kir. minister *Marosi Ferencz* m. kir. erdőmestert m. kir. erdőtanácsossá nevezte ki és a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság vezetésével bizta meg.

V.

A földmivelésügyi m. kir. minister *Hammersberg Géza* kir. erdész a IX. fizetési osztály 3. fokozatába kir. alerdőfelügyelővé nevezte ki s szolgálattételre a földmivelésügyi ministerium állami erdőfelügyeleti osztályába osztotta be.

Egyesületi hirdetések.

Figyelmeztetés. Az egyesületi könyvkiadmányokból az egyesületi tagok **csak egy példányt** szerezhethven meg a megállapított **kedvezményes áron**, több példány megrendelése esetében a többi példány után a **nem tagok számára megállapított ár** küldendő be.

Az „**Erdészeti Építéstan**“ I. részének, a „**Középitéstan**“ című pályamunkának — I. és II. kötete, valamint II. része, az Ut-, vasut- és hidépitéstan megjelent. Szerzője: Sobó Jenő magyar királyi bányatanácsos, akadémiai tanár. Az I. rész *első* kötete 47 ivre terjed és 1633 ábrát tartalmaz; ára az Orsz. Erd. Egyesület tagjai számára 5 frt 60 kr., nemtagok számára 8 forint; az I. rész *második* kötete 50 ivre terjed és 861 ábrát tartalmaz, ára egyesületi tagoknak szintén 5'60 kr., másoknak 8 frt; a II. rész 61 ivre terjed és 1083 ábrát tartalmaz; ára egyesületi tagoknak 6 forint, másoknak 8 frt. Mind a három megrendelhető (legczélszerűbben postautalvánnyal) az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál. Nemtagok számára való eladással meg van még bizva Joerges A. özv. és fia könyvkereskedő czég is Selmezbányán.

Az „**Erdészeti Rend. Tára 1898. évi (XVIII.) évfolyama** megjelent. Ára egyesületi tagoknak 35 kr., másoknak 70 kr.

Az „**Erdészeti Növénytan II. k. Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növény földrajz**“ című, **200 arannyal jutalmazott pályamunka** ára az egyesület tagjai számára 6 (hat) frt, nem tagok számára 9 (kilencz) frt. Legczélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál.

„**Az Erdő-Őr**“ vagy „**Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben**“ című munka **hetedik** kiadása megrendelhető. Felkéréretek tehát azok a t. erdőhivatalok, erdőgondnokságok és szakértársak, kik az erdészeti műszaki segédszolgálatra készülő egyének részére ezt a könyvet megszerezni kívánják, hogy annak postautalvánvételt utján leendő megküldése iránt az „Erdészeti Lapok“ kiadóhivatalát értesíteni sziveskedjenek. Ára példányonként 3 frt. — Ha a megrendelés alkalmával a könyv ára mellett még 25 kr. postaköltség is küldetik, akkor a megküldés bérmentve (kereszt-kötés alatt, ajánlva) történik.

Az „**Erdészeti Rendeleték Tára**“ 1880—84. (I.—IV.) évfolyamának III. kiadása teljesen elfogyott, valamint az 1890. (X.) és 1892.

(XII.) évfolyamok I. kiadása is. (Az I—IV. évfolyamot az egyesület mérsékelt áron visszaváltja. Ajánlatok a titkári hivatalhoz intézendők.)

„Erdészeti növénytan I. k. Általános növénytan“ című, 200 arannyal jutalmazott pályamunka ára az egyesület tagjai részére 2 frt 80 kr.; nem tagok részére pedig 4 frt. Legzélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál, mely a művet abban az esetben, ha a fentebbi összegzen felül még 25 kr. beküldetik (keresztkötés alatt, ajánlva), bérmentve küldi meg.

Az „Erdőrendezéstan“ kézikönyvének (I kötet; írta: bölezházai Belházy Emil m. kir. főerdőtanácsos) ára az egyesület tagjai részére 3 frt, nem tagok részére pedig 5 frt. Legzélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál.

A legelő erdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Erdős és gazdatisztek, valamint erdő- és mezőgazdák számára. Írta: Zsarolyáni Márton Sándor m. kir. főerdész. Az Országos Erdészeti Egyesület által 100 darab arannyal jutalmazott pályamunka. Ára 3 frt. *Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai az egyesület titkári hivatalánál 2 frt 40 kr. kedvezményes áron rendelhetik meg.* (Budapest, V. Alkotmány-utca 10. sz.)

„A legelő-erdők. — A legeltetés kérdése Magyarországon és annak megoldása mezőgazdasági uton“ című munka (írta: Földes János m. kir. főerdész) még kapható. Az „Erdészeti Lapok“ 1895. évi I—V. füzetében közölt ezen munkát, az egyesület dicsérettel tüntette ki. A külön kiadásnak ára az egyesület tagjai számára 80 kr., nem tagok számára pedig 1 frt 20 kr. Megrendelhető az Orsz. Erd. Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V. Alkotmány-utca 10. sz.)

Az „Erdészeti Rendeletek Tára“ 1891. évi vagyis XI. az 1893. és 1894. évi, vagyis XIII. és XIV. évfolyama (ez a két évfolyam egy füzetben), továbbá az 1895., az 1896., 1897. és 1898. évi, vagyis XV., XVI. XVII. és illetve XVIII. évfolyama az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 10. szám.) megrendelhető. Ára az egyesület tagjai számára az 1891. évfolyamnak 30 kr., az 1893. és 1894. évfolyamot tartalmazó füzetnek 60 kr., az 1895.-i évfolyamnak 30 kr., az 1896.-i évfolyamnak 25 kr., az 1897.-i

évfolyamnak 30 kr. az 1898.-i évfolyamnak 35 kr.; nem tagok számára pedig 60 kr., 1 frt 20 kr., 60 kr., 50 kr., 60 illetve 70 kr.

Az „**Erdészeti Rendeletek Tára**“ 1885.—89. (IV—IX.) évfolyamából a II. kiadásnak ára az egyesület tagjai részére 1 frt 20 kr., nem tagok részére pedig 1 frt 80 kr.

Az „**Erdői facsemeték nevelése**“ czimü munka megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.). Ára az egyesület tagjai részére 1 frt 50 kr., nem tagok részére 2 frt.

Az „**Erdőhasználatlan**“ **kézikönyvének**, néhai Szécsi Zsigmond m. kir. főerdőtanácsos, erdőakad. tanár által átdolgozott s bővített II. kiadása megrendelhető az Orsz. Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10.) A könyv ára az Országos Erdészeti Egyesület tagjai részére 6 frt, nem tagok részére pedig 8 frt. Megrendelhető postautalványon, vagy pedig utánvétellel való küldésre egyszerű levelezőlapon is.

„**Magyar Erdészeti Oklevéltár**“ (Magyarország ezredéves fennállásának emlékére kiadta az Orsz. erdészeti egyesület). Szerkesztette és történeti bevezetéssel és tárgymutatóval ellátta: Tagányi Károly. A három vaskos kötetből álló munka megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalában (Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 10. sz., II. e.). Ára az egyesület tagjai számára 10 frt, nem tagok számára 20 frt.

Erdőműveléstan. Irta: Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos, erdőak. tanár. Az Orsz. Erd. Egyesület által pályadíjjal jutalmazott munka. Ára az egyesület tagjai számára 3 frt 50 kr, nem tagok számára 5 frt. Megrendelhető az egyesület titkári hivatalánál.

„**Erdész-induló**“ és „**Nemes szív.** — **Keringő.**“ Zongorára. Irta Szmik Gábor. Ára az indulónak példányonkint 1 korona, a keringőnek 2 korona. Megrendelhetők az egyesület titkári hivatalánál (Alkotmány-utca 10 sz. II. em.). Az eladásból befolyó összeg „A magyar erdőtisztek árvaleányait segélyező alapítvány“ gyarapítására fordítatik!

Ő felsége nagy fénynyomatu arczképe, a mely az egyesület nagytermében levő eredeti olajfestmény után készült, megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10.). Ára az egyesület tagjai részére

csomagolással és postaköltséggel együtt 3 frt 50, nem tagok részére 4 frt.

Közvetlenül a szerzőnél rendelhető meg:

„**A tölgy és tenyésztése**“ czimű pályadíjnyertes munka a szerzőnél, Fekete Lajos m. kir. főerdőtanácsos és akadémiai tanárnál rendelhető meg. Megrendelések egyszerű levelező lapon, vagy postautalványon közvetlenül Selmecezre, a szerzőhöz intézendők. Ára az egyesület tagjai részére 2 frt, nem tagok részére 3 frt.

Ugyancsak Fekete Lajos m. kir. főerdőtanács és ak. tanárnál rendelhetők meg: az „**Erdőértékszámítástan**“ II. javított és bővített kiadása (ára 3 frt), és az „**Erdőbecsléstan**“ II. teljesen átdolgozott kiadása. (Ára 4 frt.)

Ugyancsak a szerzőnél rendelhető meg:

A selmecezbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője. Darányi Ignác földmivelésügyi m. kir. minister megbízásából írta Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos és ak. tanár. Megrendelhető szerzőnél (Selmecezbánya) és az „Erd. Lapok“ kiadóhivatalánál*) (V. ker., Alkotmány-utca 10. sz.) A 24 ivre terjedő, képekkel diszitett s térképpel ellátott munka ára 2 frt. (Erdőgyakornokoknak 1 frt 50 kr; akadémiai hallgatóknak 1 frt.)

---

*) Az „Erdészeti Lapok“ kiadóhivatala azonban csak abban az esetben tehet eleget a megrendeléseknek, ha a t. megrendelők a könyv árát és a 25 krnyi portóköltséget egyidejűleg beküldik, amikor aztán a könyv keresztkötés alatt ajánlva adatik postára.

Erdészeti Rendeleték Tára.

A földmivelésügyi magyar királyi minister rendelete

az 1898. évi XIX. törvényczikknek Fiume városában és kerületében való hatályba léptetése és végrehajtása tárgyában.

(42,223/99. sz. földm. min.)

I. Rész. Az 1898. évi XIX. t.-cz. hatályba lejtetéséről.

„A községi és némely más erdők és kopár területek állami kezeléséről, továbbá a közbirtokosságok és a volt urbéreszek osztatlan tulajdonában lévő, közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyvitelének szabályozásáról“ szóló 1898. évi XIX. törvényczikket* Fiume városában és kerületében a törvény 64. §-ában nyert felhatalmazás alapján 1899. évi július hó 1-én az ottani viszonyoknak megfelelő következő módosításokkal léptetem hatályba:

1.

A törvény 1. §-ának helyébe a következő szöveg lép:

„A következő a)–c) pontok alatt felsorolt erdők és kopár területek, azoknak az erdőgazdasági teendőknek az ellátása végett, melyek szakértő erdőtisztek által végzendők (1879. évi XXXI. törvényczikk 21. §-a), az állam kezelésébe adandók át, u. m.:

a) Fiume városának, mint ilyennek tulajdonában levő erdők, ha a jelen törvény életbe lépése idejében szerződés alapján már az állam által kezeltetnek, vagy a mennyiben ez az eset nem forog fenn, ha jövedelmezőségük külön erdőtiszt tartását nem engedi meg;

b) az egyházi testületek és egyházi személyek, mint ilyenek birtokában levő erdők, továbbá a köz- és magánalapítványok és hitbizományokhoz tartozó erdők és az 1879. évi XXXI. törvényczikk 17. §-ának hatálya alá eső részvénytársulati erdők, ha a jelen törvény életbelépése idejében szerződés alapján már az állam által kezeltetnek, vagy a mennyiben ez az eset nem forog fenn, ha birtokosaik, a jelen törvény életbe lépésétől számított hat hónapon belül, külön szakértő erdőtisztet nem alkalmaznak;

* Az 1898. évi XIX. t.-cz. szó szerinti szövegét lásd az 57–80. oldalakon.

c) az 1879. évi XXXI. törvényczikk 165. §-a és az 1894. évi XII. törvényczikk 13. és 14. §-ai szerint beerdősítésre kijelölt kopár területek közül azok, a melyek a jelen szakasz a)–c) pontjainak hatálya alá eső erdők birtokosainak tulajdonát képezik, továbbá azok a kopár területek, melyeken az erdősítést az 1879. évi XXXI. törvényczikk 166. §-ában említett társulatnak kell eszközölni.“

2.

A törvény 2. §-a azzal a módosítással nyer alkalmazást, hogy a b) pontjában említett «jelen törvény 1. §-ának g) pontja» helyett „jelen törvény 1. §-ának c) pontja“ értendő.

3.

A törvény 3. §-ának helyébe a következő szöveg lép:

„Az 1. §. c) pontjában említett kopár területekre az 1879. évi XXXI. törvényczikk 17. §-ának és a kapcsolatos rendelkezéseknek hatálya kiterjesztetik.

A 2. §. b) és c) pontjai alapján állami kezelésbe vett kopár területek birtokosai kötelesek az erdősítést a földmivelésügyi magyar királyi minister által jóváhagyott részletes terv szerint foganatosítani, és a beerdősített területeket az 1879. évi XXXI. törvényczikk 2-ik, illetőleg 4-ik §-a szerint kezelni.“

4.

A törvény 4. és 7. §-ai azzal a módosítással nyernek alkalmazást, hogy a 4. §-ban említett »1. §. e) pontjában“ helyett „1. §. a) pontjában“ —, a 7. §-ban említett „1. §. e) és f) pontjaiban“ helyett «1. §. a) és b) pontjaiban» értendő.

5.

A törvény 8., 9. és 10. §-ainak helyébe a következő szöveg lép:

«A Fiume városában és kerületében állami kezelésbe vett erdők és kopár területek kezelésével összekötött teendőket a földmivelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya, illetőleg annak kiküldöttje teljesíti.»

6.

A törvény 11., 13., 14., 15., 16. és 17. §-ai azzal a módosítással nyernek alkalmazást, hogy az idézett 11., 13., 14., 15., 16. és 17. §-okban említett „m. kir. állami erdőhivatal“ helyett a

„földművelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya, illetőleg annak kiküldöttje“ —, az idézett 14. §-ban foglalt „a járási főszolgabírónak“ helyett pedig „a fumei magyar királyi adóhivatalnak“ értendő.

7.

A törvény 12. §-a helyébe a következő szöveg lép: „A földművelésügyi magyar királyi miniszteriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya, illetőleg annak kiküldöttje, a közigazgatási bizottság előterjesztésére. Fiume városában és kerületében a közigazgatás körében előforduló erdészeti szakteendőket is teljesíti.“

8.

A törvény 18. §-a azzal a módosítással nyer alkalmazást, hogy az idézett §-ban említett „m. kir. állami erdőhivatal közegei“ helyett a „földművelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya által kiküldöttek“ —, az idézett §-ban említett „a község“ helyett pedig „Fiume városa és kerülete“ értendő.

9.

A törvény 19. §-a helyébe a következő szöveg lép: „Az állami erdőkezeléssel kapcsolatosan felmerülő s a 18. §-ban nem említett összes egyéb szükségleteket az állam fedezi; az állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosai azonban az államnak kezelési költség czimén, együttesen évi átalányt fizetnek.“

Az évi átalányt, az állami erdőkezeléssel kapcsolatosan felmerülő kiadásokhoz mérten, a közigazgatási bizottság meghallgatásával, öt évről—öt évre a földművelésügyi magyar királyi miniszter állapítja meg; a megállapításnál azonban a földművelésügyi magyar királyi miniszter figyelembe venni tartozik, hogy az állami erdőkezeléssel kapcsolatosan, a 12. §. szerint, olyan teendők is teljesítendőek, a melyekkel járó költségek az állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosait nem illetik.

Az állami kezeléssel kapcsolatosan felmerülő s az állam által fedezendő szükségleteket, valamint a birtokosok által az államnak fizetendő évi átalányt a földművelésügyi magyar királyi miniszter az állami költségvetésben előirányozza.“

10.

A törvény 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 50., 51., 52., 53., 54., 55. és 56. §-ai nem nyernek alkalmazást.

11.

A törvény 57. §-a helyébe a következő szöveg lép: „*A Fiume város tulajdonát képező területek egy részének az állam által való beerdősítése tárgyában Fiume város és a földművelésügyi magyar királyi ministerium kiküldöttje által 1898. évi április hó 4-én felvett jegyzőkönyv határozatai helyébe a jelen törvény rendelkezései lépnek.*“

12.

A törvény 58. és 59. §-ai nem nyernek alkalmazást.

13.

A törvény 60. §-ának helyébe a következő szöveg lép: „*Az állami erdőkezeléssel kapcsolatos beadványok és iratok bélyeg- és illetékmentesek.*

Ez a bélyeg- és illetékmentesség nem terjed ki a fatermékek nyilvános árverésénél felvett árverési jegyzőkönyvekre.“

14.

A törvény 61. §-a a következő módosítással nyer alkalmazást: „*A közigazgatási bizottságnak a jelen törvényben megállapított hatáskörét az 1879. évi XXXI. törvénycikk 26. §-ában említett háromtagu albizottság gyakorolja.*

Halasztást nem tűrő egyes esetekben, az albizottság elnökjének meghallgatásával, az albizottság elnöke, vagy helyettese, saját felelősségére intézkedik, de intézkedését és azt, hogy miért nem tartotta az ülést bevárhatónak, a legközelebbi ülésnek bejelenteni tartozik.“

II. Rész. Az 1898. évi XIX. t.-cz. végrehajtásáról.

A jelen rendelet I. Részének 1—14. pontjaiban foglalt módosításokkal hatályba léptetett 1898. évi XIX. törvénycikk végrehajtását illetőleg, a belügyi magyar királyi minister ural egyetértőleg, a következőket rendelem:

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

Az állam által kezelendő erdők és kopár területek meghatározásáról és nyilvántartásáról.

— A törvény 1., 2., 3. és 4. §-ainak végrehajtásához. —

1. §.

Mint hogy a törvénynek 1., 2., 3. és 4. §-aiban foglalt határozatai a törvény 1. §-ában említett erdők és kopár területek birtokosaira nézve az állami kezelésbe való átadás kötelezettségét, a törvény 2. §-ában említett véderdők és kopár területek birtokosaira nézve pedig az állami kezelésbe való átvétel kérelmezésének jogát meghatározott feltételekhez kötik s mint hogy továbbá Fiume városában és kerületében ez idő szerint csak a városnak vannak a törvény 1. §-a alá tartozó erdei és kopár területe: a legelső feladat az, hogy:

a) a Fiume város tulajdonát képező erdők és kopár területek összeírassanak s az összeírás eredménye a várossal észrevételeinek megtehetése végett közöltessek;

b) azok a birtokosok, a kik a törvény 2. §-a alapján véderdeiknek és kopár területeiknek állami kezelésbe való átvételét kérelmezhetik, kérelmeik betérjesztésére fölhivassanak;

c) a birtokosok észrevételeinek, illetőleg kérelmeinek figyelembe vételével az állami kezelésbe átadandó és átveendő erdők és kopár területek a jelen rendeletben szabályozott eljárással meghatározassanak;

d) a meghatározott területek az állam kezelésébe tényleg átvétessenek és azontul állandóan nyilvántartassanak.

2. §.

A város tulajdonát képező erdők és kopár területek összeírását, a földművelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztályának, illetőleg kiküldöttjének közreműködésével, a közigazgatási erdészeti bizottság foganatosítja legkésőbb 1899. évi augusztus hó 31-ig.

3. §.

Az összeíráshoz az adatok az «Erdők nyilvántartási törzskönyvből» és a «Kopár területek nyilvántartásából» merítendők.

4.

Fiume város tulajdonát képező azok a kopár területek, a melyek a város és a földmivelésügyi magyar királyi ministerium kiküldöttje által 1898. évi április hó 4-én felvett jegyzőkönyv szerint a földmivelésügyi magyar királyi ministeriumnak beerdősítés végett átadattak: feltétlenül összeirandók, míg a város egyéb kopár területei és a város tulajdonát képező erdők csak feltételesen, azzal a megjegyzéssel irandók össze, hogy az állami kezelésbe tényleg csak abban az esetben lesznek átadandók, ha a város az átadást önként elhatározza, vagy pedig az átadás kötelezettségét a törvény 4. §-ában meghatározott eljárással, a belügyi magyar királyi ministerrel egyetértésben, a földmivelésügyi magyar királyi minister kimondja.

5. §.

Az összeírásról az I. minta * szerint kimutatás készítendő.

Ebben a kimutatásban ki kell tüntetni:

1. a község nevét;
2. a birtokos nevét és lakhelyét;
3. a birtokos meghatalmazottjának nevét és lakhelyét;
4. az állami kezelésbe adandó terület kataszteri helyrajzi számát;
5. az állami kezelésbe adandó terület megjelölését (azt t. i. hogy a terület erdő, védérdő, vagy beerdősítésre kijelölt kopár-e?);
6. a terület kiterjedését kataszteri holdakban (tizedrész kataszteri holdakra kikerekítve);
7. a törvény azon §-át és az illető §-nak azt a pontját, melynek alapján az összeírás történt;
8. a feltételesen összeirt területeknél megjegyzésképen azt a feltételt, melynek esetében az állami kezelésbe adás kötelezettsége a birtokosra nézve beáll.

6. §.

Ennek a kimutatásnak egy-egy példánya legkésőbb 1899. évi augusztus hó 31-éig megküldendő:

- a) a földmivelésügyi magyar királyi ministernek;

* Az I. mintát lásd az 1240. és 1241. oldalakon.

b) a földmivelésügyi m. kir. ministerium erdőfelügyelői ügyosztályának;

c) Fiume városának, azzal az értesítéssel, hogy a közigazgatási erdészeti bizottság a kimutatásban kitüntette a város tulajdonát képező mindazokat az erdőket és kopár területeket, a melyek a Fiume városára és kerületére a jelen rendelet szerint az 1898. évi július hó 1-én hatályba lépő 1898. évi XIX. t.-cz. 1. és 4. §-aiban meghatározott feltételek esetében az állam kezelésébe átadandók.

A város egyuttal felhivandó, hogy a mennyiben erdeinek és kopár területeinek az állami kezelésbe adandó területek közé való besorozása ellen kifogása volna, vagy pedig a kimutatás adatait nem találná helyeseknek, kifogásait, illetőleg észrevételeit legkésőbb 1899. évi szeptember hó 15-éig közvetlenül a fiumei közigazgatási erdészeti bizottsághoz írásban beterjesztheti.

Tájékozásul figyelmeztetendő továbbá a város, hogy a jelen rendelet II. Rész. 4-ik §-ában említett jegyzőkönyv szerint beerdősítés végett a földmivelésügyi magyar királyi ministeriumnak már átadott kopár területeire az állami kezelés a törvény értelmében kötelező lesz s így ezeknek összeírása ellen a város kifogást nem emelhet.

A város a tulajdonát képező többi kopár területeket és erdőket ellenben csak akkor köteles az állam kezelésébe átadni, ha azok jövedelmezősége a külön erdőtiszt tartását nem engedi meg. Ebben a kérdésben azonban a törvény 4. §-a szerint a városnak és a közigazgatási erdészeti bizottságnak meghallgatásával, a belügyi magyar királyi miniszterrel egyetértőleg, a földmivelésügyi m. kir. minister illetékes határozni.

A mennyiben tehát a város a földmivelésügyi magyar királyi ministeriumnak ez ideig beerdősítésre még át nem adott kopár területeit, továbbá erdeit esetleg saját költségén alkalmazott külön erdőtiszttel óhajtja kezeltetni, ennek megengedéséért, 1899. évi szeptember hó 15-éig, a közigazgatási erdészeti bizottság útján, a földmivelésügyi magyar királyi miniszterhez folyamodni köteles.

Ebben a kérelemben a városnak szabatosan meg kell jelölnie azokat az erdeit és kopár területeit, melyeket saját erdőtisztjeivel kíván kezeltetni; ki kell mutatnia továbbá a szóban forgó terüle-

teknek jövedelmét, a külön erdőtisztartással járó összes költségeket és a mennyiben az erdők jövedelméből az utóbb említett költségek nem volnának fedezhetők, azt, hogy a hiányt mikép szándékozik pótolni?

A mennyiben pedig a város az állami kezelést valamennyi kopár területeire és erdeire önként elfogadná, ezt az elhatározását szintén az előbb említett határidőig kell a közigazgatási erdészeti bizottságnak bejelentenie.

Felhivandó továbbá a város, hogy az összeírásra vonatkozó kimutatás 4., 5. és 6. rovataiban kitüntetett adatok helyességét vizsgálja meg s ezekre vonatkozó esetleges észrevételeit 1899. évi szeptember hó 15-éig akkor is megtegye, ha erdeinek és kopár területeinek állami kezelésbe való átadása ellen kifogást emelni nem szándékozik; észrevételeinek alaposságát azonban, a szükségesnek tartott módosítások szabatos megjelölése mellett, hiteles adatokkal kell igazolnia.

Végül felhivandó a város, hogy az összeírásra vonatkozó kimutatás 3. rovatának kitölthetése végett, annak a nevét és lakhelyét, ki a várost a törvény 17. §-a értelmében a hatóságokkal és a földmivelésügyi magyar királyi ministerium kiküldötteivel szemben képviselni fogja, bejelentse.

A városhoz a fentebbiek szerint intézendő felhíváshoz melléklendő a jelen rendelet egy példánya is.

7. §.

A törvény 2. §-ában említett véderdők és kopár területek csak a birtokosok kérelme alapján vehetők át az állam kezelésébe.

Ezeknek a területeknek az összeírása céljából tehát a közigazgatási erdészeti bizottságnak a következő hirdetményt kell kiadnia.

II. minta.

Hirdetmény.

Az 1898. évi XIX. törvényzikk 2. §-a felhatalmazza a földmivelésügyi magyar királyi ministert, hogy Fiume városában és kerületében a birtokosok kérelmére a következő erdőket és kopár területeket is az állam kezelésébe vehesse át, u. m.:

a) a magánbirtokosok tulajdonában levő véderdőket;

b) az 1879. évi XXXI. törvényzikk (erdőtörvény) 165. §-a

és az 1894. évi XII. törvényzikk (a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény) 13. és 14. §-ai szerint beerdősítésre kijelölt azon kopár területeket, melyeknek állami kezelésbe való átadására a birtokos a törvény 1. §-ának c) pontja alapján nem kötelezhető;

c) az 1879. évi XXXI. törvényzikk 165. §-ának és az 1894. évi XII. törvényzikk 13. és 14. §-ának hatálya alá nem eső kopár területeket.

Felhivatnak tehát az érdekelt birtokosok, hogy a mennyiben a törvény ezen kedvezményét igénybe venni óhajtják, a földművelésügyi magyar királyi ministerhez intézett kérelmeiket lehetőségig 1899. évi szeptember hó 15-éig az alulirt közigazgatási erdészeti bizottsághoz beterjeszszék.

Tájékoztásul figyelmeztetnek a birtokosok, hogy az állami kezelésbe átadott területek kezeléseért a törvény 19—22. §-ai szerint beszedendő évi járulékot tartoznak az államnak fizetni, *azonban ezen kötelezettség alól indokolt kérelem alapján a törvény 23. §-a szerint részben, vagy egészben felmentethetnek*; továbbá, hogy a fentebb b) és c) pont alatt említett kopár területek állami kezelésbe adása esetében az erdősítést a törvény 3. §-ának második bekezdése szerint a földművelésügyi magyar királyi minister által megállapítandó terv szerint kötelesek foganatosítani, beerdősített területeiket pedig az 1879. évi XXXI. törvényzikk 2-ik, illetőleg 4. §-a szerint tartoznak kezelni.

Ehhez képest a beterjesztendő kérelemben:

a) ki kell mutatni a véderdő, vagy kopár terület kat. helyrajzi számát és kiterjedését;

b) ki kell jelenteni a birtokosnak, hogy a törvény 3. §-ának második bekezdésében, továbbá a törvény 18—22. és 24. §-ában foglalt határozatoknak magát aláveti;

c) nyilatkoznia kell, hogy a törvény 23. §-ában említett kedvezményre igényt tart-e s ha igen, mely okok alapján; és végül

d) be kell, jelentenie azt, a ki őt a hatóságokkal és a földművelésügyi magyar királyi ministerium kiküldötteivel szemben képviselni fogja.

Azok a birtokosok, kik kérelmüket a fentebb megjelölt időpontig esetleg be nem terjeszthetik, ezt később is *bármikor* megtehetik.

Kelt Fiumében, 1899. évi

Fiumei közigazgatási erdészeti bizottság.

8. §.

Ez a hirdetmény a szokásos módon legkésőbb 1899. évi augusztus hó 15-éig közhírré teendő s a hirdetmény egy-egy péld-

dánya, a mennyiben az szükséges, megküldendő az érdekelt birto-
kosoknak is.

9. §.

Fiume városának a jelen rendelet II. Rész. 6. §-ának c) pontja alapján hozzá intézett felhívásra 1899. évi szeptember hó 15-éig beérkező beadványát, továbbá a törvény 2. §-ában említett birto-
kosoktól a jelen rendelet II. Rész. 7. §-ában előirt «Hirdetmény» alapján 1899. évi szeptember hó 15-éig beérkező beadványokat a közigazgatási erdészeti bizottság elnöke beérkezésük után azonnal fölterjeszti a földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfel-
ügyelői ügyosztályához.

10. §.

A földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői
ügyosztálya a beadványokban foglaltak alapján mindenekelőtt kiegé-
szíti az összeírásról összeállított s a jelen rendelet II. Rész. 6.
§-ának b) pontja szerint hozzá felterjesztett kimutatást. Neveze-
tesen bevezeti a kimutatás 3-ik rovatába a birtokosok meghatal-
mazottjának nevét és lakhelyét s esetleg a többi rovatokba is
azokat az adatokat, a melyek az összeíráskor netalán kimaradtak.

Bevezeti továbbá a kimutatásba a törvény 2. §-a alapján
állami kezelésbe való átvétel végett bejelentett véderdőket és kopár
területeket.

Azután megvizsgálja a beadványokat a felszerelés szempont-
jából és a mennyiben azt találja, hogy valamely kérdés elbirálá-
sára, vagy a kimutatás kiegészítésére még további adatok szüksé-
gesek. ezek beszerzése iránt közvetlenül intézkedik, vagy pedig,
ha azok rövid uton nem volnának beszerezhetők, azok beszerzé-
sére a közigazgatási erdészeti bizottságot hívja fel.

11. §.

A közigazgatási erdészeti bizottság elnöke az adatok beszer-
zése iránt, a mennyiben az ülés összehívásáig várni nem lehet,
ülésen kívül intézkedik.

12. §.

A földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői
ügyosztálya, az összeíráásra vonatkozó kimutatást a pótlólag beszer-
zett adatok alapján kiegészíti, a beadványokat érdemileg megvizs

gálja és a szerint a mint azokat alaposaknak, vagy alaptalanoknak találja, a kimutatás illető adatainak módosítását, esetleg törlését, illetőleg a felszólalások elutasításával a kimutatás adatainak változatlanul hagyását és végleges megállapítását javasolja a közigazgatási erdészeti bizottságnak.

13. §.

A közigazgatási erdészeti bizottság, a földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztályának javaslatai alapján, az összes beadványokat letárgyalja s hozott határozatait legkésőbb 1899. évi szeptember hó 30-áig felterjeszti a földmivelésügyi magyar királyi ministerhez.

14. §.

A földmivelésügyi magyar királyi minister a közigazgatási erdészeti bizottság által felterjesztett beadványok tárgyában véglegesen határoz s egyuttal intézkedik, hogy az állami kezelésbe átadandó erdőket és kopár területeket a ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya, illetőleg ennek kiküldöttje 15 napon belül átvegye.

A földmivelésügyi magyar királyi minister ezt a határozatát az átmeneti időszakra fizetendő kezelési költségeket megállapító határozatával együttesen 1899. évi október hó 15-éig közli a közigazgatási erdészeti bizottsággal.

15. §.

A közigazgatási erdészeti bizottság az összeírásra vonatkozó kimutatást a ministeri határozatnak megfelelően kiigazítja s a ministeri határozatról az érdekelt birtokosokat 1899. évi október hó 31-ig megfelelően értesíti s egyszersmind érdeiknek és kopár területeiknek az állam kezelésébe való tényleges átadására felhívja.

16. §.

A mennyiben Fiume városától a jelen rendelet II. Rész. 6. §-ának c) pontja szerint hozzá intézett felhívásra beadvány 1899. évi szeptember hó 15-éig nem érkeznek a közigazgatási erdészeti bizottsághoz, a városnak az állami kezelésbe adandó területek közé összeírt erdei és kopár területei a törvény szerint állami kezelésbe adandó, illetőleg állami kezelésbe átveendő erdők és

kopár területek közé véglegesen besorozottaknak tekintendők s a földmivelésügyi m. kir. ministerhez ily értelmű javaslat teendő.

17. §.

A jelen rendelet II. Rész. 7. §-a szerint kibocsájtandó »Hirdetmény» alapján beérkező beadványok 1899. évi szeptember hó 15-én tul is elfogadandók s a beérkezésüktől számított 30 napon belül, indokolt javaslat kíséretében, a földmivelésügyi magyar királyi ministerhez felterjesztendők.

18. §.

Az összeírásra vonatkozó kimutatás véglegesen megállapított tételei: »Az állam által kezelt erdők és kopár területek nyilvántartása»-ba vezetendők át.

Ezt a nyilvántartást a III. mintának*) megfelelő nyomtatványon a földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztálya állítja össze legkésőbb 1900. évi januárus hó 15-ig.

Az összeállítás alkalmával minden egyes tételnél pontosan feljegyzendő a 7-ik rovatban a közigazgatási erdészeti bizottság azon határozatának a kelte és száma is, melylyel az illető tétel véglegesen megállapított.

Ehben a nyilvántartásban a birtokosok folyó sorszám szerint vezetendők be oly módon, hogy egy és ugyanazon birtokos erdeje és kopár területe egymás után következzenek. Az egyes birtokosok tételei között az esetleg még felveendő tételek számára megfelelő üres hely hagyandó.

A később előforduló változásokat a nyilvántartásba, a közigazgatási erdészeti bizottság határozatainak megfelelően, a földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztálya vezeti be. A mennyiben a változások már bevezetett tételek módosításából állanak, ezek piros tintával jegyzendők be s a »Megjegyzés« (8-ik) rovatban, hivatkozással a módosított tételre, a módosítást elrendelő közigazgatási erdészeti bizottsági határozat kelte és száma is feljegyzendő.

19. §.

Ha a közigazgatási erdészeti bizottságnak tudomására jut, hogy a törvény 1. §-ának hatálya alá tartozó valamely erdő, vagy

*) A III. mintát lásd az 1242. és 1243. oldalakon.

kopár terület, akár azért, mert az első összeírás alapján készült kimutatásból kimaradt, akár azért, mert a törvény idézett szakaszának hatálya csak később állott be, a nyilvántartásba nincs felvéve, az utólagos felvétel iránt 30 napon belül hivatalból intézkedni tartozik. Az eljárás tekintetében a jelen rendelet II. Rész. 2—18. §-aiban foglalt rendelkezések megfelelően alkalmazandók.

20. §.

A mennyiben az állam által kezelt erdők nyilvántartásának véglegesen megállapított adatai az „Erdők nyilvántartási törzskönyvé“-nek az adataival nem állanak teljesen összhangban, az utóbb említett nyilvántartás megfelelően kiigazítandó. Különösen szükséges, hogy a törvény 1. §-ának e) pontja alapján állami kezelésbe átvett kopár területek a törvény 3. §-ának első bekezdése értelmében az „Erdők nyilvántartási törzskönyvé“-ben, az 1879. évi XXXI. törvényzikk 17. §-ának hatálya alá tartozó erdők közé beiktattassanak.

Az állami kezelés hatáskörét szabályozó elvi határozat.

— A törvény 5. §-ának végrehajtásához. —

21. §.

Az állam hatáskörét a törvény 1. és 2. §-ában említett erdők és kopár területek kezelése tekintetében elvi szempontból az ezen §-ok bekezdéseiben foglalt rendelkezések, továbbá a törvény 5. §-a határozzák meg.

Ezeknek megfelelően tehát, a vagyon állagával és hasznával való rendelkezés tekintetéből, az eljáró állami közeg csupán felvilágosítást nyújt és véleményt ad, melynek elfogadása kérdésében a birtokos függetlenül határoz.

Az állami kezelés megszüntetéséről.

— A törvény 6. és 7. §-ainak végrehajtásához. —

22. §.

A törvény 6. §-ának első bekezdése szerint az állami kezelés hivatalból megszüntetendő, ha annak a törvény 1. és 2. §-aiban meghatározott feltételei megszűnnek.

23. §.

Azok a feltételek, melyek alapján a törvény 1. és 2. §-aiban említett erdők és kopár területek az állam kezelésébe átvétettek, rendszerint a következő esetekben tekintendők megszüntetnek:

1. a törvény 1. §-ában említett erdőket és kopár területeket illetőleg:

a) ha valamely állami kezelésbe vett erdő és kopár terület adás-vétel után, vagy más jogcizimen olyan birtokos tulajdonába megy át, kinek birtokában már nem tartozik a törvény 1. §-ának hatálya alá (így például: ha az erdő, vagy kopár terület a törvény 1. §-ában nem említett birtokos tulajdonába jut);

b) ha az erdő, vagy kopár terület a végből, hogy művelési ága megváltoztatható legyen (például: hogy az erdő, vagy kopár terület kertté, rétté, szőlővé, szántóvá, háztelekké alakíttassék át, vagy pedig bányászati, ipari, kereskedelmi czélokra használtathassék), vagy más okokból a földművelésügyi magyar királyi minister engedélye alapján, az 1879. évi XXXI. törvényzikk hatálya alá tartozó területek közül («Az erdők nyilvántartási törzskönyvből») véglegesen töröltetik;

c) ha a törvény 1. §-ának c) pontja alapján állami kezelésbe vett kopár terület a földművelésügyi magyar királyi minister engedélyével, az 1879. évi XXXI. törvényzikk 165. §-ának, illetőleg az 1894. évi XII. t.-cz. 13. és 14. §-ainak hatálya alá tartozó kopárok közül töröltetik;

d) ha a törvény 1. §-ának c) pontjában említett társulat erdő-sítési kötelezettsége a társulat megszűnése, vagy más okok folytán oly birtokosra megy át, kinek erdeje és kopár területe nem esik a törvény 1. §-ának hatálya alá;

2. a törvény 2. §-ában említett erdőket és kopár területeket illetőleg pedig:

e) ha a törvény 2. §-ának a) pontja alapján állami kezelésbe vett véderdőt az erdőrendészeti hatóság az 1879. évi XXXI. törvényzikk 2. és 3. §-ainak hatálya alá tartozó erdők sorából törli;

f) ha a törvény 2. §-ának a) pontja alapján állami kezelésbe vett kopár terület a földművelésügyi magyar királyi minister engedélyével az 1879. évi XXXI. törvényzikk 165. §-ának, illetőleg

az 1894. évi XII. törvényczikk 12. és 14. §-ainak hatálya alá tartozó kopárok közül töröltetik;

g) ha a törvény 2. §-ának c) pontja alapján állami kezelésbe vett kopár terület a földmivelésügyi magyar királyi minster engedélyével az 1879. évi XXXI. törvényczikk 2., illetőleg 4. §-a szerint való kezelés kötelezettsége alól felmentetik.

24. §.

Ha a jelen rendelet II. Rész. 23. §-ában felsorolt esetekben a birtokos (a birtokos személyében történt változás esetében az új birtokos) az állami kezelés megszüntetését nem óhajtja, illetőleg a már megszüntetett állami kezelés folytatását kívánja, a közigazgatási erdészeti bizottság útján a földmivelésügyi magyar királyi miniszterhez folyamodványt kell beadnia, ki a kérelem teljesítése esetében egyidejűleg az állami kezelés feltételeit is megállapítja.

Az ilyen kérelem a törvény 6. §-ának második bekezdése szerint csak akkor teljesíthető, ha az a terület, melyre nézve a birtokos az állami kezelés folytatását kéri, az 1879. évi XXXI. törvényczikk 2. és 3. §-ainak hatálya alá tartozó véderdőt, vagy pedig beerdősítendő kopár területet képez. A kérelem lehetőségig oly időben adandó be, hogy az a megszüntetés kérdésével egyidejűleg legyen tárgyalható.

25. §.

A törvény 6. §-ának harmadik bekezdésében az állami kezelés megszüntetésére kitűzött egy évi határidő a jelen rendelet II. Rész. 23. §-ának a) pontja esetében a birtokos személyében beállott változás igazolásától —, b), c), e), f) és g) pontjainak eseteiben a megszüntetés alapját képező ministeri engedély keltétől —, d) pontja esetében pedig a társulat erdősítési kötelezettségének megszűnésétől, illetőleg ennek írásban történt igazolásától számítandó.

26. §.

Az állami kezelés hivatalból való megszüntetése iránt a földmivelésügyi magyar királyi minster a közigazgatási erdészeti bizottság javaslata alapján intézkedik.

A közigazgatási erdészeti bizottság ezt a javaslatát a megszüntetésére kitűzött egy évi határidő kezdetétől számított 30 napon

belül megtenni tartozik. A jelen rendelet II. Rész. 23. §-ának *b)*, *c)*, *e)*, *f)*, és *g)* pontjainak eseteiben azonban a javaslat rendszerint már abban a felterjesztésben megteendő, melyet a közigazgatási erdészeti bizottság az ezen pontokban említett erdőrendészeti intézkedés (törlés) tárgyában a földmivelésügyi magyar királyi miniszterhez intéz.

27. §.

A hivatalból való megszüntetést elrendelő határozatban az állami kezelés tényleges megszüntetésének időpontjául a törvényben meghatározott egy évi határidőn belül rendszerint a polgári év vége tüzendő ki.

A határozatról a közigazgatási erdészeti bizottság a birtokost, a határozat beérkezésétől számított 30 nap alatt, értesíteni tartozik.

28. §.

A törvény 18. §-ában említett szolgáltatásokra és a törvény 20. §-ában említett járulék fizetésére vonatkozó kötelezettsége a birtokosnak az állami kezelés tényleges megszüntetésével egyidejűleg szűnik meg. Az ezen időpontig esedékessé vált járulékokra nézve, a birtokos személyében történt változás esetében, a törvény 24. §-a alapján, a közadókra vonatkozó szabályok nyerne alkalmazást.

29. §.

Az állami kezelés a hivatalból való megszüntetés esetén kívül, a birtokos kérelmére is megszüntethető, de csak a törvény 7. §-ában megszabott feltételek esetében. A törvény ezen §-ának a rendelkezése szerint a törvény 1. §-ának *a)* és *b)* pontjaiban és a törvény 2. §-ának *a—c)* pontjaiban említett erdők és kopár területek birtokosainak kérelmére az állami kezelés csak a törvény életbe léptétől számított minden tizedik év végén szüntethető meg.

30. §.

Az állami kezelés megszüntetésének kérelmezésére jogosított birtokosok, a mennyiben az állami kezelést valamely 10 éves időszak végén tényleg megszüntetni kívánják, a földmivelésügyi magyar királyi miniszterhez intézett kérelmeiket a közigazgatási erdészeti bizottsághoz legkésőbb az illető 10 éves időszak nyolcadik évének végéig beterjeszteni kötelesek.

Később beérkezett kérelmek a törvény 7. §-ára való hivatkozással, mint tárgyalás alá nem vehetők, visszautasítandók.

31. §.

A kérelemben a birtokosnak szabatosan meg kell jelölnie az erdőt és kopár területet, melynek állami kezelését megszüntetni kívánja.

Ezenkívül, a mennyiben az erdő és kopár terület az 1879. évi XXXI. törvényczikk 17. és 21. §-ainak hatálya alá esik, hitelesen igazolnia kell azt is, hogy erdejének és kopár területének kezelésére az állami kezelés megszűnésétől kezdve külön törvényes minősítéssel bíró erdőtisztet, illetőleg, ha az erdő és kopár terület nagyobb, mint a mennyit egy erdőtiszt sikerrel kezelhet, megfelelő számú erdőtisztet képes alkalmazni. E végből tehát ki kell mutatnia a birtokosnak erdeje jövedelmét, a külön erdőtiszt-tartással járó összes költségeket és a mennyiben az erdő jövedelméből az utóbb említett költségek már nem volnának fedezhetők, azt, hogy a hiányt miképen szándékozik fedezni.

Végül, ha törvényhatóság, törvényhatósági joggal felruházott város, rendezett tanácsú város, egyházi testület, egyházi személy, köz- vagy magánalapítvány kéri az állami kezelés megszüntetését, kérelméhez csatolnia kell törvényszerinti felsőbb hatóságának abbeli nyilatkozatát, hogy az állami kezelés megszüntetéséhez saját részéről is hozzájárul.

32. §.

A kellő időben beérkezett kérelmek közül a közigazgatási erdészeti bizottság azoknak a birtokosoknak a kérelmét, kiknek erdeje és kopár területe nem esik az 1879. évi XXXI. törvényczikk 17. és 21. §-ainak hatálya alá, csupán a jelen rendelet II. Rész. 31. §-ának első bekezdésében foglalt követelmény szempontjából veszi vizsgálat alá s a mennyiben szükséges, az erdő és kopár terület megjelölésére vonatkozó adatokat helyesbíti.

A többi kérelmeket ellenben a jelen rendelet II. Rész. 31 §-ának második, illetőleg harmadik bekezdésében foglaltak szempontjából is gondosan megvizsgálja és a kérelem tárgyában a földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztályának javaslata alapján, a kérelmek betérjesztésére kitűzött határidőtől számított 4 hónapon belül, előterjesztést tesz a földmivelésügyi magyar királyi ministerhez.

33. §.

A földmivvelésügyi magyar királyi miniszter a felterjesztett kérelmek tárgyában az illető tíz éves időszak kilenczedik évének végeig határoz.

Ha határozatában a kérelem teljesítését rendeli el, az állami kezelés megszüntetését az illető 10 éves időszak végére tüzi ki, mindamellet azzal a hozzáadással, hogy a mennyiben a birtokosnak ezen időben még nem volna külön erdőtisztje, kinek a kezelést átadni lehetne, az állami kezelés tényleg csak akkor lesz megszüntetendő, midőn a birtokos a szükséges számú erdőlisztról gondoskodott.

A közigazgatási erdészeti bizottság a földmivvelésügyi magyar királyi miniszter határozatát a birtokossal 30 napon belül közölni tartozik.

34. §.

A törvény 20. §-ában említett járulékot a birtokos az állami kezelés tényleges megszüntetése idejéig megfizetni tartozik.

II. FEJEZET.

Az állami kezelés közegeiről.

— A törvény 8. §-ának végrehajtásához. —

35. §.

Az állami erdőkezeléssel összekötött teendőket Fiume városában és kerületében a földmivvelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya, illetőleg annak kiküldöttje, látja el.

III. FEJEZET.

Az állami erdőkezeléssel összekötött teendők.

A földmivvelésügyi magyar királyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályának teendői a Fiume városában és kerületében állami kezelésbe vett erdők és kopár területek kezelése tekintetében.

— A törvény 11., 13., 14., 15., 16., és 17. §-ainak végrehajtásához. —

36. §.

A földmivvelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya által kiküldött erdő-

tisztek az erdők és kopár területek kezelésével kapcsolatos és a törvény 11. §-ában felsorolt teendőket a fenálló törvények és szabályok, az érvényben levő gazdasági üzemtervek és a birtokosokhoz esetről-esetre kiadott külön hatósági rendeletek részletes intézkedéseinek megfelelően, továbbá a földmivelésügyi magyar királyi minister utasításai szerint és általa megállapított időszaki munkatervek értelmében teljesítik; ezektől a birtokosok egyenes kívánságára sem térhetnek el, de az említett korlátokon belül a birtokosok kívánságát figyelembe venni tartoznak.

37. §.

A földmivelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya által kiküldött állami erdőtiszteknek a törvény 11. §-ában megállapított teendőivel kapcsolatosan, a törvény 13. és 18. §-a alapján, a következő feladatok a birtokosok kötelességét képezik, ugymint:

a) kötelesek a birtokhatárok kijelöléséhez szükséges hiteles okmányokat (kataszteri, vagy más hiteles térképeket, hiteles határleirési jegyzőkönyveket, egyezségeket) a kiküldött állami erdőtiszteknek kellő időben rendelkezésére bocsátani; ilyenek hiányában a határpontokat az érdekelt szomszédbirtokosokkal egyetértőleg a helyszínén kimutatni; vitás határnapok esetében a vitás kérdés elintézése iránt a fenálló törvények szerint a szükséges lépéseket sürgősen megfenni; a kijelölt birtokhatárokat állandóan megjelölni s a határjelek fentartásáról, megújításáról gondoskodni;

b) kötelesek a mérnöki munkálatokhoz szükséges napszámókat a kiküldött állami erdőtiszteknek az ezek által előre jelzett időben rendelkezésre bocsátani; a mérnöki jelek felállításához szükséges anyagot a helyszínére szállíttatni és a jelek felállításáról, fentartásáról és megújításáról kellő időben gondoskodni;

c) kötelesek intézkedni, hogy meghatalmazottjaik az elkészített térképeket, területkimutatásokat, továbbá az ideiglenes és rendszeres gazdasági üzemtervek előzetesen elkészített tervezeteit (ide értve az üzemátvizsgálási munkálatok tervezetét és az üzemtervek esetleges módosítására vonatkozó tervezeteket is) a kiküldött állami erdőtiszt által előre jelzett időben, szükség esetén a helyszínén, megvizsgálják és arra vonatkozó észrevételeiket és kívánságaikat jegyzőkönyvre adják; a földmivelésügyi magyar királyi minister

által jóváhagyott üzemterveket, üzemátvizsgálási munkálatokat és az ezek módosítására vonatkozó rendeleteket átvegyék, tartalmukról tudomást szerezzenek, kételyek esetében a kiküldött állami erdőtisztől felvilágosítást kérjenek, a nyert felvilágosítások és utasításoknak megfelelően az üzemterveket, üzemátvizsgálási munkálatokat és az üzemtervek módosítására vonatkozó rendeleteket életbe léptessék s azok megtartására felügyeljenek;

d) kötelesek intézkedni, hogy meghatalmazottjuk a gazdasági üzemtervek, vagy külön hatósági intézkedések alapján foganatosítható használatok kijelölése alkalmával a kiküldött állami erdőtiszt által előre jelzett időben a helyszínén megjelenjen, a kijelölésnél a birtokos esetleges észrevételeit és kívánságait előadja; a kitűzött vágáshatárokat, ugyszinte a kihasználható, vagy fentartandó törzseket stb. az eljáró erdőtiszt utasítása szerint megjelöltessé és a legeltetési s más tilalmi jeleket felállíttassa; a kijelölt használatok foganatosítására vonatkozó terveket és utbaigazításokat átvegye s mindezek megtörténtét igazolja; a kijelölt használatok foganatosítása (nevezetesen a vágás területén kihasználásra kijelölt faanyagoknak levágása, feldolgozása, ezeknek s más erdei melléktermékeknek a számbavétele, kiszállítása, a szállításhoz szükséges utak, vagy berendezések elkészítése, a faanyagok s más termékek raktározása, megőrzése, eladása, a legeltetés ellen nem tilalmazott területeken a legeltetés időrendjének, módozatainak és feltételeinek az üzemtervi rendelkezések keretén belül való megállapítása, vagy az erdei legelő értékesítése stb.) kizárólag a birtokosok feladatát képezi és a birtokosok költségén történik; ezeknek a feladatoknak a teljesítésénél a birtokosok a kiküldött állami erdőtisztektől azt, hogy a munkálatoknál kezdettől végig jelen legyenek és azokat közvetlenül vezessék, nem követelhetik, de jogukban áll tőlük bármely kérdésben véleményt, vagy tanácsot s a mennyiben nagyobb óvatosságot és körültekintést igénylő munkálatokról volna szó, közvetlenül a helyszínén megadandó utbaigazítást kérni;

e) kötelesek intézkedni, hogy midőn a kiküldött állami erdőtiszt az üzemterv szerint beerdősítendő területek kijelölése, vagy az erdősítési és csemetekerti munkálatok bevezetése végett, továbbá midőn az üzemterv szerint, vagy rendkívüli körülmények folytán foganatosítandó más erdőápolási, vagy erdővédelmi munkálatok

(gyéritések, tisztítások esetében, továbbá kártékony rovarok, vagy szélvész, árvíz, tüzvész stb. által okozott károk esetében szükséges teendők) kijelölése, megállapítása, vagy bevezetése végett a helyszínére kiszáll, meghatalmazottjuk az előre jelzett időben a helyszínén megjelenjen, a munkálatok teljesítésére vonatkozó részletes utasításokat és tanácsokat átvegye és ennek megtörténtét igazolja; a mennyiben pedig a munkálatok azonnal megkezdendők, a szükséges munkaerőről, anyagokról és szerekről az előzetes értesítéshez képest gondoskodják és a munkálatokat a kirtokosok költségén fogatosíttassa ;

f) ha fakészletek s más erdei termékek értékesítése tervezetik erről még az illető használatok kijelölése előtt értesíteni kötelesek a földművelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályát s egyszersmind határozottan megjelölni tartoznak azt is, hogy mely erdőrészből, mennyi és milyen termékeket, milyen módon és milyen feltételek mellett szándékoznak értékesíteni; kötelesek továbbá az e végből szükséges becslési és más munkálatok teljesítése végett a helyszínére kiküldött állami erdőtisztnek a szükséges napszámos munkaerőt, anyagokat és szereket kellő időben rendelkezésre bocsájtani;

g) kötelesek intézkedni, hogy az erdőőrzésnél alkalmazottak a kiküldött állami erdőtisztek utasításait pontosan teljesítsék s az előfordult erdei kihágási eseteket, továbbá mindazon cselekményeket, melyek a törvényekbe, szabályokba és az üzemtervek rendelkezéseibe ütköznek, ugyszinte az elemi csapások által okozott károk stb. közvetlenül, vagy pedig a mennyiben erre nem volnának képesek, a birtokos útján a földművelésügyi magyar királyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályának sürgős esetekben (erdőégés stb.) azonnal, minden más esetben pedig a felfedezéstől számított 15 napon belül bejelentsék; ha pedig az erdőőrzésnél alkalmazottak ezen kötelességüknek eleget nem tesznek, kötelesek ellenük a fegyelmi szabályokat a törvény 14. §-a értelmében szigoruan alkalmazni;

kötelesek továbbá határozni a felett, hogy a beismerésben levő s egyezséget kötni hajlandó erdei kihágókkal való egyezségkötést maguknak tartják-e fenn, vagy pedig arra a kiküldött állami erdőtisztet hatalmazzák fel;

abban az esetben, ha az egyezségkötés jogát maguknak tartják fenn, kötelesek az egyezség megkötése előtt, mindenesetre azonban a kihágás elkövetésétől számított 15 napon belül a földmívelésügyi magyar királyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályát az egyezség feltételeinek megállapítása iránt megkeresni s ha a közölt feltételek alapján az egyezséget megkötötték és végrehajtották, erről az előbb említett ügyosztályt azonnal értesíteni;

abban az esetben pedig, ha az egyezségkötéssel a kiküldött állami erdőtisztet bizzák meg, kötelesek erre nézve meghatalmazást kiállítani s erről a városi rendészeti ügyek tanácsi ülnökét is értesíteni: az erdőtiszt által megkötött egyezséget pedig végrehajtani és erről a földmívelésügyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályát azonnal értesíteni;

kötelesek az erdei kártételek (erdei kihágások, vétségek és büntettek) után bíróilag megítélt és behajtott kártérítési összegeket, ugyszintén az egyezségekben megállapított kárösszegeket és pénzbüntetéseket is közvetlenül átvenni, illetőleg beszédni;

végül kötelesek az egyezségek alapján behajtott pénzbüntetésnek $\frac{1}{5}$ részét a községi szegényalap javára Fiume városának, $\frac{4}{5}$ részét pedig az «Országos erdei alap» javára a fumei m. kir. adóhivatalnak átszolgáltatni;

h) abban az esetben, ha a tulajdonukat képező erdőben, vagy kopár területen olyan cselekményeket követtek el, a melyek az 1879. évi XXXI. t.-cz. 46—60. § ai szerint erdőrendészeti áthágást képeznek, kötelesek a kiküldött állami erdőtisztnek a tényállás megállapításához szükséges felvilágosításokat megadni s a mennyiben e végből helyszíni felvételek (mérnöki munkálatok, becslések stb.) eszközrendelők, a szükséges napszámomunkaerőt és esetleg anyagokat, szereket kellő időben rendelkezésére bocsátani;

i) ha a földmívelésügyi magyar királyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályától az erdők és kopár területek kezelésére vonatkozó bármely kérdésben felvilágosítást, tanácsot, vagy véleményt kérnek, kötelesek ebbeli kívánságukat vagy írásbeli megkeresésben közölni, vagy pedig, ha a megkeresés rövid uton szóbelileg történik, azt meghatalmazottjuk útján a kiküldött állami erdőtisztnek előterjeszteni, a meghatalmazottak pedig

az erdőtiszt kivánatára, kötelesek a birtokosok kívánságát jegyzőkönyvre adni ;

olyan ügyekben, melyekben az erdőrendészeti, vagy közigazgatási hatóság illetékes határozni, a birtokosok nem követelhetik a kiküldött állami erdőtiszttól, hogy nevükben kérelmeket, vagy más beadványokat szerkesztszen és adjon be a hatóságokhoz, de ha kérelmeiket, beadványaikat az erdőtisztnek átadják, az erdőtiszt köteles azokat az illetékes hatósághoz indokolt vélemény kíséretében beterjeszteni ;

üzleti és más anyagi felelősséggel járó vagyonkezelési ügyekben a kiküldött állami erdőtiszt csak tanácssal és véleménynyel szolgálhat a birtokosoknak, de az ő nevükben szerződéseket, vagy más jogügyleteket felhatalmazás alapján sem köthet ; kivételt csak azok az esetek képeznek, midőn a birtokosok a kiküldött állami erdőtisztet a gazdaságban szükséges eszközök, szerek és anyagok (erdei famagvak, csemeték, erdőgazdasági szerszámok, mérő és jelző eszközök, jelzőablák, jelzőoszlopok, jelzésre használt festékanyagok, térképek, könyvek, nyomtatványok stb.) beszerzésére kérik fel ; ilyen esetekben a megrendelést az erdőtiszt közvetlenül is megteheti, de akkor is szükséges, hogy a birtokosok a felmerülő költségek viselésére magukat írásbelileg előre kötelezzék.

38. §.

A kiküldött állami erdőtisztek a fennálló törvényeken, szabályokon, rendeleteken és üzemterveken alapuló intézkedéseit a birtokosok megfelelően teljesíteni tartoznak. A mennyiben ezeknek a kötelességüknek eleget nem tesznek, a hatósággal szemben kizárólag ők a felelősek.

39. §.

A törvény 13. §-ának utolsó mondata szerint a földmivelésügyi magyar királyi minister megengedheti, hogy az általa kiküldött erdőtisztek, a költségek megtérítése ellenében, a birtokosok feladatát képező teendőket is teljesíthessék.

Ezt az engedélyt a földmivelésügyi minister a birtokos kérelmére adja meg.

A kérelemben a birtokosnak részletesen és szabatosan meg kell jelölni azokat a teendőket, melyeket a törvény idézett intéz-

kedése alapján teljesíttetni kíván, továbbá ki kell mutatnia az indokokat, melyek alapján ezt a kedvezményt igénybe venni óhajtja és végül köteleznie kell magát arra, hogy az átruházni kívánt teendők teljesítésével járó költségeket az államnak megtéríti.

Az ekként szerkesztett kérelem a közigazgatási erdészet bizottsághoz adandó be, melyt az a földmivclésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztályának meghallgatása után a földmivclésügyi magyar királyi ministerhez terjeszti fel.

A földmivclésügyi magyar királyi minister, ha az engedélyt megadja, a teendők elvállalásának feltételeit és teljesítésének módját rendeletileg állapítja meg.

40. §.

A törvény 14. §-ában említett erdőörök alatt az 1879. évi XXXI. törvényzikk 37. §-ában meghatározott minősítéssel bíró s ugyanazon törvény 38. §-a szerint felesketett erdőörök, a törvény 14. §-ában említett segédszemélyzet alatt pedig az erdőőri állások szervezése és az 1879. évi XXXI. törvényzikk 37. §-ában foglalt rendelkezések végrehajtása tárgyában kiadott 1890. évi 18.960. számú földmivclésügyi magyar királyi ministeri körrendelet negyedik bekezdésében foglalt engedély alapján alkalmazott erdőszolgák értendők.

41. §.

A birtokosok által alkalmazandó erdőörök és erdőszolgák számát és alkalmazásuk feltételeit véglegesen az elkészítendő és jóváhagyandó üzemtervek fogják megállapítani; addig, míg az üzemtervek etkészülnek, a közigazgatási erdészeti bizottság köteles a birtokosok meghallgatásával az erdőörzés ideiglenes szervezetét legkésőbb 1899. évi szeptember hó 30-ig megállapítani s jóváhagyás végett a földmivclésügyi magyar királyi ministerhez felterjeszteni.

42. §.

Az erdőőri szervezet szerint alkalmazandó személyzet részére a törvény 14. §-a értelmében megállapítandó szolgálati és fegyelmi szabályok tervezetét a földmivclésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya készíti el és legkésőbb 1899. évi október hó végeig mutatja be a birtokosoknak.

A szolgálati szabályokban meg kell állapítani:

a) az erdőőrzés szervezetét (az erdőőri járásokat és a meny-nyiben erdőszolgák is alkalmaztatnak, az erdőszolgák kerületeit, a járásokba és a kerületekbe beosztott területeket és azok kiterjedését; az erdőőrök és erdőszolgák javadalmazását és alkalmazásuk egyéb feltételeit; az erdőőri és erdőszolgai állások betöltésének és az erdőőrök és erdőszolgák szolgálatba való bevezetésének módját; az erdőőrök és erdőszolgák szolgálatból való kilépésének feltételeit stb.)

b) az erdőőri és erdőszolgai alkalmaztatáshoz megkívánt kellékeket (az erdőőrök és erdőszolgák minősítését; a minősítés igazolására szolgáló okmányokat; az ideiglenes minőségben próbaszolgálat kikötése mellett, vagy valamely szolgálati kellék igazolására szükséges bizonyítvány megszerzésének feltételei mellett alkalmazottakra nézve a végleges alkalmazás feltételeit stb.);

c) az erdőőrök és erdőszolgák általános jogait és kötele- ségeit (az erdőőrök eskületételére, az erdőőri jelvény viselésére, az erdei rovatos napló vezetésére, az erdőőrök fegyverviselésére és fegyver-használatára vonatkozó szabályokat; az erdőőrök és erdőszolgáknak a törvényekben és rendeletekben meghatározott általános kötelelességeit és jogait; az erdőőrök és erdőszolgák köte- tességeit a birtokosokkal, az állami erdőtisztekkel szemben; az erdőőrök és erdőszolgák általános kötelelességeit a járásukba, ille- lőleg kerületükbe tartozó erdők és kopár területek bejárása és felügyelete tekintetében stb.);

d) az erdőőrök és erdőszolgák részletes szolgálati teendőit (a birtokhatárok, gazdasági és mérnöki jelek épségben tartása tekintetében; az erdőben előforduló változások megfigyelése és bejelentése tekintetében; a gazdasági teendők végzése és ellen- őrzése tekintetében; az erdei kihágásnk megakadályozása, kinyo- mozása és bejelentése tekintetében; az erdőrendészeti áthágások bejelentése tekintetében; az írásbeli teendők végzése és a szük- séges nyilvántartások vezetése tekintetében stb.).

A fegyelmi szabályokban pedig meg kell állapítani:

e) a súlyosabb beszámítás alá nem eső kisebb szolgálati hibákat (kisebbfoku hanyagság, felületesség, helytelen intézkedés,

engedetlenség stb.), melyek a fegyelmi eljárás mellőzésével, szolgálati uton rendbüntetéssel büntetendők;

f) az alkalmazható rendbüntetések és azok fokozatait, továbbá azt, hogy a rendbüntetés alkalmazására ki van feljogosítva;

g) a fegyelmi vétségeket, melyek elkövetése esetében szabályszerű fegyelmi eljárásnak van helye;

h) a fegyelmi vizsgálat elrendelésére és a fegyelmi bíraskodásra első és másodfokban illetékes személyt, vagy hatóságot;

i) a fegyelmi vizsgálatnál követendő eljárást;

k) a fegyelmi büntetéseket és azok fokait;

l) a megengedett jogorvoslatot;

m) a szolgálattól és fizetéstől való felfüggesztésre vonatkozó intézkedéseket;

n) a jogerőre emelkedett fegyelmi ítéletek végrehajtására vonatkozó intézkedéseket;

o) a büntettek, vétségek, vagy kihágások fenforgása esetében teendő intézkedéseket;

p) azokat az okokat, melyek miatt az erdőőr, vagy erdőszolga állásától fegyelmi eljárás mellőzésével feltétlenül elbocsátandó.

43. §.

A jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának *c)* pontjában említett intézkedések között az erdőőrök fegyver-viselésére és fegyverhasználatára vonatkozó határozatok a szolgálati és fegyelmi szabályokba szösz szerint úgy veendőek fel, a mint azok a földmivelésügyi magyar királyi minister által a belügyi magyar királyi minis-terrel egyetértőleg 1895. évi 72.086. szám alatt kiadott szabályokban («Az erdőőrök fegyverviselési, fegyverhasználati és fegyelmi szabályai»-ban) foglaltatnak.

A jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának *c)* pontjában említett többi intézkedések, továbbá a jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának *a)*, *b)* és *d)* pontjaiban említett intézkedések a szolgálati szabályok tervezeteiben a fenálló törvények, szabályok és rendeletek illető rendelkezéseinek szem előtt tartásával, a helyi viszonyoknak megfelelően veendőek fel.

A jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának *e)*, *f)*, *g)*, *h)*, *i)*, *k)*, *l)*, *m)*, *n)*, *o)* és *p)* pontjaiban említett intézkedések a fegyelmi szabályokban azon határozatok értelmében állapítandók meg, melyek

a jelen szakasz első bekezdésében említett 1895. évi 72.086. számú szabályzatnak a fegyelmi eljárásról szóló részében foglaltatnak, mindamellet a helyi viszonyoknak megfelelő módosításokkal.

44. §.

A birtokosok a szolgálati és fegyelmi szabályok tervezetét tárgyalni s az elfogadott, vagy módosított tervezetet legkésőbb 1899. évi december hó végeig a közigazgatási erdészeti bizottsághoz beterjeszteni tartoznak.

45. §.

A közigazgatási erdészeti bizottság a jóváhagyás iránt a beterjesztéstől számított három hónapon belül intézkedik, illetőleg a mennyiben a birtokosok a jelen rendelet II. Rész. 44. §-ában említett köteleességüknek a kitűzött határidőn belül eleget nem tesznek, a szolgálati és fegyelmi szabályokat, a jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának első bekezdésében említett tervezet alapján és a földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztálya véleményének meghallgatásával, hivatalból állapítja meg.

46. §.

A birtokosok a jóváhagyott, vagy hivatalból megállapított szolgálati és fegyelmi szabályokat szigoruan alkalmazni tartoznak. Kötelesek abban az esetben, ha az alkalmazott erdőörök és erdőszolgák szolgálati kötelességeiket hiven és pontosan nem teljesítik s e tekintetben kifogás alá eső magaviseletet tanusítanak, az elkövetett szabálytalanságokat és fegyelmi vétségeket a földmivelésügyi magyar királyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályának és egyidejűleg a fegyelmi szabályok szerint illetékes elsőfoku fegyelmi hatóságnak bejelenteni.

47. §.

Ha a birtokosok a jelen rendelet II. Rész. 46. §-ában említett köteleességüknek eleget nem tesznek, a közigazgatási erdészeti bizottság, a kiküldött állami erdőtiszt panaszára, az elsőfoku fegyelmi hatóságot záros határidő kitűzése mellett a felmerült fegyelmi ügy tárgyalására hívja fel.

A földmivvelésügyi magyar királyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályának teendői Fiume városában és kerületében a közigazgatás körében előforduló erdészeti szakteendők teljesítése tekintetében.

— A törvény 12. §-ának végrehajtásához. —

48. §.

A földmivvelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya, illetőleg annak kiküldöttje, a közigazgatási erdészeti bizottság előterjesztésére:

a) közreműködik a véderdők hatósági kijelölésénél; kitűzi a kijelölt véderdők határvonalaait, felügyel arra, hogy a kitűzött határpontok megfelelően megjelöltessenek; javaslatot készít a kijelölt véderdők kezelésének és használatának ideiglenes szabályozásáról;

b) közreműködik az erdei rovarok pusztításának és tovább terjedésének és más elemi csapások károsításának megakadályozását czélzó erdőrendészeti intézkedések végrehajtásánál;

c) közreműködik a földmivvelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztálya által az 1879. évi XXXI. törvényczikk 31. §-a alapján közvetlenül elrendelt tilalom végrehajtásánál;

d) teljesíti azokat a mérnöki és más szakértői munkálatokat, melyek a birtokosok által elkövetett erdőrendészeti áthágások esetében a tényállás megállapításához szükségesek;

e) közreműködik az erdei érték- és árszabályok megállapításánál;

f) az erdei kihágási bíróságok megkeresésére szakértői véleményt ad a kezelése alá nem tartozó erdőkben és kopár területeken elkövetett erdei kihágások eseteiben is az érték, kár és kárterítés megállapítására nézve;

g) közreműködik a beerdősítendő kopár területek hatósági kijelölésénél, véleményt ad azon intézkedésekre nézve, melyek a foganatosítandó erdősítési munkák ideje, sorrendje és módja tekintetében a kijelölés tárgyában hozandó határozatba felveendők lesznek; kitűzi a beerdősítésre kijelölt kopár területek határait s felügyel arra, hogy a határpontok megfelelően megjelöltessenek;

h) véleményt ad a gyámhatóság megkeresésére a gyámság és gondnokság alatt állók tulajdonában levő erdők kezelése és érté-

kesítése tekintetében és a mennyiben a gyámhatóság kérelme alapján a földmivelésügyi magyar királyi minister elrendeli, gondoskodik, a földmivelésügyi magyar királyi minister által meghatározott feltételek szerint, az ilyen erdők kezeléséről és értékesítéséről is ;

i) teljesíti a közigazgatási hatóságoknak erdészeti ügyekre vonatkozó megkereséseit ;

k) kezeli a közgazdasági célra városi, vagy állami költségen, vagy pedig hatósági felügyelet alatt álló alapokból létesített erdei facsemetekerteket és erdősítési kísérleti telepeket ;

l) teljesíti mindazt, a mit a földmivelésügyi magyar királyi minister külön intézkedéssel hatáskörébe utal.

49. §.

Ha a földmivelésügyi magyar királyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályának kiküldöttje a törvény 12. §-ának alapján olyan ügyekben jár el, a melyekben az eljárás költségeit a törvények és szabályok szerint az érdekelt feleknek kell viselni, ez utóbbiak az eljáró állami közeg költségeit szintén megtéríteni tartoznak. A kiküldött közeg köteles tehát rangszerinti teljes napidijáról, fuvarköltségeiről és egyéb esetleg felmerült dologi kiadásairól szabályszerű számlát készíteni s azt a felszámított összeg megállapítása, beszédetése és a fiunei m. kir. adóhivatalba való beszállítása végett, a közigazgatási erdészeti bizottsághoz betérjeszteni.

A számla betérjesztésével egyidejűleg annak másolata a földmivelésügyi magyar királyi ministerium számvevősége erdészeti csoportjának elküldendő.

Az eljáró erdőtisztek részére a szabályszerűen felszámított költségek ugy ezekben az esetekben, mint akkor is, midőn az érdekelt felekkel szemben felszámításnak helye nincs, rendes utiszámláik alapján, közvetlenül az állam által utalványoztatnak.

IV. FEJEZET.

Az állami erdőkezeléssel járó költségekről.*A birtokosok által természetben lerovandó szolgáltatásokról.*

— A törvény 18. §-ának végrehajtásának. —

50. §.

A földmivelésügyi magyar királyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályának kiküldött közegei, ha a törvény 11. §-ában említett teendők teljesítése végett a helyszínére kiszállanak, erről az érdekelt birtokost, illetőleg birtokosokat, megfelelő időben előre értesíteni tartoznak.

Ebben az értesítésben a kiszálló tisztviselőnek meg kell jelölni a megérkezés idejét, a végzendő munkálatokat, azok idejét és színhelyét, továbbá ha fuvarra (hátas lóra) lesz szüksége: az időt és helyet, a mikor és a hová a fuvar (hátas ló) állítandó; ha munkásokra lesz szüksége: a munkások számát és a szükséges szerzőségeket és eszközöket, melyekkel azok ellátandók; ha anyagokra és szerekre lesz szüksége: ezek minőségét és mennyiségét stb. Közölnie kell egyszersmind, hogy a helyszínén mennyi ideig marad, hogy a jelenlétében megkezdendő munkálatok eltávozása után folytatandók-e s ha igen, kinek felügyelete alatt s milyen munkaerővel.

A birtokosok ezen felhívás alapján az előre jelzett szükségletekről megfelelő időben gondoskodni tartoznak.

Mérnöki munkálatokhoz csak megbízható, értelmes és lehetőségig olyan munkások küldendők ki, a kik az ilyen munkálatoknál már alkalmazva voltak és a kik a teendők befejezéséig munkában maradhatnak.

51. §.

Fuvar, vagy hátas lovat a kiszálló tisztviselő csak akkor követelhet a birtokostól, ha az út, melyet megtennie kell, 4 kilométernél hosszabb és kocsiközlekedésre, illetőleg lovaglásra alkalmas.

A tisztviselő podgyásának, továbbá mérő és más eszközeinek a kívánt helyre való szállításáról a birtokosnak minden körülmények között, tehát még akkor is megfelelően gondoskodni kell, midőn a tisztviselő fuvar, vagy hátas lovat nem vehet, vagy nem kíván igénybe venni.

52. §.

A rendelkezésre bocsátott fuvar (hátas lovat) a tisztviselő csak Fiume város és kerülete határán belül használhatja a birtokos terhére.

53. §.

Ha a birtokosok a jelen rendelet II. Rész. 50. §-ában említett értesítésben megjelölt szolgáltatásokat egészben, vagy részben nem volnának képesek teljesíteni, erről a földmivelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályát, azon időpont megjelölése mellett, midőn kötelességeiknek eleget tenni képesek lesznek, értesíteni tartoznak.

54. §.

Ha a birtokosok a helyszínére kiszálló tisztviselőnek az előzetes értesítés daczára sem bocsátják rendelkezésre a szükséges fuvar (hátas lovat), ezekről a kiszálló tisztviselő a birtokosok költségére lehetőségig maga gondoskodik s a mennyiben egyéb tekintetben akadályozva nincs, kitűzött feladatait teljesíti.

Ha pedig a birtokosok a kitűzött munkálatok teljesítéséhez szükséges napszamosokat, anyagokat, szereket stb. sem bocsátják rendelkezésre, vagy pedig a fontosabb mérnöki és más munkálatokhoz megbizhatlan, vagy használhatatlan napszamosokat küldenek ki, a törvényes következményekre való utalással őket kötelességeik sürgős teljesítésére hívja fel, a mennyiben pedig ezen felhívása sikertelen marad, a közigazgatási erdészeti bizottsághoz jelentést tesz, mely a törvények, vagy szabályok rendelkezéseinek megfelelően intézkedik.

55. §.

A helyszínére kiszállt tisztviselőnek a jelen rendelet II. Rész. 54. §-ának első bekezdésében említett esetben fölmerült költségeit (a fuvarra, esetleg hátas lóra tényleg kiadott költségeket) az illető birtokos, vagy birtokosok megtéríteni tartoznak, de nem közvetlenül a tisztviselőnek, hanem az államnak.

A tisztviselő az öt ilyen esetekben megillető illetményeket, a fenálló szabályok szerint, rendes utinaplójában az állammal szemben felszámítja, az állam követeléseiről pedig külön igazolt számlát készít s azt a közigazgatási erdészeti bizottsághoz terjeszti be, mely a számla alapján a költségeket megállapítja s az összeg behajtása

és a fiumei m. kir. adóhivatalba való beszállítása iránt intézkedik. A számla beterjesztésével egyidejűleg annak másolata a földmivelésügyi magyar királyi ministerium számvevősége erdészeti csoportjának elküldendő.

56. §.

A törvény 18. §-ában (a jelen rendelet II. Rész. 50. §-ában) említett szolgáltatásokon kívül az állami erdőtisztek az állam által kezelt erdők birtokosaitól semmiféle más szolgáltatást nem követelhetnek.

Napidíjat, tiszteletdíjat, pénzbeli, vagy másféle jutalmat a törvény 1. és 2. §-ában említett erdők és kopár területek állami kezelésével kapcsolatosan teljesített munkákért és szolgálatokért nemcsak nem követelhetnek, de el sem fogadhatnak, még akkor sem, ha a birtokos megkeresésére olyan teendőket is teljesítenek részükre, a melyek a törvény 13. §-a szerint maguknak a birtokosoknak képezik feladatát.

Csak ha az állami erdőtisztek a törvény 1. és 2. §-aiban említett erdők és kopár területek kezelésével összefüggésben egyáltalában nem álló mérnöki, vagy más munkálatokat teljesítenek a birtokosok részére, lehet helye a külön díjazásnak; a munka díját, illetőleg a felmerülő költségek megtérítésének feltételeit azonban ebben az esetben sem az eljáró tisztviselők, hanem a földmivelésügyi magyar királyi minister állapítja meg, kitől a birtokosnak az ilyen munkák engedélyezését mindig előzetesen kell kérni.

A birtokosok által együttesen fizetendő évi átalány megállapításáról.

— A törvény 19. §-ának végrehajtásához. —

57. §.

Tekintettel arra, hogy az államnak fizetendő kezelési költségátalányokat a földmivelésügyi magyar királyi minister megfelelő pontossággal és olyan összegben, hogy azok a törvény 19. §-ában említett ötéves időszakok alatt változatlanul érvényesek maradhasanak, csak a tényleg állami kezelésbe átadandó erdők és kopár területek meghatározása után állapíthatja meg, ez pedig a jelen rendelet II. Rész. 2.—16. §-aiban szabályozott eljárás szerint csak

a törvény életbe lépése után történhetik meg: a törvény 19. §-ának végrehajtása tekintetében a következők rendeltetnek:

a) az 1899. év, illetőleg az 1899. évnek a törvény életbe lépésétől számított hátralevő része átmeneti időszaknak tekintetik és a birtokosok által ezen időre fizetendő kezelési költségek az alább következő 59. és 60. §-okban foglalt határozatok szerint állapítandók meg;

b) a törvény 19. §-ának második bekezdésében említett ötéves időszakokra érvényes évi átalányok, melyeket a törvény 1. és 2. §-a alapján állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosai az államnak évenként együttesen fizetni fognak, az alább következő 61.—64. §-ok szerint állapítatnak meg.

58. §.

A jelen rendelet II. Rész. 57. §-ának a) pontjában említett átmeneti időszakra eső kezelési költségek az állami kezelésbe átadandó erdők és kopár területek birtokosai által csak az erdők és kopár területek *állami kezelésbe történt átadásának napjától* kezdve az 1899. év végeig terjedő időre fizetendők.

59. §.

Az előbbi szakaszban említett kezelési költség megállapítása iránt a közigazgatási erdészeti bizottság, a földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztályának meghallgatása után, a földmivelésügyi magyar királyi ministernek, a jelen rendelet II. Rész. 13. §-a szerint, 1899. évi szeptember hó 30-áig megteendő felterjesztésével együttesen és egyidejűleg tesz javaslatot

60. §.

A földmivelésügyi magyar királyi minister az átmeneti időszakra fizetendő kezelési költségeket, a közigazgatási erdészeti bizottság javaslata alapján, megállapítja avval az időponttal együtt, a melytől kezdve a kezelési költségek fizetendők lesznek s erről a közigazgatási erdészeti bizottságot, a jelen rendelet II. Rész. 14. §-a szerint hozandó határozatával egyidejűleg, legkésőbb 1899. évi október hó 15-éig értesíti.

61. §.

A jelen rendelet II. Rész. 57. §-ának b) pontjában említett ötéves időszakok közül az első ötéves időszakra (az 1900. év ele-

jétől az 1904. év végeig terjedő időre) érvényes évi átalány megállapítása iránt a közigazgatási erdészeti bizottság, a földmivelésügyi magyar királyi ministerium erdőfelügyelői ügyosztályának meghallgatása után, legkésőbb 1899. évi augusztus hó 31-éig erdőterjesztést tesz a földmivelésügyi magyar királyi ministerhez.

Ebben az előterjesztésben — melyhez a jelen rendelet II. Rész. 6. §-ának *a)* pontjában említett kimutatás csatolandó — ki kell mutatni:

a) az állami kezelésbe adandó erdők és kopár területek összeírását tartalmazó kimutatásba felvett területek főösszegét;

b) azoknak a véderdőknek és kopár területeknek a kiterjedését, a melyek után kivetendő járulékoknak a törvény 23. §-a szerint egészben, vagy részben való elengedését az első öt év időtartamára a közigazgatási erdészeti bizottság saját szempontjából indokoltnak véli;

c) megfelelő indokolás mellett azt az összeget, a mennyiben az előbbi adatok alapján a közigazgatási erdészeti bizottság az első öt évre az évi átalányt tényleg megállapítani javasolja.

62. §.

A jelen rendelet II. Rész. 57. §-ának *b)* pontjában említett öt éves időszakok közül a második és későbbi öt éves időszakokra érvényes évi átalány megállapítása iránt, a jelen rendelet II. Rész. 61. §-ában foglaltak szerint szintén előterjesztést kell tennie a közigazgatási erdészeti bizottságnak és pedig legkésőbb az illető öt éves időszakot megelőző év május havának 1-éig.

Ezekben az előterjesztésekben az évi átalány megállapításánál alapul veendő területek főösszegét «Az állam által kezelt erdők és kopár területek nyilvántartása»-ban az illető időben nyilvántartott erdők és kopár területek főösszege képezi.

63. §.

A jelen rendelet II. Rész. 61. és 62. §§-aiban említett előterjesztésekhez szükséges adatoknak az összegyűjtésénél és összeállításánál a földmivelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya közreműködik.

64. §.

A földmivelésügyi magyar királyi minister az öt éves időszakokra érvényes évi átalányokat, a közigazgatási erdészeti bizottságnak a jelen rendelet II. Rész. 61. és 62. §§-ában előirt előterjesztései alapján megállapítja s ez ügyben hozott határozatait a közigazgatási erdészeti bizottsággal, az első öt éves időszakra érvényes évi átalányt illetőleg 1899. évi december hó 31-éig, — a második és későbbi öt éves időszakokra érvényes évi átalányokat illetőleg pedig lehetőségig az illető öt éves időszak első évét megelőző év szeptember havának 15-éig közli.

A járulékok kivetéséről.

— A törvény 20. §-ának végrehajtásához. —

65. §.

Arra való tekintettel, hogy a Fiume városában és kerületében állami kezelésbe átveendő területek között jövedelmezőség tekintetében ez idő szerint számbavehető különbségek nincsenek, a földmivelésügyi magyar királyi minister által az átmeneti időszakokra megállapított kezelési költségekből, valamint az első öt éves időszakokra megállapított évi átalányokból a birtokosokra eső évi járulékok területaránylag vethetők ki.

E végből a IV. minta* szerint kivetési lajstrom készítendő.

A jelen rendelet II. Rész. 57. §-ának a) pontjában említett átmeneti időszakokra érvényes kezelési költségek kivetésénél, valamint az 1900—1904. évi időszakokra szóló évi járulék-kivetésnél figyelembe veendőek mindazok az erdők és kopár területek, melyekre nézve az állami kezelésbe való átadás kötelezettségét a földmivelésügyi magyar királyi minister a jelen rendelet II. Rész. 14. §-a szerint hozandó határozatában végérvényesen kimondta.

A második és későbbi öt éves időszakokra szóló járulékok kivetésénél követendő eljárás annak idején külön rendelettel fog szabályoztatni.

66. §.

A birtokosok feladatát képező teendőkért az államnak külön fizetendő s a birtokosok hozzájárulásával megállapított költség-

* A IV. mintát lásd az 1244. oldalon.

hányadok az illető erdőkre és kopár területekre kivetett kezelési költségeken, illetőleg járulékokon felül külön pótlékképen vetendők ki és tüntetendők fel a kivetési lajstrom 6-ik rovatában; megjegyeztetvén, hogy ezen külön költséghányadok a kezelési költségek, illetőleg járulékok kivetésénél számításba nem vehetők.

67. §.

A kivetési lajstrom tervezetét a földmivelésügyi magyar kir. ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya készíti el s megfelelő időben a közigazgatási erdészeti bizottságnak küldi meg három példányban.

68. §.

A közigazgatási erdészeti bizottság a megküldött tervezet alapján a kivetési lajstromot megállapítja s annak egy-egy példányát megküldi a földmivelésügyi magyar királyi ministerium számvevősége erdészeti csoportjának és a fiumei m. kir. adóhivatalnak, egyidejűleg pedig a kivetésről az érdekelt birtokosokat — a jelen rendelet II. Rész. 71. §-ában foglalt rendelkezésre való utalással — értesíti és pedig:

a) az átmeneti időszakra szóló kivetésnél legkésőbb 1899 évi október hó 31-éig;

b) az első ötéves időszakra szóló kivetésnél legkésőbb 1900. évi februárius hó végéig;

c) a második és későbbi időszakokra szóló kivetésnél pedig legkésőbb az illető öt éves időszakot megelőző év november havának 30-áig.

69. §.

A járulékot az olyan erdő és kopár terület után, melynek állami kezelésbe való átvételét a földmivelésügyi magyar királyi minister a járulékok kivetése után rendeli el, a közigazgatási erdészeti bizottság a ministeri rendeletben megállapított időponttól kezdve utólagosan veti ki.

E végből az illető erdőt, vagy kopár területet «Az állam által kezelt erdők és kopár területek nyilvántartásá»-ba és a kivetési lajstromba pótlólag felvéteti s egyszersmind a járulékot a kivetési kulcs szerint megállapítja. A járulék kivetéséről a birtokos, a fiumei

m. kir. adóhivatal és a földmivelésügyi magyar királyi ministerium számvevőségének erdészeti csoportja egyidejűleg értesítendők.

Ha pedig a földmivelésügyi magyar királyi minister valamely erdőre, vagy kopár területre nézve, mely a megállapított kivetési lajstromba felvéve volt, az állami kezelést megszünteti, a közigazgatási erdészeti bizottság az illető erdőt és kopár területet. „Az állam által kezelt erdők és kopár területek nyilvántartása»-ból törölteti és a mennyiben a birtokos a ministeri rendelet értelmében a már kivetett járuléknak, vagy a járulék egy részének megfizetésére nem kötelezhető, a járulék leírása iránt is intézkedik, nevezetesen az erdőt, vagy kopár területet a kivetési lajstromból törli. illetőleg a kivetett járulék összegét megfelelően mérsékli s erről a birtokost, a fiumei m. kir. adóhivatalt és a földmivelésügyi magyar királyi ministerium számvevőségének erdészeti csoportját értesíti.

Végül, ha a földmivelésügyi magyar királyi minister a törvény 23. §-a értelmében valamely véderdő, vagy kopár terület birtokosát a kivetett évi járulék megfizetésének kötelezettsége alól meghatározott időre egészben, vagy részben felmenti, ez a körülmény «Az állam által kezelt erdők és kopár területek nyilvántartása»-ban, a kedvezményes idő tartamának kitüntetése mellett, feljegyzendő és a már kivetett járulék azon része, melynek megfizetésére a birtokos nem kötelezhető, a kivetési lajstromban leirandó és erről az illető birtokos, a fiumei m. kir. adóhivatal és a földmivelésügyi magyar királyi ministerium számvevőségének erdészeti csoportja értesítendők.

70. §.

Az átmeneti időszakra szóló kezelési költségek az állami kezelésbe vétel napjától számítva az 1899. év végeig még hátralevő időre, — a rendes évi járulékok öt évre, — a jelen rendelet II. Rész. 69. §-ának első és második bekezdése szerint utólagosan kivetett járulékok pedig az illető öt éves időszak utolsó évéig még hátralevő időre vetendők ki. Ezen időtartamokon belül tehát valamely birtokos járuléka csak akkor módosítandó, ha időközben államilag kezelt erdejének, vagy kopár területének terjedelme, újabb területek állami kezelésbe vétele, vagy egyes területrészeknek az államilag kezelt területek közül való leírása folytán, változást szenved. Ebben az esetben az új területek után eső járulék a jelen

rendelet II. Rész. 69. §-ának második bekezdése szerint a régi járulékhoz hozzáírandó, az elesett területekre eső járulék pedig a jelen rendelet II. Rész. 69. §-ának harmadik bekezdése szerint a régi járulékból leírandó.

71. §.

Az 1899-ik év átmeneti részére kivetett kezelési költségek 1899. deczember hó végéig kamatmentesen, ezen határidőn túl 5%-os késedelmi kamatokkal szedendők, illetve hajtandók be. Az 1900. évtől kezdve fizetendő évi járulékok félévi részletekben minden év januárius és julius havának elsején esedékesek. Az 1900. évi januárius hó 1-én esedékes félévi részlet, tekintettel arra, hogy a kivetés a szabályszerű időnél később fog megtörténni, 1900. évi április hó 15-éig, a későbbi félévi részletek pedig az esedékeségtől számított 45 napon belül kamatmentesen, ezen határidőkön túl ellenben 5%-os késedelmi kamatokkal szedendők, illetőleg hajtandók be.

72. §.

Az 1899. év átmeneti részére kivetett kezelési költségek, valamint az évi járulékok beszedésénél és behajtásánál követendő eljárást a földmivelésügyi magyar királyi ministernek a pénzügyi magyar királyi miniszterrel egyetértőleg a fumei m. kir. adóhivatalhoz intézett rendelete szabályozza.*

A birtokosok panaszjoga a járulékok kivetésénél, beszedésénél és behajtásánál követett eljárás ellen.

— A törvény 22. §-ának végrehajtásához. —

73. §.

A helyet, a hol és az időt, a melyen belül a közigazgatási erdészeti bizottságnak az átmeneti időszakra szóló kezelési költségek, valamint az évi járulékok kivetése tárgyában hozott határozatai ellen, továbbá a kivetett járulékok beszedésénél és behajtásánál követett eljárás ellen a közigazgatási bírósághoz intézhető

* Az említett rendeletet lásd az 1245.—1259. oldalakon.

panasz beadható, továbbá a panasz tartalmi kellékeit és az eljárást a közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. törvényezikk és az ennek Fiume városára és kerületére való hatályba léptetése és végrehajtása tárgyában kiadott 1897. évi 18.984. és 18.985. minisiterelnöki számú rendeletek határozzák meg.

A kivetett járulékok elengedéséről, vagy mérsékléséről.

— A törvény 23. §-ának végrehajtásához. —

74. §.

A törvény 23. §-ában említett kedvezményre csak azok a birtokosok tarthatnak igényt, a kik kimutatják:

a) hogy a kivetett járulékot csak anyagi megerőltetéssel volnának képesek megfizetni;

továbbá, a kik egyszersmind azt is igazolni képesek:

b) hogy véderdejük, illetőleg kopár területük után hosszabb időn át, vagy legalább is az első öt év alatt semmiféle jövedelemre nem számíthatnak; vagy pedig

c) hogy véderdejük, illetőleg kopár területük jövedelme csekélyebb, hogysen abból az adón, erdősitési és más szükséges költségeken felül a kezelési költség fejében kivetett járulékot is fedezhessék.

75. §.

A járulék elengedéséért a birtokosoknak a földmivelésügyi magyar királyi ministerhez kell folyamodni; a folyamodványok azonban a közigazgatási erdészeti bizottságnál adandók be, mely azokat a földmivelésügyi magyar királyi ministerium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályának meghallgatása után, indokolt javaslat kíséretében, a földmivelésügyi magyar királyi ministerhez terjeszti fel.

76. §.

A közigazgatási erdészeti bizottság a jelen rendelet II. Rész. 74. §-ának a) és b) pontjában említett feltételek együttes igazolása esetében a járulék teljes elengedését —, a jelen rendelet II. Rész. 74. §-ának a) és c) pontjában említett feltételek együttes igazolása

esetében pedig, a fenforgó viszonyokhoz képest, a járulék egy negyed részének, felének, vagy háromnegyed részének az elengedését javasolhatja.

77. §.

Ha a földmivvelésügyi magyar királyi minister a kérelmező birtokost a kivetett járulék megfizetésének kötelezettsége alul részben, vagy egészben felmenti, egyidejűleg a kedvezmény időtartamát is meghatározza. Ez az időtartam úgy állapítandó meg, hogy annak utolsó éve a törvény 19. §-ában említett öt éves időszakok valamelyikének utolsó évével essék össze.

V. FEJEZET.

Átmeneti intézkedések és záróhatározatok.

Átmeneti intézkedések.

78. §.

A törvény 57. §-ában említett s szerződést pótló jegyzőkönyvnek azok a határozatai, a melyek az államot a törvény 13. §-ának első bekezdése szerint a birtokos feladatát képező teendők teljesítésére, — a birtokost pedig az előbb említett teendők teljesítésével járó költségeknek viselésére és szolgáltatások teljesítésére kötelezik, addig, a míg a földmivvelésügyi magyar királyi minister a törvény 13. §-ának utolsó mondatában nyert felhatalmazás alapján esetleg másként nem határoz, hatályban maradnak.

Záróhatározatok.

79. §.

A törvény 1. és 2. §-aiban említett birtokosoknak erdőkezelési ügyben a földmivvelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztályához intézett olyan közönséges (nem ajánlott) levelei, melyek borítékán a czimíraton kívül a feladó neve és erdőbirtokosi minősége ki van téve és „Állami erdőkezelési ügyben, az 1898. évi XIX. törvényczikk folytán portómentes“ záradékkal vannak ellátva, a magyar királyi kereskedelemügyi minister 1899. évi 18.182. számú rendelete szerint portómentesen kezelendők.

A birtokosoknak olyan levelei, melyek az előbbeni jelzéssel portomentesen adatnak postára, a mennyiben nem tisztán az 1898. évi XIX. törvényezikkből folyó ügyet tartalmaznak, postajövedéki áthágásért megleleteztetnek s ezek a leletek a további eljárás végett az illetékes m. kir. pénzügyi igazgatósághoz áttétetnek.

Budapesten, 1899. évi június hó 26.-án.

Darányi s. k.

Minták

az 1898. évi XIX. törvénycikknek Fiume városában és kerületében való hatályba léptetése és végrehajtása tárgyában kiadott 1899. évi 42,223. számú földmivvelésügyi magyar királyi ministeri rendelethez.

Földművelésügyi m. kir. minister.

42.223.
1899. szám.

Utasítás a fiumei m. kir. adóhivatal részére

az 1898. évi XIX. törvényczikk 19. és 20. §-a alapján, az 1899. év átmeneti részére szóló kezelési költségek és az öt éves időszakokra szóló évi járulékok kivetésénél, könyvelésénél nyilvántartásánál, beszedésénél és behajtásánál követendő eljárás tárgyában.

I. Kivetés.

1. §.

Az 1898. évi XIX. törvényczikk I. czimében foglalt határozatok szerint Fiume városában és kerületében állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosai az államnak kezelési költség czimén együttesen évi általányt tartoznak fizetni.

Az évi általányt 5 évről—5 évre a földművelésügyi magyar királyi minister állapítja meg. (Törvény 19. §-a.)

2. §.

A földművelésügyi magyar királyi minister által megállapított évi általányból az egyes birtokosokra eső évi járulékokat az erdők, illetőleg kopár területek terjedelme alapján a közigazgatási erdészeti bizottság veti ki. (Törvény 20. §-a.)

3. §.

A törvény életbe lépése napjától az 1899. év végeig terjedő idő átmeneti időszaknak tekintetik; az állam által kezelt erdők és kopár területek birtokosai az ezen időszakra megállapított kezelési költségeket attól a naptól kezdve fizetik, amely napon erdeik és kopár területeik az állam kezelésébe tényleg átvétettek.

4. §.

Az állam által kezelt erdők és kopár területek birtokosai által az átmeneti időszakra fizetendő kezelési költségeket és az ötéves időszakokra fizetendő járulékokat a közigazgatási erdészeti bizottság veti ki.

A kivetés az I. minta szerint „kivetési lajstrom“ segélyével történik, melyben folyó szám szerint ki lesz tüntetve a birtokos neve és lakhelye, az erdő, vagy kopár terület kiterjedése, a megállapított holdankinti kezelési költség (kivetési kulcs) kitüntetésével;

az egész terület után kivetett kezelési költség, illetőleg járulék, továbbá az egyes birtokosok által az államnak a törvény 13. §-a szerint a birtokosok feladatát képező teendők teljesítéséért külön fizetendő hányad és végül az egész összeg, melyet a m. kir. adóhivatalnak beszedni, illetőleg behajtani kell.

A közigazgatási erdészeti bizottság a kivetésről, a megállapított kivetési lajstrom csatolása mellett, a fumei magy. kir. adóhivatalt:

a) az 1899. év átmeneti részére szóló kezelési költségekre vonatkozólag 1898. évi október hó 31-éig,

b) az első öt éves időszakra szóló évi járulékokra vonatkozólag 1900. évi februárius hó végeig.

c) a második és későbbi öt éves időszakokra szóló évi járulékokra vonatkozólag az illető öt éves időszakot megelőző év november havának végeig értesíti.

5. §.

A mennyiben a 4. §. szerint foganatosított kivetés után egyes erdők, vagy kopár területek az állam kezelésébe ujonnan átvétnének, vagy az állam által kezelt területek közül leiratnak, a közigazgatási erdészeti bizottság a járulékot utólagosan veti ki, illetőleg a kivetett járulék leírását elrendeli.

6. §.

Az átmeneti időszakra érvényes kivetés az erdők és kopár területek állami kezelésébe történt átvételének napjától az 1899. év végeig terjedő időre —, az öt éves időszakokra érvényes kivetés az egész 5 éves időszakokra —, az 5. §. szerint utólag eszközölt kivetés pedig az illető 5 éves időszak végéig még hátralevő időre szól. Ezen határidőkön belül tehát valamely birtokos évi járuléka csak akkor emelhető fel, szállítható le, vagy szüntethető meg, ha ezt a földmivelésügyi magyar királyi minister elrendeli.

Kivételes körülmények között a földmivelésügyi magyar kir. minister elrendelheti, illetőleg megengedheti, hogy az általa megállapított évi átalány a birtokosokra a 2., illetőleg 4. §. szerint az 5 éves időszak letelte előtt újból kivetessék.

II Előírás, könyvelés és nyilvántartás.

7. §.

A járulékokat könyvelik és nyilvántartják birtokosonkint:

a) a fumei m. kir. adóhivatal;

b) a földmivelésügyi magyar királyi ministerium számvevőségének erdészeti csoportja.

8. §.

Az erdőbirtokosokra kivetett összes költségeket a kivetési lajstrom 7. hasábján alapján a m. kir. adóhivatal a számfejtő könyvekben előírja és a lajstrom megfelelő, azaz 9. hasábját kitölti.

Az ekképen kiegészített és az előírást igazoló záradékkal ellátott kivetési lajstrom az «állami kezelésbe vett községi s más erdők»-czimű segédnaplóhoz csatoltatván, ezzel együtt a pénzügyigazgatósági számvevőség útján a földművelésügyi magyar királyi ministerium számvevőségének erdészeti csoportjához minden hó 10-éig pontosan beküldendő.

A járuléki számfejtőkönyvben — mely a II. minta szerint 1899. évtől számítva 4—4 évre vezetendő — minden egyes birtokosnak külön számla nyittatik.

9. §.

A számfejtőkönyv czimlapján jelzendő az „általános tudnivaló” rész. Kiteendő: mely hatóság által, mikor és mely szám alatt rendeltetett el az előírás; a kezelés mely törvény és szabályrendelet szerint eszközöltetik; a járulék esedékessége, a késedelmi kamat és időpontja stb.; úgy, hogy ezen adatokból személyváltozás esetén az utódok könnyen tájékozhatassák magukat és a szükséges felvilágosításokat akadálytalanul megtalálják.

Midőn a lapszám megállapított és a negyedik év végén lezárt régi könyv az új számfejtőkönyvvel összekapcsoltatott, valamint a járulékköteles birtokos neve (a mi a névmutatóba is egyidejűleg a betű és tétel jelzése mellett felveendő), illetőleg lakhelye, a kivetési lajstrom tétele (esetleg a birtok kiterjedése, holdankinti járulék) stb. bejegyeztetett: az előírás, leírás és lerovás következőkép eszközözlendő.

Előíratnak:

1. a múlt évről maradt járulékhátralékok a megelőző évi számfejtőkönyv lezárásának eredményeihez képest.

Ha a múlt évi számfejtőkönyv tulfizetéssel záratott le, a tulfizetett összeg a következő évi számfejtőkönyv lerovási hasábjában első tétel alatt könyvelendő. Ha azonban a birtokos e járulék további fizetése alól teljesen felmentetik és a tulfizetett összegért 3 (három) éven belül folyamodik, a tulfizetett járulék visszautalványozása iránt a m. kir. adóhivatal által a földművelésügyi magyar királyi ministerhez jelentés teendő.

2. A folyó évi járulékok a fiumei közigazgatási erdészeti bizottság által kiadott kivetési lajstrom 7-ik rovata alapján, hivatkozással az „előírási rovanec”-ra.

3. Az évközben beálló változásokat tartalmazó elő- és leírási rendeletek.

Ezen rendeletek, illetve az elő- és leirt összegek jegyzékbe foglalva — hivatkozással a számfajtkönyv lapjára — az elő-, illetve a leírást igazoló záradékkal ellátva, a 8. §-ban megjelölt módon a földmivelésügyi magyar királyi ministerium számvevőségének erdészeti csoportjához beküldendők.

10. §.

Ha az összes járulék előíratott és a mult évből fenmaradt hátralékok, vagy túlfizetések átvezetettek, akkor az egyes számlákon előirt összegek a III. minta szerint az „előírási rovacns“-ba kivonatnak, mely azután sommáztatik és a végösszeg mutatja az adóhivatalnál előírásban lévő járulékkövetelést.

A végösszegnek egyeznie kell a közigazgatási erdészeti bizottság által leküldött kivetési okmány összegével, hozzáadva a mult évi hátralékot. Ezen rovacns, mely házi használatra szolgál és az évközben történt elő- és leírásokkal havonta pótoltatik, gondosan megőrzendő, minthogy arra adandó alkalommal, de kivált az év végével a számfajtkönyv lezárásánál, szükség lesz.

A rovacns célja tehát, hogy egyrészt a könyvelést teljesítő egyén saját magát ellenőrizhesse, másrészt, hogy a sommás könyvelés pontosan eszközölhető, illetve ellenőrizhető legyen.

A rovacns a hó végével lezárandó s annak végeredménye a IV. minta szerint a „sommás számla“ lapra átvezetendő.

Ugyanily eljárás követendő a leírásoknál is, kölesönös hivatkozással a számfajtkönyv lapjára, illetve rovacns tételére.

A járulékok leírása, az egyes birtokosokra kivetett évi járulék megfizetésének kötelezettsége alól meghatározott időre részben, vagy egészben való felmentése esetében, csak a földmivelésügyi magyar királyi minister engedélye alapján történhetik.

Az ekként elengedett évi járulékok a megállapított évi általányból leszámítatnak, illetve leiratnak. (Törvény 23. §-a.)

11. §.

A m. kir. adóhivatal a számfajtkönyv alapján minden birtokos számára az V. minta szerint „erdőkezelési járulékkönyvecskét“ állit ki és a helyben lakóknak saját közege által, a nem helyben lakóknak a postahivatal útján kézbesített.

A járulékkönyvecske, valamint annak kiállítása díjmentes.

A m. kir. adóhivatal köteles az esetleges változásokat a könyvecskébe bevezetni, mely könyvecskének a számlával mindenben egyeznie kell.

Ugy az egyes számlák, mint a járulékkönyvecskék évenként lezárandók.

12. §.

A számfajtkönyv lerovási hasábjában könyveltetnek :

1. Első tétel alatt a mult évben előfordult tulfizetések a megelőző számfajtkönyv lezárásának eredménye szerint (lásd: a 9. §-t).
2. A járulékok fejében befizetett készpénzösszegek.
3. Késedelmi kamatok.
4. Járulékbahajtási illetékek fejében történt fizetések.

13. §.

A számfajtkönyv lerovási hasábjában elkönyvelt befizetések kölesönös hivatkozás mellett minden hó végével a „gyűjtő rovancs“-ba (III. minta) kivonatnak és a végösszegek a sommás számlalakra átvezettetnek.

Ezen rovancs havi végeredménye az ugyanazon havi naplóban előforduló bevételek végösszegével összehasonlítandó, ennek megtörténte a rovancsban jelzendő és az e tekintetben kiállított záradék két tiszt részéről aláírással látandó el.

A gyűjtő rovancs — nyomtatvány-megtakarítás czéljából — az előirási rovancsossal egy fűzetben vezetetik.

14. §.

Az előirási, illetőleg gyűjtő rovancs havi végeredménye minden hó végével a sommás számlalakra átvezetendő és ennek megtörténte a számlakönyv lapjának, illetőleg tételének feljegyzése mellett a rovancsban kellően jelzendő.

15. §.

A számfajtkönyv a megfelelő járulék-könyvecskékkal együtt minden év végével lezáratik.

A zárlat előtt köteles meggyőződni az adóhivatal, hogy az előirások és törlések helyesen keresztülvezettettek-e, illetőleg a készpénzben teljesített járulékok és kamatok el vannak-e könyvelve?

Ha ez irányban a számfajtkönyv rendbehozott, az egyes számlákon az előirási és törlési hasákok lezártnak s megállapítatik a tiszta előírás, illetőleg a helyesbitett tartozás, ezután sommáztatik a lerovási úgy a járuléknál, mint a kamatnál és végrehajtási illetéknél és a mutatkozó járulék-hátralék, illetőleg tulfizetés megállapítatik.

16. §.

A számlalakra vezetett előirások, törlések és lerovásiok december hó végével zártnak le akként, hogy az összesített előirásokból levonandó a törlések (leírások) végeredménye, a midőn előáll a tiszta előírás (tartozás), mely összehasonlítva az egész évi lerovással (befizetéssel), a különbség képezni fogja a hátralékot, esetleg tulfizetést.

A m. kir. adóhivatal köteles a szabályszerűen lezárt sommás számlalapok tisztázatait, a hátralékokat és tulfizetéseket részletesen feltüntető kimutatással együtt minden év januárius hó 20-ig közvetlenül a földmivvelésügyi magyar királyi ministerium számvevőségének erdészeti csoportjához betérjeszteni.

A hátralékok kimutatásában pontosan megjelölendő, hogy az egyes birtokosok hátralékainak behajtására mely intézkedések történtek. Ezen hátraléki kimutatáson jelzendő a tulfizetés összege, hogy a tényleges hátralék megállapítható legyen.

III. Befizetés.

17. §.

A 3., 4. és 5. §-ok szerint kivetett átmeneti kezelési költségek és évi járulékok a következő időpontokban válnak esedékessé és fizetendők meg:

a) az átmeneti kezelési költségek a kivetésre vonatkozó határozat kihirdetése, illetőleg kézbesítése napján esedékesek és 1899. évi december hó 31-éig fizetendők meg;

b) az évi járulékok félévi részletekben minden év januárius és julius hó elsején esedékesek és az esedékesség napjától számított 45 napon belül fizetendők; kivételt képez azonban az 1900. januárius hó 1-én esedékes félévi részlet, mely tekintettel arra, hogy a kivetés 1900. évi februárius hó végéig eszközözendő, 1900. évi április hó 15-éig fizetendő meg.

18. §.

Addig, a míg a folyó évre történt járulékkivetés eredménye a könyvecskébe bejegyezve nincsen, a félévi részletek a megelőző évi járulékkivetés szerint fizetendők. Az esetleg mutatkozó különbsétek a könyvecskéki kiállításának befejezését követő részletfizetés alkalmával egyenlítendő ki.

Részletfizetések feltétlenül elfogadandók.

A járulékba semmi más természetű követelés nem számítatik be.

19. §.

Azon erdőbirtokos, a ki a fizetési határidő leteltéig tartozását le nem fizeti, évi 5% késedelmi kamatot fizet az egész félévre azon összegek után, melyekkel hátralékban van.

A járulék természeténél és kivetési módjánál fogva egy, vagy több félévi részletnek előre fizetése esetén kamattérítés nem engedélyeztetik.

20. §.

Az erdőbirtokosok, mint közvetlen fizetők, az évi járulékot a fiumei m. kir. adóhivatalnál róják le.

A járulékot beszedik az adótárnok és ellenőr s ennek megtörténtét az átvett összegnek beírása és neveik bejegyzése mellett a járulékkönyvecskében jogérvényesen igazolják.

A járulék postán is beküldhető a m. kir. adóhivatalnak, a postadíjakat azonban a földadók tartoznak fizetni.

A postai űrlapok kitöltésére, pénzek átvételére, kamatszámításra, nyugtatványozásra stb. „a m. kir. adóhivatalok szolgálatára vonatkozó utasítások és szabályrendeletek gyűjteményének“ az egyes adók kezeléséről szóló VII. füzetében foglalt megfelelő rendelkezések irányadók.

21. §.

Az erdőbirtokosok által teljesített és a járulékkönyvecskében nyugtázott befizetéseket és pedig a járulékokat és kamatokat tartozik az adóhivatal egy külön e célra nyitandó „napi, illetőleg havi jegyzékbe“ bevételezni, a befizetés havi eredményét sommásan az „állami kezelésbe vett községi s más erdők“ czimű naplóba (tételenként a számfejtőkönyvb) átvezetni és az említett jegyzéket a naplóhoz csatolni.

A napló végeredménye a forgalmi naplóba átvezettetvén, ezen napló a pénzügyigazgatósági számvevőség útján a földmivelésügyi magyar királyi ministerium számvevőségének erdészeti csoportjához minden hó 10-ig felküldendő.

Az átmeneti kezelési költségek és a járulékok közadók módjára hajtván be (törvény 24. §-a), mindennemű behajtási költség és előfordult perköltség rendes kiadásként a pénzügyi tárca „egyes adók“ czimének „adóbehajtási költségek“ rovata terhére számolandó el s viszont a kincstárt megillető s befizetett illetékek, intési díjak, behajtási költségtérítmények stb. a pénzügyi tárca javára vételezendők be.

A befolyt behajtási illetékek azonban a számfejtőkönyv megfelelő hasábjában is jelzendők (lásd: a 12. §-t).

IV. Az átmeneti kezelési költségeknek és az erdőkezelési járulékoknak és egyéb kincstári követeléseknek végrehajtás útján való behajtásáról.

22. §.

Az átmeneti kezelési költségek és a járulékok a közadók módjára lévén behajtandók, a megintés, ennek kézbesítése, a járulék-hátralék, kamatok, illetékek, perköltségek behajtása, beszállítása

és biztosítása a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. törvényezikk s az ezzel kapcsolatban kiadott szabályrendeletek és utasítások szerint történik.

V. Vegyes intézkedések.

23. §.

A pénzügyi tisztviselők kötelesek rovincsolások és egyéb kiküldetések alkalmával az adóhivatali nyilvántartásokat megvizsgálni, ennek megtörténtét az illető tételek mellé irandó kelet és névalírással jelezni és a tapasztalt szabálytalanságokról a pénzügyigazgatóságnak jelentést tenni.

A kiküldötteknek főképp arra kell ügyelni, hogy a kamatok helyesen számíttatnak-e, a hátralékok, illetve kincstári követelések behajtása iránt az adóhivatal részéről a szükséges intézkedések megtétettek-e s az előirt nyilvántartások szabályszerűen vezetettek-e?

24. §.

A fumei m. kir. adóhivatal köteles a kerületében szükséges nyomtatványok beszerzéséről idejekorán gondoskodni.

A nyomtatványok a m. kir. államnyomdában állíttatnak elő és azokat, úgy mint más kezelési nyomtatványokat, a m. kir. adóhivatal a budapesti m. kir. államépületi felügyelőségénél rendeli meg.

Budapesten, 1899. évi június hó 26-án.

Darányi s. k.

46.201.
1899. pénzügyministeri szám.

Láttam és hozzájárulok.

Budapesten, 1899. évi június hó 19-én.

Lukács s. k.

Sommás számla.

.....lap		Fiume város				Pénzügyigazgatóság				Adóhivatal									
Tétel	Év, hó	Járadékra vonatkozó								Jegyzet	Gyűjtő rovancs	Naplóczikk	Lerovás (befizetés) a g;űjtő rovancs szerint						Jegyzet
		előírás				törles							járulék	kamat	hehajt. illeték				
		előírási rovancs szerint																	
		hátralék		folyó		hátralék		folyó					frt	kr	frt	kr	frt	kr	
.....év																			
1	Januárius																		
2	Februárius																		
3	Márczius																		
4	Április																		
5	Május																		
6	Junius																		
7	Julius																		
8	Augusztus																		
9	szeptember																		
10	Október																		
11	November																		
12	Deczember																		
Összesen																			
Le a törles																			
Tiszta előírás																			
.....év																			

V. minta.

Fiume város.

M. kir. pénzügyigazgatóság:

Adóhivatali számfajtkönyv ..... lapja.

M. kir. adóhivatal:

Erdőkezelési járulék-
könyvecske

(az 1898. XIX. t.-ez. 20. §-a szerint)

számára.

T a r t o z á s		
.....évre		
A tartozás részletezése	Járulék	
	frt	kr.
Hátralék a múlt év végével		
Folyó évi kivetés félévi .....frt .....kr. részletben... ..		
Összes tartozás		
Törlés		
Helyesbitett tartozás		
Levonva a lerovást		
Mutatkozik	{	hátralék ... ..
		tulfizetés ... ..

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

1899. évi szeptember hóban.

A rövidítések magyarázata

ak. = alapítványi kamat; att. = alapítványi tőketörlesztés; k. a. = készpénz alapítvány; Wka. = Wagner Károly alapítvány; Tla. = grf. Tisza Lajos alapítvány; Baa. = Bedő Albert alapítvány; E. a. = Erzsébet királyné alapítvány; td. = tagsági díj; hd. = hirdetési díj; ld. = lapdíj; kld. = kedvezményes lapdíj; pk. = postaköltség; Ert. = Erdészeti Rendeletek Tára; áb. = átfutó bevétel; rb. = rendkívüli bevétel; EL. = Erdészeti Lapok egyes füzetei; Npt. = Erdészeti Zsebnaptár; nvt I. = Erdészeti Növénytan I. rész; nvt II. = Erdészeti Növénytan II. rész; ÓFa. = Ó Felsége fénynyomatu arcsképe; Ecs = Erdei facsemeték nevelése; Evü. = Fekete Lajos. Az erdei vetésről és ültetésről; Eáh. = Az erdők ápolásáról és használatáról; Eb. = Az erdők berendezése; Ek. = A vágásra érett erdők kihasználása; Ef. = Az erdők felújítása; Eht. = Erdőhasználatlan; ik. = takarékpénztári időközi kamatok; Ek. = Értékpapírok kamatai. Rz. = Erdőrendezéstan; FL. = Földes J. „Legelő-erdők“; M. L. = Márton Sándor: A legelő erdők berendezése stb.; EOT. = Magyar Erdészeti Oklevéltár; Éép. I. 1. = Erdészeti építéstan I. rész (középitéstan) 1. kötet; Éép. I. 2. = Erdészeti építéstan I. rész 2. kötet; Éép. II. = Erdészeti építéstan II. rész (Út, vasut- és hidépítéstan.)

Befizetések frt		Befizetések frt	
Arató Gyula 1898. Npt.	1.—	Herdina László td.	8.—
Allender Frigyes att.	8.—	Huszár József ak.	5.—
Almásmező község td.	8.—	Hlavács Kornél Éép. I. 1. 2. II.	24.06
		Halász Géza td.	16.—
Bayer Róbert f. d.	16.—	Hamar László td.	4.—
Bacsilla Géza ld.	8.—	Horváth Sándor üb.	—,80
Bikkal Rezső td.	8.—		
Bachó János Ö. F. a.	3.50	Incze Manó td.	5.—
Bedő Albert tb. 87.50 üb. 1.43	88.93	Izapi Gyula td.	8.—
Barsy Richárd td.	3.—	Istenes Imre ld.	4.—
Biró Lajos td.	10.—		
Bodor Gábor td.	8.—	Janthó János ak.	8.—
		Jurkovich János td.	5.—
Dolmányi Pál t. d.	8.—		
Deliblatti birtokkezelő	7.70	Kiss István td.	8.—
Diváld Béla M. L.	2.55	Krippel Móricz td.	16.—
		Kovács József td.	4.—
Erős Gyula td.	1.—	Kostialik János td.	2.—
Emödi Adolf td.	8.—	Kákosy László td.	8.—
		Koch Károly ld.	2.—
Ferenczi Béla td.	2.—	Komka Gyula td.	8.—
Förster Gyula td.	4.—		
Fogassy Gyula td.	10.—	Matter Rezső td.	8.—
		M.-szigeti erdőigazgatóság Em.	90.06
Giller Ede td.	2.—	M.-szigeti erdőigazgatóság Em.	63.06
Gabnay Ferencz egy munkásnő rendbirságából Wka.	1.—	Nasht Viktor ld.	4.—
		Neuhöfer és fia hd.	5.25

Befizetések	frt	Befizetések	frt
Orbán János td.	4.—	Gr. Serényi Béláne, mint gr.	
Orsovai erdőhivatal	10.60	Bánffy Béla örököse ak.	30.—
Persián Szilárd lb.	40.—	Szakolcza város hd.	6.95
Paszthy Ferencz td.	8.—	Spissák Gyula td.	8.—
Plech József td.	5.—	Sepsi-Szent-György város td.	8.—
Pauchly Rezső td.	8.—	Szászsebesi erdőhivatal hd.	10.—
Pfalz Károly td.	8.—	Szporny Gyula td.	8.—
Gróf Pálffy János hd.	7.35		
Pohl Mór td.	8.—	Török Ödön td.	2.—
Rajtsán János td.	7.—	Vadas Gyula ak.	8.—
Ruttkay Géza att.	5.—	Vermes Viktor td.	8.—
Ritter Károly td.	8.—		
Répászky István Éép. I. 1. 2.	11.26	Wenk Gyula	6.—
Reschner Rezső td.	5.—	Winter Gusztáv td.	8.—
Regenye Mátyás td.	8.—	Woher Jenő td.	8.—
Schmidt Vilmos td. 2. — Éép.		Weisz Hugo et Comp. hd.	3.35
I/1. I/2. 11 f. 20. pk. — 65.	13.85	Zágrábi erdőig. ld.	—20
Steller Ede td.	2.—	Zimmermann Gusztáv Éép. I. 1.	
Sterba Szabolcs td.	8.—	2. II.	17.26
Szombathely város hd.	6.95	Szeptember hóban befolyt	845.94
Szóvári erdőhivatal Éép. I. 1.		Jan.—aug. havi bevétel	22,961.22
2. II.	17.26	1899. szept. hó végéig	23,807.16
Szabó Ferencz td.	8.—		

